

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennytte forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaeptsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaeptsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Musæi Digt

om

H e r o og Leander

samt

Pervigilium Veneris.

Udgivne, oversatte og oplyste

ved

S. Meisling,

Doctor Phil. og Rector.

Indbrydelsesskrift

til

den offentlige Examen i Slagelse lærde Skole.

Kjøbenhavn 1825.

Trykt hos Andreas Seidelin,
Hof- og Universitets-Bogtrykker.

I n d l e d n i n g.

Forsøg til at bevise, at Fortællingen om Hero og Leander er en Digter-idee, og ikke en historisk Begivenhed. — Undersøgelse om Musæi Leve-alder. — Burdering af hans Arbeides digteriske Værdie. — Udsigt over Udgaverne, samt over de, i forskjellige Sprog eksisterende, Oversættelser af det Musæiske Digt.

Da det i saa mange Henseender gaaer med Vøger, som med Ørn, vil det ikke forundre os, at vi saavel i Livet træffe saa mangen elskelig Mignon, der vil have ondt ved at gjøre rede for sin physiske Fader, som ogsaa i Bogverdenen, især fra de fremfarne Tider, møde mangt et poetisk lille Bæsen, der, uden at kunne med Wished nævne sin Fader, dog ved sin livfulde Silværelse beviser os, at i hvo denne end har været, et stort og begejstret Øieblik har sat det i Verden. Just deraf folger førdeles naturligt, at vi ikke bør være rede til Daddel, naar Flere strobe med Gver at komme til Wished derom, ejendt ofte uden at erholde noget sikkert og afgjørende Udbytte. Det beviser i det mindste en bifaldsværdig Interesse for den vakkre Lille, der beholder sin Elsæværdighed i det Hele, om vi ogsaa maatte ønske, at en omhyggeligere Pleie fra den usikre Farbers Side havde borttaget en eller anden Plet, som ikke ganske kan sejules. Denne Betragtning foranlediges især ved nærværende Digt, hvilket Alle have fundet førdeles smukt, og, saavel fra Ideens som Behandlingens Side, værdigt en udmarket Digter, men om hvis Herkomst man har været saa uvis, at man i dennes Bestemmelser har valgt paa den forunderligste Maade. Snart har man anset det som en Levning fra den fjerneste Periode af den Hellenis-

Se Poesie, snart troede man at opdage en flygtig Munk, der i det trettende Aarhundrede stræbte at forkorte sig Tiden i sin eensomme Celle, som Digtets Forfatter; uagtet den graa Oldtids simple og djærve Fremstillingsmaade udtalte sig ligesaalidet gjennem Digtets boielige, fleersidige og mere forædlede Maneer, som det var vanskeligt at troe, at et digterisk Arbeide, der i saa høi Grad aansdede Kjærlighed og et friere Liv, skulde have faaet sin Tilværelse indenfor de skumle Klostermure.

Saa meget er i det mindste vist, at dette interessante, og med en eiendommelig Frisshed og Liv udførte Digt har til enhver Tid tilvundet sig Bisald; og isærdeleshed har man med Rette beundret den hoist besynderlige Særegenhed, som dette Poem har mere end noget andet, at det, uden at være usikkert og berovet Holding, forener den gamle Tids Alvor med den nyere Tids livelige Billeds fylde og dennes afværende Colorit. Just derved har Digtet den hoie Fortjeneste, at være kjernefuldt, uden at være stivt, og behærgeligt, uden at være løst. Dog — vi ville ikke forud optage vores bemærkninger over Digtets æstetiske Værdie, men hellere gaae over til at betragte det under en særholdig Inddeling, i det vi først undersøge den fortalte Gjenstands historiske Troværdighed, og derved stræbe at bevise, at Sujetet er en Digteridee, dernæst esterspore den sande Forfatter, hans Tidsalder og dennes poetiske Retning. Maar dette er saavidt muligt bragt paa det Nene, ville vi betragte den digteriske Behandlings Wæsen og Værd, og endeligen slutte med en Udsigt over de forskjellige Udgaver og Oversættelser, samt over Emnets Behandling i de nyere Nationers Litteratur.

Hvad det første Spørgsmaal angaaer, da er det saa aldeles vigtigt, at jeg anseer det som en af Hovedmanglerne ved Franz Passows Udgave af vor Digter, at han ikke tager Hensyn til et, for Poemet saa overmaade vigtigt, Spørgsmaal. Med en latterlig Korthed affærdiger han (pag. 103) det med følgende Ord: "Die Erzählung ist alt, wenigstens schon von Ovidius und Virgilius gekannt, und trægt den unverkennbaren Stempel des Alterthums." Med en saa overfladisk, og desuden saa usand, Korthed behandler den samme Udgiver et Hovedpunkt, der anvender næsten Halvdelen af sin Bog til at gjennemgaae de Musei, som han selv tilstaaer ikke ere Forfattere af Digtet om Hero. Hvad mig angaaer, da

afviger jeg ganske og aldeles fra den almindeligen antagne Mening, at Eminet er historisk; nogen man, til Trods for den siensynlige Mangel paa Kilder, og de tydeligste Spor til dets phantastiske. Oprindelse, har villet forklare Sagnet som en virkelig Begivenhed. Ja denne Forudsætning eller Fordom er saa almindelig, at jeg næsten ikke har fundet een Eneste af alle dem, som have behandlet Musæus, der ikke antager Fortællingen som historisk, naar jeg undtager Mahudel, som (i Histoire de l'Academie des inscriptions et de belles lettres Vol. VII. pag. 74) dog ytrer nogen Tvivl om dens historiske Oprindelse. Dog falder ogsaa han i en besynderlig Wildfarelse, i det han, med den særinddede Hardouin, vil gjøre Digtet til et Arbeide af en Monk i et af de senere Xarhundresders Kloster; paa Grund af hvilket han ogsaa tilbørligen har faaet sin Text læst især af Heinrichs (i hans Udgave pag. XLI.)

For altsaa at kunne erholde den høist mulige Bished i denne Henseende, er det nødvendigt, at vi, gjennem Kilderne, efterspore Sagnets Udspring, om vi muligen, enten paa Veien, eller ved Undersøgelsens endelige Slutning, kunne støde paa saadanne Oplysninger, der afgjorde Spørgsmaalet paa en afgjorende Maade. Men her indtræffer allerede den Omstændighed, som taler høit for den digteriske Oprindelse, at Sagnets Omtale begynder næsten paa een og samme Tid, ja, hvad mere er, just ikke saa høit oppe i Tiden, at man jo, hvis der laa Historie til Grund, maatte være i Besiddelse af Kjendsgjerninger, der beviste dets historiske Sandhed.

Glandt de tidligste, vi saaledes finde, der kjende Sagnet, er Ovidius, i den attende og nittende Heroide, Hero til Leander og Leander til Hero. Dog vil jeg ikke benytte mig af Caspar Barths Formening, yttret i Commentaren til Statii Thebaide VI. v. 545, at begge Heroiderne ere uøgte; thi de Grunde, som i det mindste Barth anfører mod dem, ere ligesaa uchronologiske, som de ere urimelige. Saaledes vil han, at v. 147 og 148 hos Ovid:

Ikke jeg trænger til Kunst: forundes mig ene at svømme,

See, da vorder jeg Alt, Styrmand og Skipper og Skib,
der vistnok ligner forendecl v. 255 hos Musæus, skulle være saante
fra denne; som om en Idée, der laa den spillende Phantasie saa
nær, skulde, uden videre Eriterier, bevise noget mod et Digits Egts-

hed paa 218 Vers. Desuden er det, vel at mærke, en svær Anachronismus, at lade Ovidius, Digter paa Augusti Tidsalder, saane fra Digteren i det 5te Aarhundrede. Hertil kommer endvidere, at allerede Lutatius har laeft Stedet som Ovids Digting, naar han til det ansætte Sted hos Statius tilfører: Leandri fabula est, referente Ovidio, notissima.

Dog, om disse Heroider vare nægte, saa ere der, foruden disse, Steder nok hos Ovidius, hvor han benytter Eventyrets sjonne Idee, til at oplyse, bekræfte eller forherlige sine egne.

Oste du mægtede selv, at savne din Pige, Leander!

Dog udi Bølgen du gik, for at bevise dit Mod,
hedder det i ars amandi (II. 249), og i Amores (II. XVI. 31)
siger han:

Oste, med Hero i Hu, den Yngling trodsebe Boven;

Men, da han svommed' igjen, mørknede Døden hans Bei.
I lignende Udtryk taler Virgilins, uden dog i fjernehede Maade, saa:
lidet som Ovidius, at antyde, hvorfra han har hentet Sagnet:

Hvad gjør Ynglingen ei, i hvis Varm omfarer en Ild, som
Tændtes af Kjærligheds Gud? Omtumlet af rasende Storme
Gaaer han om Nat i den fremmede Øse, sjældt oven til
ruller

Torden fra Himmelens Port, og Bølgerne styrte mod Klippen,
Larmende høit: Forældrenes Sorg kan ei standse hans Van-
dring,

Ikke den elskede Øse, hvis grusomme Død er forhaanden.

(Georgic. III. 258.)

I det jeg altsaa gjør opmærksom paa, at det kun er Digtere, som optage og benytte Sagnet, vil jeg tillige bemærke, at disse høve ligesaalidet at ængstes over den laante Idees større eller mindre historiske Tilværelse, som en Pige, der fæster en smuk Blomst i sit Haar, skal med travl Nyssgerrighed forespørge sig, i hvis Have den er voxet, især da Kunsten i dette Tilfælde besidder den svede Evne, at vederlægge det Manglende ved en venligt illude-
rende Skuffe.

Ogsaa de senere romerske Digtere lode Sagnet ikke være ubrugt. Naar Lucan (Pharsalic. IX. 954. 55.) beretter os om Cæsars Marsch mod Hellesponten, tilfører han:

Thraciens Kyster han seiled' forbi, samt Havet, der minder
Tungt om Elskov; og Heros Taarn paa den sørgende Strand-
bred.

Hvilket signer temmelig Silii Italici Udtryk (Punicor. VIII. 623),
naar han taler om Grækernes Tog til Troja — og ikke, som de sa
Mauze fordreier det, om Xerxis Expedition mod Hellas —

Tusinde Snoekker man saae paa Leandres Sund, Hellespontus.
Men selv om vi regne hertil Statii Melding om den Sestiske Mæ, der sidder paa Toppen af Taarnet (Thebaidens VI. 545), saae vi ikke Andet ud, end Digteres Udsagn, hvis Auctoritet ikke er af de meest paalidelige; ja, hvad mere er, Digteres, der ikke gaae syns-
derligt høit op i Tiden, og som i det mindste ikke overstige Augusti Periode.

Vigtigere turde rigtignok to Geographers Udsagn være, nemlig Strabos og Pomponii Melas, hvorfaf den Ene, i den 9de Bog af sin Geographie, omtaler τὸν τῆς Ἡρᾶς πόρον, som noget, der var mærkeligt endnu paa den Tid i Egnen. Hos den Sidste bliver Sagnet ogsaa paa twende Steder nævnt. Naar Pomponius Mela gjennemgaer de Pontiske og Paphlagoniske Nationer, og den deromkring værende Lilleasiatiske Kyst, nævner han (I. cap. 19.) Abydus, og tilfojer magno quondam amoris commercio insignis. Dog onsker jeg ikke, at man skal lægge Vægt paa quondam, eftersom dette Ord er altfor ubestemt til at kunne afgive nogen chronologisk Bestemmelse om Fortællingens Ålde; ligesaalidet som man af den gamle Eventyrsbestemmelse, "der var engang en Mand", kan bestemme Noget om, naar bemeldte Mand levede. Paa et andet Sted (II. cap. 11 i Gronovs Udg. pag. 143) nævner han, ved at omtale Thracien og det derværende Strof, Sestus, og tilfojer: est et Abydo objacens Sestus, Leandri amore pernobilis.

Men uagtet den rolige og betænksomme Jordbeskriver synes at burde tildeles en højere Til troe end Digtere, saa glenme man dog ikke, at vi med disse Auctoriteter ikke alene ikke rykke op i Tiden, men snarere synke. Strabo compilerede, som bekjendt, sit geographiske Værk under Augustus, og uagtet Pomponius Mela sættes af Nogle under Cæsar, paa Grund af hans Uttring om Brittannien i hans Geographies tredie Bog (cap. 6), saa sjælles dog af Alt, isærdeleched af Plinii Vidnesbyrd, der levede under Vespaian, at

han falder imellem Augustus og denne Keiser, og navnligen under Claudius, hvis britanniske Tog han paa anførte Sted upaatvivlelig gen sigter til. Hvad betyder altsaa Auctoriteter, som synke saa dybt ned i Tiden, og i hvilke man hører blot et Echo af de Foregaaende? Saaledes angives endnu i vore Geographier, at ved Helsingør findes Hamlets Grav, uagtet Saadant er en Fabel, oprunden, ligesom her, fra en Digterberetning, der stundem ligner Skippefester; retninger deri, at der fra Sandhedens Side er paa dem ikke altid at bygge.

Ta, ville vi noies med blotte Digterudsagn, da have vi fuldt op, og flere kunne vi samle, ved at gaae ned ad Tidens mægtige Stige. Da møde vi Martial, mellem hvis Epigrammer findes to til Ere for Leander. Dog tillade man mig den Formodning, at de neppe begge kunne være af den romerske Digter, eftersom det epigrammatiske Point er aldeles eet og det samme; og vi vilde, tænker jeg, gjøre den riigbegavede Digter Uret, hvem Plinius med Rette kalder homo ingeniosus, cui plurimum inscribendo et salis et sellis, dersom vi troede, at han havde forsøndent at udskrive sig selv. Hertil kommer, at det første Epigram, som findes i de Spectaculis (XXV), er siensynligen sammensmeltet af to forskjellige, saaledes at de to første Vers udgjøre det første, de fire sidste det andet. Allerede det andet Vers indeholder jo det fornødne epigrammatiske Point i Ordene Cæsar is unda sicut, og jeg mener derfor, da Tanken er paa begge Steder den samme, at en Aanden har varieret Martials Tanke saaledes, som denne er at finde i Epigrammers fjortende Bog (181), og knyttet den til nærværende Compliment til Domitian, i hvis amphitheatraliske Søe en efterlignet Leander ses at svømme. Det første hedder:

Da til sin elskede Mæ Leander med Dristighed svømmed,

Og i sin Træthed sank dybt i den svulmende Sø,

Har til det truende Svælg den Arme saalunde sig udsladt:

"Skaaner mig, islende did; knuser mig, naar jeg gaaer

hjem."

en Idee, som er aldeles den samme, som i XIV. 181, hvor det hedder:

Dristig Leander freng imellem de svulmende Vover:

"Volger! I knuse mig først, naar jeg tilbage skal gaae."

Ved denne Sammenstilling vil man letteligen see, at Ideen bliver paa begge Steder identisk, en Heilagtighed, som ellers ikke pleier at være Martials Hovedfejl. Men selv uden Hensyn paa dette, ville vi befinde, at denne Digter levede under Domitian, Nerva og Trajan, og at altsaa hans Vidnesbyrd, især som en spillende Epigrammatist, ikke kan blive af Wigtighed.

Hvad de græske Digtene angaaer, da finde vi Ingen, og dette er en mærkelig Omstændighed, som hjælper det mindste til Fortællingens Tilværelse, naar vi undtage et Par enkelte i den græske Anthologie. Den første, som jeg finder at have hjælpt til Sagnet, er Paulus Silentarius, der synes at have levet omrent paa Theodosii Tid (III. epigr. 42 hos Jacobs Vol. IV. pag. 55), hvorhos det er sørdeses at lægge paa Hjerte, at han benytter Sagnet paa en Maade, der antyder, at han selv ansaae det som en poetisk Fiction, naar han siger:

Just ved at svømme, Leander har vist, hvad Kjærlighed mægter:

Selv i den natlige Stund fræmmend' ham Bolgerne ei.

Ogsaa Agathias (omrent 590 efter Christus) hjælper vort Eventyr, i det han (III. 39; hos Jacobs II. 10) lader en Pige, der venter paa sin Elske, tale til Lampen, som ved sin Tane viser hende et af de Slags overtroiske Tegn, som ogsaa vi hjælper, naar vi lade Lyset spaae om Reise, Brev eller Dod. "Du er altid hjælpende imod Elskov," siger hun: "mig, Lampe! viser du ved din Tane, at vi faae Uveir og Regn, saa at min Elske vil vanskeligt komme, og Hero skalde du forдум ved sin Mage. Man kan ret see, at du er Vulcans Pode; thi du er jaloux som han selv". Men af større Wigtighed end Agathias vil Antipater fra Thessalonica være, som, ved at omtale en Piges Skibbrud, der sejlede over Hellesponten for at besøge sin Brudgom, yttrer sig saaledes:

Ene for Pigernes Sloegt Hellesponten har farlige Vande:

Skue Cleoncas Grav, som fra Dyrrhachium kom!

Hid til sin Brudgom i Gestus hun drog paa den malede Snækk,

Ach, men det samme Lod medte, som Helle, hun her.

Hero, du lidende Moe, du mistet' din Mage! men Bruden

Tabte Delmachus her; hjældt i saa snevert et Sund.

Af samme Digter har man et lignende Epigram:

Her Leander har svømmet saa tit; thi her er den Førge,
 Hvilken er farlig og haard ikke for Elskere blot:
 Heros Bolig var her; end stander en Levning af Taarnet;
 Her Forræderen stod, Lampen, som endte hans Liv.
 Hjst i Graven nu sumre de to, ved Bredden af Havet,
 Og beklage sig end over den grusomme Bind.

Nagtet de, som paastaae Fortællingens historiske Tilværelse, forbigaee
 med Taushed denne Antipater, maa jeg oprigtigen tilstaae, at Saas-
 dant er i den Grad urigtigt, at jeg anseer ham for den farligste
 Modstander. Thi nagtet Spørgsmaalet om, hvorvidt Antipater
 Sidonius, Thessalonicensis og Macedonicus ere identiske eller ikke,
 er vanskeligt at afgjøre, saa sjønnes dog af Alt, at Forfatteren til
 de ovenanførte Epigrammer er Antipater fra Thessalonica, hvilken
 Bye jo desuden regnes til Macedonien. Maar vi nu lægge Mærke til
 Stedet hos Cicero, de oratore III. 50, hvor Antipater omtales som
 en udmærket improvisatorisk Digter, og fremdeles erindre os de, der
 samtalende, Personers, Crassi og Catuli, Levealder, og sammen-
 ligne dette med Plinii Uttring i Naturhistorien VII. 52., da synes
 vi at have Ret til, at ansætte Antipaters Levealder til ud over den
 123de Olympiade, eller omrent 100 Aar før Christus. Paa denne
 Maade see vi, at han er noget ældre end de Ældste af dem, som
 nævne Sagnet; hvorfor jeg ikke noksom kan undres over de la Nau-
 ze, der i sin Opregning aldeles ikke lægger Mærke til saa vigtig en
 Auctoritet. Hertil kommer, at Antipaters andet Epigram, der hand-
 ler usiagtigen om Localet, og som taler om de endnu forhaanden
 værende Levninger af Heros Taarn, samt om begges fællede Grav,
 turde, hvis Digtet toges lige efter Ordene, have betydelig Beviis-
 kraft for den historiske Sandhed.

Men dog bør vi heller ikke bygge for meget paa dette Sted,
 eftersom vi maae erindre det Usikre i at ylle med Wished bestemme
 de fleste Forfatteres Levetid, hvis Smaarbeider findes i den græske
 Anthologie; en Vanskelighed, der altid bliver større, naar, som
 her, flere Digttere bære et og det samme Navn, hvor den chronolo-
 giske Bestemthed, sjønde tilsyneladende meget fast, dog gjerne kan
 glippe. Saaledes havde vi i det anførte Sted hos Cicero kun en-
 kelte Hager at holde os fast ved, at han var Digter, at han skrev
 Hexameter, og at han var *αὐτοκέχειρασύς*; men at af disse tre den

vigtige tredie Punet, som hører kun til det Mundtlige, og som ytrer sig kun i det levende Liv, maa svinde os bort i det døde Bogstav, er siensynligt. Hertil kommer, at Antipater Macedonicus efter Andre, saasom Richard Brunck (Reiskii notitia poetar. Antholog. pag. 185) skal have blomstret omrent ved den 150de Olympiade, men at han maa adskilles fra Antipater Thessalonicensis, der skal efter Brunck have levet meget sildigere, nemlig paa Augusts, Tisvers eller Caligulas Tid.

Hvad endelig Localbeskrivelsen angaaer, da vide vi, at Digterens Vie seer meget in rerum natura, som det almindelige jordiske Blik ikke er i stand til; og at Poeterne tillige iagttagte den gamle Regel, at gjøre det Fjerner nærværende, og saaledes opvække den digteriske Interesse. Desuden er det en højt vigtig Indvending mod Antipater, der seer Levningerne af Heros Taarn, at Isaafald maatte dette Taarn have eksisteret flere Aarhundreder før det sidste Seculum ante Chr., og hvorfor omtales det da aldeles ikke forinden? Isaafald maatte jo dets Tilværelse have bragt det i Ry, om ikke hos Herodot, som nævner i den 7de Bog just de samme Stæder, i Anledning af Xerxis ødelagte Glaade, saa dog af de mangfoldige andre Digtere, Historikere eller Geographer, som kjendte, bereiste og beskrev denne Egn. Hvor tit finde vi ikke i vor Tid, at en Digter begynder sin Ballade om den forladte Ridderborg med en Apostroph, der ikke er meget forskellig fra Antipaters, naar han undraaber: "Seer du højt den gamle Kunos Borg? der hvor nu Winden piber igjennem Sprækken og den spaltede Muur, hvor Ugeslen tuder sin Dødningesang, der levede fordum den skjonne Kunigunde; og de to Høie, du siner høi, hvor begge Sørgepilene boie sig vedomigen ned imod Lilien, bedække nu den væne Kunigunde og den troe Siegfried af Eichenhorst": uagtet alle tre Personer ere ligesaa lidet historiske, som Undinen, der i sidste Stanze manes af Digteren op fra Kilden, for at sidde med Graad paa de Elskendes, med høit Græs bevoxede, Grav.

Efter at vi saaledes nsiagtigen have samlet, og i chronologiske Orden opstillet alle Skribenternes, eller rettere sagt, Digtersnes Udsagn, finde vi, ved at kaste et Tilbageblik ud over den hele Række, at, naar vi, betingelsesviis, undtager Antipater, som dog maa have blomstret kun 80 Aar omrent før Christus, saa begynder

den udførligere Omtale af dette Sagn først fra Augusti Tid, og fra de da levende romerske Digtere, og at navnlig den opfindsomme Ovidius er den første, og ellers den, som hyppigst omtaler Fortællingen. Var Antipater at forkaste, da vilde jeg næsten troe, at vi havde den phantasifulde Digter fra Sulmo selv at takke for det smukke Sujet. Men om end ikke dette er tilladt, saa kan han dog ikke tjene os til Argument, eftersom han ikke behovede at beskymre sig om Sagnet var historisk eller ikke; ja som Digter tilkom det ham aldeles ikke, at bestemme noget om dets reelle Sandhed, men kun som Poet at behandle det efter Digtekunstens og Skjønhedens Krav, uden at undersøge det som Historiker.

Med den største Sikkerhed kunne vi altsaa påstaae, at man ikke har hjændt noget til dette Sagn, før ganske fort før vor christelige Tidsregning. Saasnat det derimod ved Ovids og Virgils Digtninge var kommet i Omløb, benyttede de Efterfølgende sig hyppigen deraf, men uden at dette hyppige Brug beviser andet, end at Ideen var smuk, og i Digtekunsten høist brugbar. Og kunne vi end ikke bestemt opgive, naar, hvor eller af hvem Sagnet er opfundet, saa see vi dog, saavel af den totale Mangel paa Data, der skalde bevise, at Begivenheden er virkelig indtruffen, som ogsaa af den Omstændighed, at næsten alene Digtere omtale den, at det er en skjøn Digtning, for at sandseliggjøre os Kjærligheds mægtige Vælde.

Neppe vil Nogen, skulde jeg troe, forlange for Alvor, at man bør tage nogen Notiz af Grammatikeren Domitius' Bemærkning til Statii Sylvæ (I. 11. 82), der beretter os, at den, paa Alexander den Stores Tid levende, berømte Maler Apelles har i et stort historisk Stykke udført hemelalte Sujet. Deels er der Ingen uden han, som veed noget derom, deels findes i de gamle Fortegnelser over Apellis Malerier aldeles intet af Leanders Historie omtalt; saa at det Hele er at ansee som Tant af en Grammaticus, der formodentlig har forblandet nogle Navne.

Vist nok saae vi saaledes til Resultat det, som Forsvarerne for den historiske Sandhed (hvori blandt især Schrader, de la Nauze og Heinrichs) holde sig til, at Sagnets Omtale falder sørdeles hyppigt i den Augusteiske Periode; men derved bevises jo Intet, uden det, at et bonmot, eller en smuk Idee roulerer hurtigst i den Tid,

da den blev til, og godt gjør just sin indre Fortræffelighed, naar den, som vor, kan holde sig længer end en kort Stund efter Fod-selen. Med Schrader (ed. Musæi pag. 26) at spørge, om Begivenheden er seet for den Trojanske Krigs Tid eller ikke, vilde altsaa være comis; og det er allenfals kun at beklage, at den lærde Bocharts Arbeide for at oplyse denne Begivenhed, som findes nævnet blandt hans inedita, aldrig har seet Lyset. Imidlertid glæder det mig dog, at ogsaa Jacob Gronovius (Thesaurus antiquit. Vol. II. num. VIII.) ytrer den samme Tivivl om Historiens Egt-hed, skjønt han til Slutningen, beroget af de Mange, der forsikre det Modsatte, statuerer, at er Begivenheden indtruffen, saa maa det have været i hine ældste Tider, da Overfarten og Gjen-nemfarten ved Hellesponten endnu ei var saa hyppig.

Vi gaae nu over til den anden Kilde, hvorfaf man har villet øse Beviis for Begivenhedens historiske Sandhed, nemlig til de, i den Henseende slagne, Monter og Skuepenge. Af disse have vi rigtignok et betydeligt Antal, som paa forskjellige Maader antyde Leanders Historie. Saaledes finde vi isærdeleshed een Mont, der, foruden i Gronovs Thesaurus, er asteget i hans Udgave af Pomponius Mela Pag. 100, samt paa Titelbladet af enkelte Exemplarer af den Kromayerske Udgave; thi besynderligt nok har jeg seet andre, hvor Pladsen er tom. Denne Mont forestiller Hero, der strækker sig ud fra et Taarn med sin Fakkel, medens Leander nedenfor stræber frem i Bolgerne mod hende. Paa andre Monter, som ogsaa ere Abydeniske, finde vi den samme Scene, med den forskjæl, at Cupido sees i Nørheden, og oplyser Beien for den Svimmende med sin Fakkel, hvilken Mont findes afbildet i Raschii Lexicon univers. rei numer. vet. T. II. P. II. pag. 242 og 1532. Disse Monter synes jo vistnok at eie nogen Beviiskraft; men dog maa man ikke oversee nogle vigtige Betænkelsigheder, hvorved denne betydeligen svækkes. Der indtræffer nemlig den Omstændighed, at Monterne ere udelukkende af Abydenisk Herkomst, for ikke at tale om den almindelige Ubestemthed i Henseende til Tiden, som alle Monter letteligen maae føre med sig. At de alle ere Abydenere, hvilket Indskriften paa Aversen viser, er saa meget farligere, som Indvaanerne stode i et meget urosværdigt Ry for deres Pralesyge, Logn og Bedragerie. Man havde endog

dannedet det Ordsprog om dem μὴ εἰκῇ τὴν "Αβύδον οὐ: ne temere Abydum (sc. nавиге), som man brugte for at raae Nogen fra at udsætte sig, paa en ubetænksom Maade, for en stor Fare, i det man tillige antydede, at Ingen skulde indlade sig i Handelsforbindelser med dem, eftersom de gjerne gik ud paa at snyde, indvifle Fremmede i Processer, og skade dem. Eftersee vi Hesychius under 'Αβυδοκόμας (Albertis Udg. Vol. I. pag. 20), da finde vi virkelig, at Gedragerie var i denne Bye saa hyppigt, at en Løgner og en Abydener faldt temmelig sammen; og da nu Suidas tillige skildrer dem som feige og qvindagtige, er det ikke urimeligt, at de smedede dem lidt Bravour til ved underskudte og selvfabriquerede Mønter. Derfor synes Abydenerne, da Eventyret kom saa meget, ved Digternes Omtale, i Folkemunde, at have strect at forherlige ved udvertes Beviser Mindet om en Begivenhed, der bidrog til at skaffe deres lille Bye en saa kostelig Glorie; og dette troer jeg at være dessto mere bevisligt, saasom disse Mønter just sættes af Møntforstandige til omtrent i det 3die Aarhundrede efter Christus.

Saaledes er en Mønt, der forestiller Leander ganse ovenover Vandet, fra Alexander Severi Tid; en anden, hvor Hero staaer uden Fakkel, fra Caracalla, og endnu nogle andre fra Septimus Severus, hvilket alt passer herligt til Digtens Tid, eftersom vi fandt, at Sagnet begynder lidt før Augustus, og tager ved Digt-Citationer stedse til hen imod Enden af det andet Aarhundrede, efter hvilken Tid vi kunne see, at Abydenerne have brugt sig med deres Mønter. Hvor vellystige Abydenerne vare, lære vi hos Athénæus (libr. X. i Casauboni Udgave pag. 525); som skildrer deres Vellystighed paa en meget hidende Maade, deels efter andre Skribenteres Udsagn, deels især efter Antiphons Tale mod Alcibiades. I denne Tale siger han blandt andet, at Alcibiades kom til Abydus for dets sjøgeagtige Fruentimmeres Skyld, for at lære af disse Møget, som han siden kunde bruge i Livet. — Endvidere havde man Ordsprog om deres Calumnie og Hang til alskens Lovtrækkerie. "Αβύδος πόλις finde vi hos Suidas og Pausanias om ethvert lument Opholdssted med Hensyn paa Indvaanernes Immoralitet. En ægte Sycophant beretter Hesychius os at være i en Comoedie kaldet 'Αβυδοκόμας. Om deres Calumnie vidner endvidere et andet Ordsprog Φλυαρία, 'Αβυδηνὸν ἐπιφέρημα, hvilket dog, formedes den

dobbelte Læsemaade ἐπιφάνημα, som Hesychius har, kan modtage et dobbelt Forklaring. Erasmi Roterdami Udvikling (Folionudg. af hans Adagia pag. 117), at det skulde betyde en Abydena illatio, eller Stoen af det Slags, man fandt i Abydus, hvor Ammerne kom ind i Stuen med Børnene, og dævede Gjesterne med deres Skrig, er søgt, og ganske at forkaste Isaafald maaatte man hellere følge Stephanus, der tager ἐπιφόρημα i sin sædvanlige Betydning om Desert, bellaria, Sukkergodt, og mener da, at ved en Abydeners Bord er Medicin mensa secunda. Den sædvanlige Læsemaade har dog Hesychius ἐπιφάνημα 'Αβυδηνόν, som han forklarer paa den Maade, at de udfandt en paa Lovtrækkerie grundet Bagvækselse mod Alle, som stode i Handelsforbindelser med dem. Paa denne Maade troer jeg ogsaa, at vi hos Athencæus (Casaubonus pag. 586) kunne begribe, hvorfør en berygtet Skjøge Sinope kaldes Abydus, fordi man ansaae den hele Bye for et Bordel. I det mindste slippe vi saaledes for med Casaubonus at trække det hebraiske אַבְנֵן (periit) frem, eller benytte hans anden Forklaring, der er saa gemeen, at jeg ikke vojer at nedskrive den. Desuden finde vi ogsaa hos Suidas Beviser for, at Abydus har været brugt i forsagtelig Betydning om enhver ussel Person, Bye eller Ting, formodentlig paa Grund af Byens Immoralitet og derved bevirkede Førhold. Det er ligeledes et markeligt Træk af disse Abydenere, at, uagtet Musæus kalder Hero ταύπεπλος, hun dog forestilles paa enkelte af deres Mønter aldeles nogen, et Bellystighedstræk, der ganske harmonerer med Folkecharakteren, efter som Athencæus ogsaa har levnet os det Træk af dem, at de dyrkede Venus under Tisnavnet πόρην. Det lader virkelig til, som Abydenerne, ved at afklæde Hero, have villet tilgive deres Landsmand en forfinet og ødel Kjørslighed, hvorom de selv ikke havde noget Begreb. Tillige maae vi erindre os det, som Jacob Gronovius bemærker paa anførte Sted i 2det Bind af hans Thesaurus, at ogsaa private Folk havde ladet præge Mønter i hemeldte Anledning, hvilken Omstændighed bidrager endnu mere til at svække de fra disse hentede Beviser.

Men sæt nu endogsaa, at alle disse Mønter vare af Vigtighed, formedelst Indbyggernes redeligere Charakteer; at de byggede paa sikrere Data, og fremfor alt vare øldre end det 2de og 3de Aarhundrede, mon disse da, uden litteraire Monumenter, vare ene

at bygge paa? Hvad vil man da sige til den Omstændighed, som vel ikke alle erindre, at baade Byen Amastris ved Pontus Euxinus lod staae Monter med Homers Villede paa, og tillige Smyrna, der havde sin bekjendte Ομηρεον eller Homermonst (Gisherti Cuperide apotheosi Homeri pag. 89)? og dog kunde han ikke godt være født mere end i een af dem (muligt endog i slet ingen, eftersom Chios vel rigtigere er Stedet), saa at altsaa i det Mindste den ene Bye har begaact numismatiske Bedragerie. Ifolge saa vigtige aprioriske og empiriske Grunde falder aldeles de la Manzes Raisonnement, at man paa Monterne vel kunde udgravere fabuleuse Begivenheder, naar Slight havde Hensyn paa Religionen; men at man ikke foretog sig Saadant, med mindre Folketroen, Statshensyn, eller højere politisk Interesse vare i Spillet. Vi have nu af Exempler seet, at dette, som enhver Regel i denne Verden, har sine Undtagelser, blandt hvilke Leandermonsten sikkerligen er een.

Stod det sig saa løseligt med Monterne, da var det at formode, at den tredie Sikkerhedskilde, nemlig Gemmerne, vilde torres næsten aldeles ud. Man veed, og det er jo let at indsee, at disses Alder for den største Deel er umulig at bestemme; og det var ogsaa let at formode, at Kunstnerne i dette Fag maatte med Begjærlighed gribte et Sujet, der var smukt, og tilslod en behagelig Behandling. Vi finde saaledes *ssjaarne Stene* (Lipperts Dactylionthech Chil. I. P. II. n. 60. 62. Chil. II. P. II. n. 89 og folg. Chil. III. P. II. 45 og folg.) i betydelig Mængde, som forestille Leander, der svømmer, mens Hero staaer paa Taarnet. Saaledes finder man hos Fulvius Ursinus en berømt Gemme, der forestiller et Taarn, hvorpaa er antydet med græske Bogstaver, at det er Heros Bolig, hvorfra den unge Pige var vant til at staae paa Udkig efter sin Elster. Tillige er Cupido afbildet, som blæser i en Basun ligesom for at opmunstre Leander, der kæmper med Volgerne, immedens en anden af Eroterne støder en Baad ud fra Sejstus, for at komme ham imøde og understøtte ham. Men vi faae dog intet Resultat, eftersom Gemmernes Alder er aldeles ubestemt, for ikke at sige ubestemmelig, og rimeliggvis af et langt yngre Datum: i det mindste synes den sidste Idee af Kunstnerne at være hentet fra Ovids Digtning, hvor man i Overensstemmelse med Gemmens Figurer læser: *Ipse gubernabit residens in puppe Cupido.*

En Art Analogie, som dog ikke er let at fatte, opstilles som den fjerde Kilde til at indse Fortællingens historiske Sandhed, og denne bestaaer deri, at Museus ikke skulde have bessunget denne Gjenstand, hvis han ei havde været overbevist om dens Sandhed, og at, ligesom Homer besang virkelige Begivenheder, saaledes maa ogsaa Museus have gjort det Samme. Dette Argument er saa comisk vaklende, at det næsten ei fortjente at gjendrives, især da de la Manze, som opstiller det, dog antager den samme Tidsalder, hvori de Nyere sædvanligens sætte nærværende Digter. Som om Museus og Homer hørte til een Tid, og der aldeles ingen Forskjel gaves mellem den heroiske Tidsalders Digtere og dem, som levede i 4de og 5te Aarhundrede efter Christus. Unægteligt er det, at næsten alt Poetisk i den ældste græske Tidsalder var fremvoxet paa historisk Grund; en Sandhed, der bliver endnu mere indlysende, naar vi vende den om, og sige, at alt Historisk paa den Tid var i og for sig selv saa poetisk, at det maatte og kunde give Digterne Stof. Det var enten Begivenheder, som Digteren selv havde seet, eller som ved Tradition og Rygte vare komne til hans Kundskab; eller endelig Myther om Guder og Heroer, der, efter den Tids Mening, eksisterede som virkelige Begivenheder. Ikke saaledes var det paa den Tid, da Museus rimeligvis har levet og digtet. Mytherne havde da tabt deres store og ældste Betydning; Lucian og hans Samtid havde allerede dengang paa Forstandens Bægtskaal afvejet Phantasiens gamle Productioner, som derved natursligvis maatte tabe; og den, alt dengang vidt udbredte, christelige Troe maatte fuldende deres ringe Betydning. Fra den Tid af maatte Mythologien — den græske Poesies Grundvoesen — ophøre at være væsentligt Stof for Digtekunsten, da ethvert Digt, som tog sit Grundlag derfra, fra nu af maatte blive aldeles uden Hensigt; ikkun en tom Esterligning af en Verden, som med Mytherne havde tabt sin egentlige Betydning. Hvor lidet kan man altsaa vente, eller formode, at Museus skulde valgt et Emne, der slog for en stor Deel ind i Mythologien, blot af den Grund, at han formodede dets historiske Sandhed? Han valgte det neppe, fordi han var overbevist om, at det var et Factum; men snarere fordi Stoffet selv var saa saare stikket til at behandles som et Digt.

Til disse forskjellige Kilder, hvoraf ingen efter vor Overbeviisning kan ansees som et Sandhedsvaeld, ville vi tilfoie nogle Bemerkninger, om hvorvidt det var physisk muligt, at svømme derover. Pour être croyable, siger de la Manze, c'est assez d'un coté, qu'il soit appuyé sur une tradition constante — men også og Tant kan ogsaa holde sig, ja endog vore ved Traditionen — et de l'autre, que l'évenement ne sorte point des bornes de la vraisemblance. Vi maae altsaa tage Sundets Situation i næiere Betragtning, uagtet næsten Alle, endog Heinrichs i sin Afshandling om Digtet, have forbigaat dette Spørgsmaal. At komme anstigende med almindelige Aneledoter om berymte Svømmere, nyttet naturligvis intet; eftersom Leander jo ikke blev forlæbt, fordi han isforetiden vidste, at han kunde svømme godt, men svømmede, fordi han blev forelsket, og fordi han maatte bruge just denne Maade, som et fortvivlet Middel, til at opnaae sin Elskov; og kun under den Betingelse bliver Digtets Idee smuk, at Leander, skjondt ukyndig i Svømning, sætter endog Livet paa Spil for sin Pige. At Crotoniateren, den uhyre stærke Milo, spadserer med den levende Øre paa Rendebanen, er à son ordre; men naar Hyrden Regon hos Theocrit (IV. 35) tager en levende Øre ved Venene, skjondt han er ingen Athlet, løfter den i Veiret, bærer den, og præsenterer den til sin høitelskede Almaryllis, for at give hende et Bevis paa, hvad Kjærlighed kan bringe ham til at gjøre, da maa Evanaturen, selv i den Helleniske Hedningepige, røres til Gjenkjærlighed, besynderlig naar brav Mange have været Bidne til, hvilken Kamp den galante Ridder har bestaaet.

Dersor skenke vi gjerne Mondessi (til Musæi v. 255) alle de Historier, som han beretter om La Pierre, en fransk Soldat, der svømmede 4 Mile, samt om den bekjendte Dykker Colan; ligesom vi heller ikke kunne bruge Lipsii Beretning om Bataveren, der, med fuld Oppakning, kunde svømme gjennem Donau. Vi maae derimod undersøge, om det, paa det opgivne Sted, var muligt for en saa aldeles ikke ualmindelig Svømmer som Leander. Plinius (Histor. natural. IV. cap. XI.) udtrykker sig meget bestemt, naar han siger: Hellespontus, septem stadiis Europam ab Asia dividens, quatuor illic inter se contrarias urbes habet: in Europa Callipolin et Seston, et in Asia Lampsacum et Aby-

don; dog lægger Xenophon (Hellenica IV. c. 6) een Stadie til, naar han siger: διαβάς καὶ εἰς Σήστον παταντικρὸν ὄντα Ἀβύδος, καὶ ἀπέχοντα ἐπλεῖον διπλῶ στάδιων. Strabo bemærker rigtignok ligesledes, at Hævpasset er kun 7 Stadier bredt, men tilføjer tillige, at Hævnene Abydos og Sestus ere 30 Stadier fra hinanden; og gør tillige den meget vigtige Bemærkning, at de, som ville fra Abydus til Sestus, maae seile langs med Kysten omtrent en 109 Stadier og derpaa skyde tvers over Canalen, for at undgaae den voldsomme Strom. Denne Bemærkning er dog virkelig af høieste Vigtighed; thi maatte Skibene gjøre et saa betydeligt Slag for Strommens Skyld, hvad maatte da ikke den svage Svømmer? Tournefort (Voyage du Levant Vol. I. 455) kan ved at skue Haavets betydelige Bredde og de derved forbundne Farer, ikke undlade at yttre, at han anseer det for umuligt, at Nogen kan vedholdende svømme derover, især formedelst den, med Hævenget naturligen forbundne, sterke Sogang og Strom. Han paastaaer tillige, at det er en høist uriktig Formening af Geographerne, at Dardanellernes Zaarne skulle være byggede paa de samme Steder, hvor Sestus og Abydus fordum have ligget. Disse Slotte ligge nemlig ligeover for hinanden, hvorimod Sestus laa meget kraae for Abydus. Sestus laa saameget hen mod Propontis, at Strabo, som regner med Herodot 875 passus fra Abydus til den nærliggende Kyst, regner 3750 passus fra denne Byes Havn til Sestus's Havn; og man vil dog vel ikke antage, at Leander havde Tid til at gjøre en betydelig Landreise om Matten, naar han havde svømmet først de 875 passus til den modsatte Kyst? Jeg er derfor aldeles overbevist om, at Tournefort har Ret, naar han siger: il fallait être un heros, et tout des plus robustes, pour faire l'amour à cette manière.

Herodot, som ligeledes gjør Bredden til 7 Stadier, (ἕστι δὲ ἑπτά στάδια ἐξ Ἀβύδος ἐσ τὴν ἀπαντίον) omtaler juft dette Mellemstykke i sin Historie (VII. 33. 34) som det farlige Sted, hvor Xerxes førstegang slog Broe, men som formedelst Strommen og Stormen sloges itu. Den Omstandighed er jo heller ikke uden Vigtighed, at begge Staederne dog ikke laae saa aldeles ligefor hinanden, at man kunde enten seile eller svømme lige derover, men, endogsaa uden Hensyn paa det Stykke, som Skibe og Baade maatte lavere sig

frem, for Strommens Skyld, blev Linien mere en Diagonal, der, om end ikke saa stor som Nogle ville mene, dog blev større end 7 eller 8 Stadier.

Jeg veed nok, at man i politiske Blaade har læst om Lord Byron, at han noget før han gik over til Grekenland skal have svømmet over Sundet for at bevise faktisk Sandheden af Leanders Elskovstog. Men jeg har ikke noie nok fundet angivet, om det virkelig var fra det forlangte Sted og til det opgivne Taarn, han har svømmet, heller ikke om hvad Understøttelse han i saa Henseende muligen kan have haft, om ikke, som hist Cupido, saaledes her en en gelsk Bacasse kan have sat ud efter ham. Dog vil jeg uagtet de ansørte Twivl, som vijsnok bestyrkes endnu mere ved enkelte Uttringer i det Eftersølgende, ansøre hvad Murray i sine Samtaler des angaaende beretter, hvorhos jeg, af Mangel paa den engelske Original, benytter den tydské Oversættelse (pag. 128): "Als wir nach Zische vom Schwimmen sprachen, sagte er: Murray ließ einen Brief drucken, den ich ihm von Venedig aus geschrieben, was man für eine leere Eitelkeit hätte halten können; aber der Zweck meines Briefs war, Tournesort zu widerlegen, der behauptet hatte, es sey wegen der Ebbe und Fluth unmöglich, den Hellespont von Abydos nach Sestos hinüber zu durchschwimmen. Hier wandte er sich nach Fletcher um, auf den er sich gelegentlich berief: Fletcher, wie weit schwammen Mr. Ekenhead und ich? Fletcher antwortete: drey und eine halbe Meile, Mylord. (Wahrscheinlich hat er die Entfernung nicht verkleinert.) Die wahre Weite des Hellesponts, nahm Lord Byron das Wort, ist nicht viel über eine Meile; aber der Strom ist ungeheuer stark, und wir wurden trotz allen Anstrengungen von ihm fortgerissen. Ich begreife nicht, wie Leander dem Strom widerstehen und gerade quer durch steuern konnte; aber der Liebe oder Religion ist nichts unmöglich. Hätte ich jenseits eine Hero gehabt, vielleicht hätte ich mich noch stärker angestrengt. Wir hatten die That schon einige Zeit vorher unternommen wollen, schoben es aber auf wegen der Kälte des Wassers; und es war kühl genug, als wir's in's Werk setzten. Ich weiß, daß ich einen schlechten Leander gegeben hätte, denn es zog mir ein Fieber zu, das ich nicht so bald los werden konnte". Saavidt Murray; men det er klart, at endnu

mangfoldige Ting maae oplyses, forinden man kan putte fra En, der ved lys Dag svømmer over, til den, der om Matten og i ideligt gjentagne Gange prøver det Samme. Saalænge troer jeg endnu at have Ret til at ansee det som physiske umuligt: og legge vi denne Omstændighed til alt det, som forhen er anført, da ville vi let, naar vi ikke forud ere indtagne af nogen Fordom, indsee, at Alt raader os fra at ansee det som historisk Sandhed.

Min Anskuelsesmaade er altsaa følgende: Den Grund sætning, at mangt et mythiske Sagn forudsætter et historisk Factum, er i enkelte Tilfælde rigtig, og, naar den ikke, som af Vanier og Flere, drives til Extremer, af megen Vigtighed. Men hvad der gjelder om en stor Deel af Mytherne, bør dog ikke paastaaes om ethvert Oldtids-Sagn, som Traditionen ene har efterladt os. Have vi da saa siden Tiltroet til Hellenernes herlige Phantasie, som dog saa straalende har viist sig i Alt, hvad de behandlede, at vi ei før tilskrive den et enkelt traditorisk Eventyr, uden at formode, at dets Grund maa være historisk? Saamangen Oldtids Digtters Navn er glemt, tilintetgjort i Tidens Strom, og kun et adspredt Minde om hans Verk blev tilbage; ja stundom end ikke dette. Kun Traditionen om hans, ei sjeldent herlige, Idee blev tilbage; men isoleret og ligesom afrevet fra den Stamme, hvor den forstegang spirede frem paa, tumbledes den hen gjennem Aarenes Nælfe, og kun dens egen indre Værdie kunde værne om dens Silværelse. Hos en, maaske ikke meget gammel, Diger, formoder jeg derfor, at den Idee først er opstaet, i et kraftfuldt Billede at fremstille Kjærligheds Magt, under Fictionen af en Elster, som, gjen nem Bolger og Storm, svømmer hen til sin Pige; hvilket Mode dog, da i Foretagendet selv er nedlagt Spiren til dets Undergang, endes med begge de Elskendes Død.

Da denne Idee er saa reen poetisk, bør vi lade os lede af Digteren, og ikke med geographiske Maalestok bestemme Sundets Bredde, for at afgjøre, hvorvidt det kan være muligt; eftersom denne Noiagtighed kun da kan finde Sted, naar vi gaae ud fra Historien. Af en saadan Digtters Sang, er det meget sandsynligt, at blot Sagernet og Ideen ere blevne tilbage, medens hans Navn og Digt vare længst gangne forlorne; og spildt er da deres Minie, som paa vor

Tid ville oplyse det med Historiens Fakkel. Af denne Beskaffenhed — reent hentet fra Phantasiens Verden — synes mig altsaa Eventyret om Hero og Leander at være, som endog fra Opfindelsens Side er reent digterisk. At bestemme Perioden, da denne Digtning blev frembragt, bliver derfor umuligt; men Ideen selv, og den Omstændighed, at den først paa Augusts Tidsalder bliver saa hyppigt omtalt, synes ikke at vise den overmaade høit op i den græske Oldtid; ja den turde maaskee endog høre hjemme i den Helleniske Poesies skjønneste — i det mindste paa Digtere rigeste — Periode. I sig selv indeholder det intet urimeligt, at lig en Digter kunde paa en saadan Tid aldeles gaae under, saa at man ikke engang tog Notiz af hans Werk; thi deels mangle vi ikke saa, langt vidt: loftigere, og, efter Tradition, Vidneshyr og Fragmenter at dømme, vigtigere Værker, deels kunde hans Idee været heldigere end hans Behandling, saa at denne blev glemt, medens hin blev bevaret. Desuden habent et sua fata libelli: hvor mangen vokter Idee finder man ei i mangent fransk Digt eller Lykspil, som bisfaldes, ja beundres i første, men glemmes i næste Øieblik, fordi det Heles Behandling er som oftest uden poetisk Kunst, og derfor aldrig bliver anset værdig noget noiagtigere Studium? Saa meget er sikkert, at Augusts Tidsalder er den første, som omtaler Eventyret; Ejndt vi ikke derfor følge den saa gjængse ucritiske Idee, at Ikke-Omtale altid forudsætter Ikke-Tilværelse; eftersom Mythen, om man saa vil kalde den, kunde været haade omtalt og behandlet i Værker og Digte, som nu ere gangne forlorne; hvilket endog synes at bestyrkes derved, at Virgil, som er den første, hos hvem den omtales, kun i Forbigaaende nævner den, og forudsætter den som aldeles bekjendt.

Efter at vi have saaledes betragtet Stoffet, gaae vi over til vor Afhandlings anden Deel, for at see, hvo nærværende Digter er, som har behandlet hemelte Stof, for med dennes Personlighed, eventuelle Levealder, og den paa samme herskende Aand, at indlede Afhandlingens tredie Deel, som udgør Undersøgelsen om Digtets Væsen og Værdie. Allerede den sælsomme Uoverensstemmelse i Meningernes Angivelse, og den næsten mageløse Discrepanz i Tidsbestemmelseren gjøre denne Undersøgelse interessant. Stige vi op i Tiden, da er den første, der møder os, den lærde Julius

Cæsar Scaliger. Denne, som overhovedet ikke var nogen stor Under af Homer, meente i Musæns at have opdaget en Digter, som ikke alene i det, han har præsteret, overgaaer Homer, men som endogsaa, dersom han havde behandlet de samme Gjenstande som hin, vilde have fremstillet et Kunstværk, der langt overgik de Homericke Digte; idet han tilføier: *quod si Musæus ea, quæ Homerius scripsit, scripsisset, longe melius eum scripturum fuisse judicamus: Poetices V. 2. pag. 494.* Ja han paastaar endog, og dette fortjener den næste Daddel, at Homer har stjaalet en betydelig Deel af dette forudexisterende Digt, og desforuden fordaer ved en ligesaa stor Deel af Musæi Ideer og Vers ved en meget uheldig Eftersigning, saa at Iliaden og Odysseen egentlig ere at ansee som Arbeider, hvis Skjønheder, hvis de besidde nogle, ere hentede fra Musæi Hero og Leander. Tillige forudsætter han det, som er det følsomste, at Forfatteren er virkelig den gamle Musæus Atheniensis, Discipel af Orpheus, en Paastand, der er desto mere mærklig, fordi den afgiver et paafaldende Bevis paa, at en forudsattet Mening kan gjøre selv et udmaerket Hoved, forsynet med den meest udbredte Erudition, blindt for Alt, hvad der ligger tydeligt for Dagen.

Men har han feilet, som ikke kan nægtes, da har han ogsaa maattet tilstrækkeligen bøde for sin Feil, efterdi næsten Ingen har bifaldet hans Mening, men desto flere i den Grad optaget den ilde, at de have opdaget et slet hjerte og ondartede Lidenkaber hos den store Verde. Af dem, som have bifaldet den, finder jeg kun la Cerda (til Virgil. Æn. VI. 669) og Magius (*Variæ lectiones Libr. I. cap. 8.*); men desto flere ere de, som have paataget sig den Umage at modbevise en Mening, der nu kan ansees blot for en curiss Naritet, eller som en mærklig Afrigelse fra den sunde Menneskeforstand. Endogsaa hans Son Josephus Scaliger tager i et Brev til Claudius Salmasius (epist. 247) alvorligt fat paa Fareren. Thi efter at have revet Nonnus ned, tilføier han: *parcior et castigator quidem Musæus, sed qui, cum illorum veterum frugalitate comparatus, prodigus videatur. Neque in hoc sequimur optimi parentis nostri judicium, quem acumina illa et flores declamatorii ita ceperunt, ut non dubitaret Homero eum præferre: verum non satis intellexit Graecorum poesin.* Kromayer (Udgaven af Musæus Pag. 5) bliver saa forvirret over

Scaligers Mening, at han ikke kan begrive, hvor Scaliger har været henne, da han undfangede denne monstrøse Idee; og tydes liggør sig endelig det hele ved at tænke, eum, quum omnium ore illustrissimus pariter ac doctissimus prædicaretur, hac gloria elatum insolentius, potestatem sibi esse audendi quidlibet nonnumquam putasse: quam enim vexet varie mortales gloriæ cupiditas, non nescimus.

Ikke mindre ulempelig farer Caspar Barth med ham, der i sine Adversaria (libr. XLVII. cap. 22 pag. 2231) mener, at han in summa peritia summam ostendisse imperitiam, eumque perpetuo hoc errore totos suos de Poetica commentarios foede contaminasse. Endnu mere overgivent tumler sig paa Scaligers Bekostning Leone Allacci i hans bekjedte vita Homeri (pag. 71); skjøndt den Maade, hvorpaa han behandler den store Værde for en Meningsforskællighed, er et yderligere Beviis paa de ældre Philologers reelle eller tilsyneladende Mangel paa Humanitet. Fassus est, siger han, idem Scaliger, antequam furor et audacia effrenatum ejus animum ita oppressisset, ut, pudore omni metuque abjecto, in innocentissimos Homeri manes, furibundus ac fatuus, mente præcipiti ac indomita, delirasset atque insaniisset. Paa denne Maade, der temmelig ligner Rasmus Bergs Hestighed mod sin Vederpart hos Holberg, vedbliver han gjennem tre hele Sider med de hæftigste Invectiver mod Scaliger. En Amsterdamer Læge Sladi har ogsaa (Jensii lectiones Lucianæ pag. 190) skjøndt i lidt ødlere Tone taget til Gjenmæle mod Scaligers Mening, og til den Ende forfattet et græst Epigram, som lader af de to værste Feil, et Epigram kan plages af, umaadelig længde, og Mangel paa epigrammatisk Point. Han lader Cassiope tale saalunde til Scaliger:

"Ἐρῷ ἐκ Πίνδα Δάσσου, ὃς Χεῖπας τον Ἀσιδὸν,
Λαμπρὸν Μεσάων ἀστέρα Θεσπιάδων,
Μεσαις πελέμεν μιμητὴν, ὅστε Λεάνδρος
Ἡρᾶς τε κλειτὴν ἥσεν ἐρωμανίν.
Οσσον γὰρ τραφερῆς μέγας δρανός εἰσ' ἄπο γαῖς,
Τοσσον Ὄμηρεῖς λείπεται Ἰλιάδος.

Paa denne langtrukne og med Epigrammets Natur saa stridende Maade bliver han endnu længe ved, og ender med at falde ham

en Thersites eller Momus, et Point, der vel ikke har stukket syndig dybt.

Alligevel har jeg ikke fundet Nogen blandt Musæi nysere Fortolkere, som har taget sig denne forfeilte Hypothese saa meget til Hjerte, som Bataveren Schrader, Digterens Hovedudgiver, med mindre det skulde være Hindenburg, der i specimen animadversionum philologico-criticarum in Musæum, Lips. 1763 har paataget sig det ligesaa misommelige som ufrugtbare Arbeide, at gjendrive den. Dog skulde jeg formene, at uagtet Schraders Modgrunde ere af Mange fundne særdeles vægtige, disse dog i Grunden ere saa svage, at, hvis ikke Scaligers Menning maatte forsaae ved sin egen Hulshed, eller ved andre Grunde, det Schraderske Antidotum neppe vilde forslaae.

Man høre: 1) hos Musæus findes v. 315 talt om Eurus, hvor det hedder: Ζεφύρῳ δ’ ἀντίνεεν Εὔρος. Nu findes rigtignok den Omstændighed, at Hesiodus, Theogoniens v. 378 og 869, ligesom ogsaa hine gamle Litanier fra en forsvundne Tidsalder, de saakaldte Orphiske Hymner (80. 81. 82. Hermanni Orphica pag. 348) ikkun omtale tre Vinde, Norden, Vesten og Syden; ligesom senere Hyginus (Muncker pag. 8) lader Astræus og Aurora ikkun avle tre Vinde, nemlig Boreas, Zephyrus og Notus. Eftersom nu Hesiodus ikke kender Eurus, men denne derimod findes hos Musæus, saa skulde denne af ansorte Grund være yngre end Hesiodus, og altsaa ikke den gamle Musæus Atheniensis, som Scaliger mener. Men ikke at tale om det Ubegribelige i, at Orpheus og Hesiodus ikke skulde have kendt Eurus, saa er det dog urigtigt fra en tilfældig, eller ved os ubekjendte Grunde foranslediget, Udeladelse at slutte med Sikkert fra Ikkeomtale til Ikketilværelse.

Hertil kommer den vigtige Omstændighed, at Eurus omtales i Iliaden B. 145 og etsteds i Iliadens IV; og nu maae vi besvare det saa meget omhandlede Spørgsmaal om Forholdet mellem Homers og Hesiodus Alder saa forskjælligt som vi selv ville, saameget bliver dog vist og uomstødeligt, at hvad der var bekjendt paa den Homeriske Tid, kan ikke have været aldeles ubekjendt paa den Hesiodiske. Thi om vi end ikke paa vor Tid eie Heraclides Ponticus's Undersøgelse om begges Levealder, og Grammatiker, som Ezezes, eller Skribentere som Sextus Empiricus paastaae, at Hesiodus er ældre

end Homer, saa er Forskjællen dog ikke meget betydelig, eftersom Marmor Arundelianum, der følger samme Mening, ikke ansætter Differencen til hoiere end 30 Åar, der i et Spørgsmaal som det nærværende er kun af ringe Betydenhed. Og heraf vilde da følge, at, om han end ikke var den virkelige gamle Musæus, han dog derfor kunde rykke meget høit op i Tiden.

2) Musæus alluderer til Theogoniens 907de Vers, naar han siger B. 63:

Oι δὲ παλαιοί

Τρεῖς Χάριτας Φεύσαντο πεφυκένται.

Unægteligt indeholder Stedet et Beviis mod Digtets hoiere Elde, men sikkertigen ikke fra den Side, som Schrader mener. En antithetisk Spøg, som den i det omtalte Vers, viser os fuldkomment, at den Tid maa være gaaet tilgrunde, da Folketroen endnu var i Flor; og da Spøgen angaaer guddommelige Wesener, viser den os hort fra den ældste græske Tid, hvis Charakteer var en barnlig Hengivenhed i Tanken om det Guddommelige. Hvad endelig Antithesen selv angaaer, da var det den yngre Slægt forbeholdet, at være glimrende, men ogsaa noget mindre gehaltsfuld der, hvor de Gamle vare grundige og gediegne. Forsaavidt føler jeg, at Stedet indeholder et Beviis mod Digtets hoiere Elde; men ikke, som Schrader mener, fordi derved skal sigtes til Hesiodus. Men hvorfor navnligen til ham? Denne Digter er neppe den, som bestemte deres Aantal, saameget mere som Theogonien, sjældt under udvortes Form af et Slags Heelt, synes ikun at bestaae af flere Digeres, ja maaskee endog af senere Rhavsdoders sammenstilsede Ideer, Philosophemer og Phantasier om Guderne og deres Liv.

Hvor interpoleret overhovedet Theogonien er kommen til os, kan man strax mærke af de første 115 Vers, som bevæge sig friere, og vidne om en mere digterisk Aand, end mange andre Partier af Digtet. Hvor er det desuden muligt, at een og samme Digter kan have saa vakkre Ideer om Digtekunstens Nedstammen fra Guderne, og Sammes Forbindelse med det Høje, som de, der yttres i Theogoniens v. 98 og folg., og dog alligevel digte saa kummerligt om Sønnen og Drømmene, som i det samme Digs v. 213, at han kan opregne blandt alle de Ulykker, som fødtes under Kronos, ogsaa disse venlige Phantasiebilleder, der spille os over i en Tilværelse, i hvis yndige Egne vi aldrig selv kunne satte os?

Hvorledes kunde een og samme Digter i v. 200 sqq. ansætte Venus til Gudinde for Alt, hvad der er indtagende og skjønt, og dog i v. 224 regne Kjærlighed ($\varphi\lambda\sigma\tau\eta\tau\alpha$; thi med Guyet at læse $\delta\alpha\lambda\sigma\tau\eta\tau\alpha$ er ligesaa vilkaarligt, som med Nuhnken at kaste Verset bort som nægte) til de sorteste Misgjerninger og Ulykker? Hvorledes kan een og samme Digter i det 217 v. gjøre Parcerne til Østtre af Natten, men i v. 904 til Østtre af Themis (thi naglest man ingen Vei kommer med Robinsons Forklaring, saa før man dog heller ikke med le Clerc ganske kaste Stedet ud af Texten, da denne Fremgangsmaade er saare farlig ved et Digt, der saa heelt igjennem, og fra saa gamle Tider, er interpoleret)? Der maae altsaa have været mange Flere, der have behandlet disse cosmogoniske Mytter, ja Mange, af hvem ikke blot Digitene, men selv deres Navne ere tabte, og hvor misligt bliver det ikke isaafald, at ville bestemme, hvilken navngiven Digter Musæus har tankt sig ved $\pi\alpha\lambda\alpha\omega\iota\omega$, der paa dette Sted, uden Hensyn til noget enkelt Individ, snarere betyder de Gamle i Almindelighed? 3) I de to Heroider, som figte til dette Eventyr, og som tilskrives Ovidius, finder Gronov, og efter ham Schrader, et nyt Bewiis, i det de mene, at, naar Ulysses og Helena blive i disse omtalte, da maa Hero være yngre end Trojannerkrigen, og altsaa yngre end Homer. Man bliver forunderlig tilmode, ved at høre saadant for Alvor at angives som Grund. Maar engstedes Ovidius ved en poetisk Idees større eller mindre historiske Sandhed? Maar blevé hans Digte til rene, og ved digterisk Pynt ikke udzirede, historiske Kilder? Hvor tit maa man ikke beklage sig over hans idelige, og ofte temmelig drøsie, Anachronismer, i det han med en ugeneret Lethed, for ikke at kalde det Letfærdighed, tildeles selv den fjerneste Tid hans egen Levealders Manerer, Sæder, Skikke, ja Dragter, saa at endog Niobes Østtre gaae klædte i en fort Sorgedragt over deres Brødres Død? Desuden blev det endnu ikke saa ganske afgjort, hvo der er Forfatter til de omtalte Heroider, som muligen have en Digter til Far der, der er langt yngre og i slige Ting endnu mere upaalidelig end den letfærdige Ovid. Hvad der desuden er det vigtigste, er den Omstændighed, at man af denne Afhandlings første Afsnit vil have indseet, ved Fortellingens phantastiske Natur, hvorlidet det gaaer an, at tale om Hero, som en Pige, der virkelig har eksisteret in

rerum natura. At bestemme hendes Levealder, der paa tænkte vel ikke engang den Digter, af hvis opfindsomme Hjerne saavel hun selv, som hendes Elster udsprang, eller, for at tale med Lucian, *της κεφαλῆς ἔτενεν αὐτᾶς, ὥσπερ οὐρανοῦ Αἰγαίου.* Ligeledes er det mig aldeles ubegribeligt, hvad Ovide Behandling har med Musæus at gjøre, eller hvad Beviiskraft hiins digteriske Behandling har med Hensyn paa denne.

Forinden vi ophøre at tale om Scaliger, kan jeg ikke undslade, at nævne Hindenburgs besynderlige Indvending mod ham, som, hvis den var grundet, vilde fuldkaste det Hele. Han gør nemlig Paastand paa intet mindre, end at Gestus og Abydus have endnu paa Homers Tid været landfaste, saa at der altsaa den gang ingen Svømmen kunde finde Sted. Denne sæssomme Ytring bygger han paa Iliadens II. 836, hvor Indvaanerne i Gestus og Abydus siges at sende Trojanerne Hjælp under Hyrtaciden Asius fra Arisba; en Hypothese og en Beviisgrund, der ligner vel meget Spøg, til at de behøve alvorligen at gjendrives.

Vi forlade altsaa den Scaligeriske Paastand, og gaae ned i Tiden med dem, som tildele Musæus en yngre Tilværelse, og de Første, som vi forefinde i nedstigende Linie, ere Canterus (novæ lection. lib. I. c. 11) og Morelli (specim. rei nummariae pag. 189), som sætte ham foran den Ovidianske Periode. Kjender man lidt især til de ældre Philologers Methode, saa kan man allerede iforveien slutte sig til Grunden, nemlig Lighed i Digtning. Det gaaer nemlig de Fleste af disse, som nogle nyere Dilettanter i Musiken; høre de en ny Composition, da opdage de strax, med ligesaa fint Øre som Dommekraft, at det er Plagiat fra Eldre, om end Componisten aldrig har kjendt den Kilde, han skal have øst af. Ogsaa i Æsthetikken side Mange af denne Lyst til at vise Læsning og Kundskab paa deres fornuftige Omdømmes Bekosning, og som, uden at betænke, at Digerens Hjem strækker sig over den hele Jord, og at man gen yndig Plante og Blomst findes i den sydlige Digtters Have, som ogsaa vel kan trives i den nordliges, troe, at denne maa endelig have tillagt sig den sjonne Væxt fra den Anden. De Ovidiske Herroider og Musæus, som behandlede eet og famme Emne, maatte jo nødvendigvis støde sammen i enkelte Ideer eller Udtryk; ligesom det vilde være utænkeligt, at to historiske Malere, naar de behand-

leder eet og samme Sujet, ikke skulde i enkelte Smaating, saasom Bipersoners Tegning, Scenens Bestemmelse, eller slegt, støde sammen, om de ogsaa skilleses nok saa meget ved Øjerge, Ølger og Dale. I det mindste, mener jeg, har man Lov til at spørge, naar den Ene endelig skal være Original, den Anden skal være Copie, hvorfor da ikke Ovid hellere kan antages at have eftersignet det græske Forbillede, end Musæus det romerske; hvis man ikke endnu hellere vil følge Heinrichs, og sige, at de begge have haft en følelses Original at afscopiere, og maaskee just den, som nu er tabt, og som var den Første, der havde undfanget den smukke erotiske Idee.

Som dem, der foruden de Omtalte have bifaldet denne Mæning, finder jeg Enipping (til Ovids Heroide Leander til Hero v. 31) og Mich. Neander (Descriptio orbis terrarum P. I. pag. 245). Til disse slutter sig en af Digerens ordrigeste Fortolkere, Daniel Pareus (Musæi Erotopægnion Leandri et Herus. Francf. 1627. pag. 62), der har saa fin en critisk Mæse, at han kan opdage Eftersigning fra Ovids Side, naar denne ligner Heros Fremtræden ved den lysende, opstaacende Maane, og Musæus ligeledes taler om Hero, *οἰα τε λευκοπάρηνος ἐπαντέλλεται σελήνη*. Hvor beklageligt vilde dog ikke den nyere Tids Digerere være stædte, dersom de æsthetiske Visiteurer støvede saaledes omkring, og confiserede hver Maasnelignelse, hvert Billede, hentet fra Aften; eller Morgenstjernen, blot fordi Andre og Eldre havde faaet Haevd derpaa tanquam veteri occupatione, ut qui quondam in vacua venerant! Denne Paastand (at Ovid, 44 Aar før Christus, har laant fra Musæus i det femte Aarhundrede efter Christus) hindrer imidlertid ikke den lustige Daniel Pareus, hvis Commentar jeg anseer som et maagelst Exempel paa philologisk Charlatanerie, og som, hvis han levede, maatte være det sandeste Forbillede for en Walter-Scotts Domine Samson, fra at antage, allerede i den brillante halv græske og halv latiniske Indledning til Commentaren over det første Vers, at Diget er skrevet efter Nonnus Panopolitanus. Ved denne Slutningsmaade begaaer han rigtignok en Forregning af omtrent 500 Aar; men over dette Svælg svæver Pareus dog, ligesom oploftet paa græske Complimentfloskler, hvilke han udstræber til høire og venstre, sagteligen hen. Alligevel have de,

som ansætte Ovids twende Heroider, som en terminus a quo, valgt sig et meget usikkert Standpunkt, eftersom begges Egthed er lige saa meget anfægtet, som den 15de og 21de Heroides. Mange finde endog, at Sabinus, Digter fra Ovids Tid, (umbra Ovidii, et quasi ejus deutepaywirorhs) har været Forfatter til dem, og det saa meget mere, som vi af ham have Epistolæ tres, tribus Ovidii epistolis respondentes, optagne i Burmans Hovedudgave af Ovid, 1ste Bind 844—864.

Naar vi blive ved at gaae ned ad, da see vi, at Andre holde sig fast ved Martials Lider, omtrent som de, der tumle sig paa et oprørt Hav, hvor alt truer med Skibbrud, gribet det første det bedste, der synes at kunne bære. Men ligesom disse i Forvirringen ofte gribet et Siv, ifstedsfor en Planke, saaledes holde Fortolkerne sig som oftest til den Første den bedste, der møder dem, naar han blot bører det samme Navn, idet de isvrigt ere ganske forgloße, om man ikke derved fornærmer den virkelige Digters Manes ved et Eftermåle, som intet Sonoffer kan udslette. Saaledes have vi blandt Martials talrige obscoene Epigrammer eet (XII. 96), hvori omtales en af Datidens Grecourts eller Lafontaines ved Navn Musæus, hvis Arbeider characteriseres saaledes:

Musæi pathicissimos libellos,
Qui certant Sybariticis libellis,
Et tinctas sale pruriente chartas.

Og dog lærer Erfaringen os titnok, at i Livet som i Digtning ere Dyrkerne af Venus Pandemos og Venus Urania saa forskjellige, at de umuligen kunne forenes i een og samme Person. Grecourt vil ikke kunne skildre os nogen Psyche, og med Petronii Pensel i Trimalchios Gjæstebud maler man ikke to Elskende, hvem indeslilig Kjærlighed skyrter i Døden. Dette hindrer dog ikke Meursius (Noctes Atticæ L. II. c. 19) og tildeels Balla før ham, fra at lade vor Digter falde sammen med den pathiske, uagtet man vanskelig vil kunne opdage et eneste Træk, der minder os om noget Hang hos Digteren, til at trække det Blusærdighedsskjul bort, hvormed den ødlere Kjærlighed er indhyllet. Kjærligheden, siger Passow saa rigtigt, er hos Musæus fremstillet i sin reneste Form; det Sandelige sammensmeltet med det Oversandelige i den yndigste Harmonie: intetsteds en Overvægt af mandig Energie, intet-

steds uforholdsmæssig Hensynken til quindelig Følsomhed: overalt blomstrende Kraft uden Cynismus, dog fjernet fra hine velsyrtige Perspectiver, der ville prunde som Skøn Anstændighed, uagtet de tage sig lige saa slet ud som en Bolserke i Sæk og Aſſe, der dog skuer beskagende ned paa reen, uskyldig Natur, som ikke føler Anledning til Anger; liig en af de halvt tilslørede Skjonne, der vender sine sminkede Kinder fornemt bort fra en Venus Anadyomene. Og skulle man endnu drømme om Identiteten af begge disse Musei, da lægge man Mørke til, at Martial umuligen taler paa det anførte Sted om en græſt Skribent, eller en Forfatter, hvis Arbeide var skrevet i dette Sprog, men udtrykkeligen om en Latiner. Martial er ikke saa bange for at putte os endel græſte Ord ind i sine Latina, og vilde vist antydet det, hvis han havde talt om et græſt Digt; altsaa en fornyet Grund til at forkaste Meursii Paastand; hvorhos jeg beder den vigtige Omstændighed bemærket, at Martial nævner libelli, og dette Fleertal passer dog slet ikke paa det enkelte Digt af Museus.

I den samme Krog, hvor vi henlægge saavel denne, som flere forulykkede Hypotheser, (ſ. Ex. den særlindede von der Hardts, der i en Dissertat i Helmstadt 1725 har bevist, at Hero og Leander er en Allegorie paa Roms og Byzants beklagelige Stilling ved Stilicos Død;) vilde jeg anvise Schoetgenii en Plads, der af den vigtige Grund, at Udtrykket i v. 156 *εὐρὺν δέο τάσσεται* skal smage af en Hebraismus (*בָּלְעָד שָׁׂרֵם* Esaias 57. 1), opdager, at Museus har været en Christen. "At legge Noget paa Hjerte" er en figurlig Talemaade, der just ved sin, i Sanderne faldende, maleriske Naturlighed maatte blive flere af de ældre Sprog egen, ligesom Tilfældet jo ogsaa er i Latinen med corde, animo, pectore recipere, insigere pectore (hærent insixi pectore vultus) og deraf modsat pectore decidere. Heller ikke blirer Digterens Christianismus bevist af det 138de Vers, hvor den Moder prises lykkelig, som har undfanget Hero, og den Bug, som har haaret hende, fordi Evangelisten Lucas (XI. 27) lader en Qvinde oploſte sin Stemme, og bruge et Udtryk, der, ihenseende til malerisk Fattelighed, er overeensstemmende med dette. I det mindste blev Ovidius isaaſald ligeledes en Christen, saasom han i Metamorphoserne (IV. 322) bruger et aldeles lignende Udtryk.

Overhovedet var Musæus med sin erotiske Paganismus vel ikke kommet saa godt fra det i hinc strengere Tider af den, endnu ikke meget grundfæstede, christelige Kirke.

Dog endnu dybere maae vi gaae ned i Tiden for at følge Commentatorerne, der gaae paa Spor efter Digterens Levealder, og følge vi saaledes Caspar Barth (Adversar. libr. XX cap. 21 pag. 1008), da er Musæus ingen Anden end Nonnus selv, der har skrevet Digtet paa den Maade, at han med klogt Omdømme har holdt Maade med den luxurierende Digtermaneer, som ellers er ham egen. Denne Mening har allerede før ham Petrus Francius, bekjendt som Digter i de gamle Sprog, ytret, naar han siger, i Whitfords Udgave af Musæus: *Multa habet hic auctor cum Nonno communia, nisi ipse sit Nonnus: stylus certe simillimus.* Alligevel tanker jeg, at ingen Digter lægger saa let sin Maneer af, og den, som er dithyrambisk og svulstig, vil neppe kunne saa aldeles afføre sig den gamle Adam, at man ikke skalde mørke, at Igjensførslen dog ikke var saa reen og puur. Lighed i Sprog og Udtryk er derfor ikke den indvortes poetiske Lighed, og saavel den tydiske som danske nyeste Poesie lærer os kun altfor vel, at det er let i Ord, stereotypiske Billeder og Bendinger at have Lighed med en anden Digter, men den levende Aand, som er mere eller mindre indpustet i det dsde Ordlegeme, er det, som skal give vort Omdømme det endelige Udsag.

Saameget er imidlertid vist, at, om end ikke Nonnus og Musæus ere identiske, saa er den store Lighed i Sprog og Maneer dog i den Grad mærkelig, at de fleste og bedste Fortolkere have troet at burde standse ved Nonni Tidsalder, der falder omtrent til det 5te Aarhundrede efter Christus. At tildele Nonnus det hele Digt, gaaer umuligt an, uden sikre og gamle Auctoriteter, saa meget mindre, som det baade i Codices og af Tzekes nævnes under Musæi Navn, og det dog vilde være underligt, om et saa smukt Digt ikke skulle haaret Nonni Navn, da det i Skønhed fuldestig kan maale sig med Dionysaca, og alt dette paa den simple Grund, at nogle Vers ligne hos begge hinanden. Derimod tyder Alt hen paa, at han er omtrent hans Samtidige, om vi end ikke med Kromayer (dissertatio de Musæo pag. 6) ville antage, at Musæus har været Nonni Lærer, eller med Parens (Erotopægnion Musæi

pag. 118), at Nonnus har været Musæi; thi hvad vil dette Discis velvæsen hos en Digter vel sige andet, end at de i Digtmaade, enten af bevidste eller tilfældige Marsager, ligne hinanden?

Jeg tænker altsaa, at man kan forestille sig Tingens saaledes, at paa Nonni, Achillis Tatii og Aristæneti Levetid levede en isvrigt ubekjendt Digter, som, oplivet ved det smukke Sagn om en Oldtidens Hagbarth og Signe, om hvem flere Aarhundreders Tradition, forstånnet ved Digternes Omtale, havde fortalt saa meget, havde i et net lidet Digt behandlet det Æmne, der havde rørt ham, da han førstegang fik det at høre. Rondelli (Udg. af Musæus Pag. X.) tænker sig rigtignok Tingens noget mere i Detaille saaledes: Digteren Agathias — bekjendt nok fra den græske Anthologie — er sammen med den samme Musæus ved et Gilde; og de tale indbyrdes om deres Elskovsintriguer. Agathias bliver derefter opfordret til at sige, hvem han elsker, og han svarer Dorealis i Sestus, som viste den største Haardhed og Ubesieledhed, saa at han besluttede en Nat at svømme hen til den Lystgaard, paa hvilken hun levede. Paa denne Maade havde Agathias rørt hende ved den penetrante Truds sel, at han, isald hun afslag ham, vilde benytte sig af den givne Leilighed til at ende Livet i Søen. Det lykkedes. "Saa est du jo Leander den anden, og din Dorealis Hero No. 2," udraaber Musæus; "ud med et Digt, der kan minde os om dette dit Tog; pars est meminisse triumphi." Da Agathias imidlertid ikke tiltroer sig Evne, tilbyder Musæus i lyftigt Lune sig selv, og inden kort Tid er Digtet om Hero og Leander færdigt. Forklaringen er saa livelig, saa begejstret og dog saa saare naturlig, at man kunde ønske, at det var i en saadan Time, at Digtet var udkastet, om ikke udført.

Men om end ikke dette er Tilfældet, saa er det dog, tænker jeg, vist, at en mindre bekjendt Digter fra Nonni Tid er Forfatteren, og at det kun er hans Navn, som har skaffet ham den Ære, at blive anseet som Homers Hørgjænger: ligesom jeg ogsaa troer, at den øvrige Forvirring maa alene skrives paa de yngre Forfatteres Regning, der til Trods for al historisk Sandsynlighed og Mangl paa Beviissteder, have villet gjøre ham til en langt ældre og anden Person, vel endog til den ældgamle Søn af Eumolpus, med hvilken han Intet har tilfælleds uden Navnet. Da altsaa Hand, Væsen og Sprog gjøre ham liig med Achilles Tatius og den-

nes Gevnalrende, ja Ideer, Vendinger og Udtryk meget ofte više en umiskjendelig Overeensstemmelse hos begge de Navngivne (hvad enten nu Achilles Tatius, som Schneider i Anmerk. über d. Anatæron Pag. 240, mener, har laant fra Musæus, eller, som Schrader mener, Musæus fra denne): da fremdeles det samme Forhold finder Sted mellem vor erotiske Digter og Nonnus Panopolitanus, saa at man godt kan see begges forunderlige Overeensstemmelse; og da nu endelig Achilles Tatius og Aristænetus levede i det 4de Seculum, Nonnus derimod omtrent i Begyndelsen af det 5te Seculum, saa synes man omtrent at kunne bestemme hans Levealder, hvis det ellers er tilladt at tale om Bestemmelse i et saadant Tilsælde, til Begyndelsen af det 5te Jahrhundre. Ligheden mellem Nonnus og Musæus i Tanker, Sprog og Vendinger har især Schrader udpeget, eftersom han beretter (Pag. 36), at han ene med Hensyn paa nærværende Digter har gjennemstuderet meget ofte Nonni Text, og saaledes udtegnet Parallelstederne; og hvad Ligheden mellem Musæus og Aristænetus angaaer, da behøver man blot at sammenligne dennes I. 10 og I. 15 (i Pauws Udg. Pag. 58 og 106) med Musæi v. 64. 107. 161—163: ligesom og Achilles Tatii Lighed med vor Erotiker vil, foruden af mangfoldige andre Steder, sees især ved Sammenligning mellem I. 4. 19 hos Tatius og 56—61. 92—98 hos Musæus.

Til et lignende Resultat, skjøndt ad en ganske anden, om just ikke sikkere, Vei, kommer G. Hermann i sin Afhandling de sectis poetarum epicorum (pag. 690 i Orphica). Den Homeriske Poesie, mener han, ytrer sig i sin udvortes metriske Dragt, fort sagt i sin numerus, ved en, som oftest i første Stavelse af tredie Fod faldende, Cæsur, som dog alligevel modtager en forunderlig Kunstighed og Afvexling, saavel ved den under det æoliske Digamma udtrykte og udfyldte Hiatus, som ogsaa ved hyppig Forlængelse af korte Stavelser i Midten af Ordene, og især i Cæsuren. Disse sidste Egenheder forsvandt efterhaanden, og det er først omtrent ved Nonni Tider, om ikke foranlediget just ved Nonni eget volunminøse Digt, at man ombyttede de vægtige Spondæer med de hærtige Dactyler, indførte den trochaiske Cæsur i tredie Fod (f. Ex. "Ἄρδα μοι ἔψευτε, Μέσα), bortjog Trochæen fra den fjerde Fod Chvorpaa vi dog finde hyppige Exempler hos Homer, især i Iliadens

Slutning, s. Ex. i XXIII. 587 ἀνοχεο νῦν πολλόν γάρ ἔγωγε νεάτερός είμι), brugte heller ikke synderlig den hos Attikerne hyppige Forkortning af Vocalen, i Sammentræffen af en muta cum liquida, mindskede Hiatus, og saavidt muligt ogsaa Apostrophen, og forkastede endelig ganske de korte Vocalers Forlængelse i Cæsuren. Iblandt dem, som følge denne metriske Eiendommelighed, er, foruden Coluthus, Tryphiodorus og flere, ogsaa Musæus, som altsaa ogsaa af disse metriske Grunde bliver at regne til Nonni Tidsalder, der kan ansættes til 425 efter Christus.

Jeg seer derfor ikke, at den nyeste Udgiver Passow har gjort et saa betydeligt Slag, som han selv formener, naar han af et Brev i de græske Epistolographer (ed. Aldin. 1499. P. II. Arket B. 6te Blad) fra Procopius, der levede under Keiser Justinus Thrax, altsaa circa 520, til en Musæus, fastsætter med Bestemthed vor Digters Levealder til Enden af det 5te eller Begyndelsen af det 6te Aarhundrede, estersom deels den chronologiske Bestemmelse juft ikke bliver meget mere nsiagtig, og det desuden slet ikke er saa af gjort, om den Musæus, til hvem Procopii Brev er skrevet, virkelig er vor Erotiker. Jeg skulde snarere mene nei; thi en Poet roser man dog fra den digteriske Side, og ikke fra den rhetoriske, og i Brevet findes kun den Evne anpræst hos den, til hvem Brevet er assendt. Procopius roser isærdeleshed kun hans σεμνολόγημα, som han stift nok kalder οὗ δέα; og da Brevet desuden er en fuldstændig Complimentsepistel, saa turde vi vel med Nette have ventet nogen, om endogsaa fort, Omtale om bemeldte Grammatikers saa bekjendte og yndede Digt, hvorom der ikke med et Ord bliver ymtet.

Da der endog ved de urimeligste Meninger kan være noget at lære, maae vi, uagtet vor Digters Levealder er af flere Grunde og fra flere Sider med temmelig Sikkerhed bestemt, ikke undlade, forinden vi slutter dette Afsnit, at tage Hensyn paa Hardouin, efter hvis Mening vort Digt er et Munkearbeid fra det 12 eller 13 Aarhundrede. En større Afvigelse, end den, som i dette Tilfælde finder Sted, vil man have ondt ved at opdage i den hele græs-romerske Litterairhistorie, estersom Scaliger ansætter Digtens Levetid til det 13de Aarhundrede før Christus, og Hardouin til det samme Seculum efter Christi Fødsel. Der mangler nu kun det, at vi

skulde med Gerhardus Bossius mene, at der aldrig havde været nogen Musæus til, men at det var en almindelig Venævnelse fra det phoeniciske Sprog, benyttet af Cadmus og de Øvrige, samt at det egentlig tydede hen paa Musa, Mōsa. En fortæsselig, skjønt desværre hyppig, Slutningsmaade, der vel ikke bedre kan parodes res end ved den tydße Oversætter af Scotts Walladmor, der paastaaer, at der aldrig har været nogen Rothshild, men at det er et almindeligt Symbol for Europas Pengevæsen, hvilket man ogsaa kan letteligen indsee af det høist betydningsfulde Navn, der tyder hen paa de blanke røde Ducater. Iсаafald kom Scaliger allermeest i Knibe, naar den gamle Knag blev paa denne Maade knækket og afbrudt, paa hvilken det lyster ham at hænge vor Digtters Arbeide op til almindeligt Skue.

Men har Scaliger maattet doie for sin uheldige Hypothese, da er Hardouin heller ikke sluppet fra sin uden velforskyldt Straf. Hvo kjender ikke hans kostbare Indsald, at lade den største Deel af de under de Gamles Navne — inclusive Virgils — existerende Værker sammensmedes i det 13de Aarhundrede af franske Munke — hvor patriotist! — for at fordrive deres ledige Timer, dog ganske hemmeligt, saa at Ingen mørkede til det. I sit numismatiske Værk paastaaer han, at Digtet skylder den Omstændighed sin Tilværelse, at en Munk læste feilagtigt paa en Medaille. Denne var nemlig præget for at antyde Muligheden af, at en sterk Karl kunde svimme over Hellesponten, og Legenden var Η ΡΩΜΗ ΑΝΔΡΟΣ; hvorimod Munken fandt ud ΗΡΩ ΛΗΑΝΔΡΟΣ. Dog er der, vel at mærke, Ingen, der har nogensinde seet en Medaille, paa hvilken virkelig stod det, som Hardouin paastaaer; men formodentlig har han trufset en skjødesløst efterlignet Legende, og ikke tydeligt nok adskillet Λ fra det efterfølgende Η, samt overhovedet raisonneret i den gamle yndede Maner: staar det end ikke, saa kunde det have staaret der. Denne sin Paastand understøtter han deels med den Omstændighed, at Leanders Navn skrives ellers altid med ε, her derimod altid med η. Men han feiler deri; thi Musæus, hvis Hardouin havde vil: let estersee og bemærke det, skriver haade Λεανδρος og Λειανδρος, istedetfor hvilket man ogsaa har skrevet Ληανδρος. Paa denne Maade kan man ogsaa begribe, hvorfor Ovidius i Heroiderne forsænger stedse den første Stavelse i Elskerens Navn: og vist er det,

at denne Grund ligger Sandheden adskillige Skridt nærmere, end hvad Hardouin vil binde os paa Ørmet, at Ovid har læst galt paa en Medaille. En anden Støtte er saare egen, og vidner om en saa besynderlig Mangel paa fransk Galanterie, endogsaa hos en Franskmand, at man næsten ikke tor være ved den. Skulde Legenden, siger han, antyde et Fruentimmer- og et Mandfolkenavn, da havde man vist sat Chapeauens Navn foran Damens; men uheldigvis for Hardouin, seer man af den oprindelige græske Indskrift paa Musæi Digt, at Grækerne heri have overgaact den Franske i Galanterie; thi Titelen hedder Ἐρωταῖς μονοῖς Ἡρᾶς καὶ Αἰενδόπ. Overhovedet ligner det vel meget sebricitantis somnia, at lade Medailler, som først ere slagne i det 3die Aarhundrede, give Anledning til Forvirring hos Skribentere, som levede før Christi Fødsel.

Paa denne Maade, og ikke ved det almindelige Skrig paa Munkevidenhed, gjendrives denne Særfindedes Paastand; thi, naar ikke hine Modgrunde vare, kunde det gjerne tankes, at en Munk, begavet med bedre Aand, poetisk Talent og Lethed i Sproget, kunde, især i det navngivne Aarhundrede, da saa meget bryndte at vaagne, som hidtil havde slumret, have produceret vort Digt. Forrigt er det at mærke, at Johannes Tzehes — som levede i det 12te Aarhundrede — er den Förste, som nævner vort Digt i sin Chil. II. Hist. 38 v. 435. Chil. X. Hist. 337 v. 519. Chil. XII. Hist. 453. v. 943, og at man i Codices stedse finder Overskriften paa vort Digt at lyde saaledes: Μσαῖς τε Γραμματικῆς ταὶ καὶ Ἡρᾶς καὶ Αἰενδόπον, af hvilken Indskrift man ogsaa vil finde et Bidrag til at understøtte deres Mening, som sætte ham betydeligt ned paa denne Side af de Christnes Tidsregning.

Vi gjøre nu Overgangen til Afhandlingens tredie og vanskeligste Deel, til at betragte den digteriske Behandlings Væsen og Værdie, og hvad det Skjonne har vundet ved dette Digits Tilværelse. Men ville vi dette, da bor vi iagttagte den første Betingelse, der, i hvor retsædlig den end er, ofte ubilligen er blevet overtraadt, at vi betragte Digterens Arbeide, og alene dette. Skal vi da endelig, for at vurdere en Digter, som vi Alle erkjende for Son af det 5te Aarhundrede efter Christus, lade ham høde for det, at hans Digtemaade ikke ligner Homers, der levede henved

1000 Aar før Christus? Vilde man dog altid erindre sig Schillers herlige: "Es ist vergebliches Wagen, zu fallen ins bewegte Rad der Zeit!" Som Tiden vinder hen, bliver Tidsaanden heller ikke den samme. Den barnlige Simpelhed, som er den heroiske Tids-alder egen, er kun derfor saa indtagende, fordi den er sand, er ingen poetisk Prydelse, der som et front og beskedent Gevandt er kastet uden fra omkring den, men en Deel af dens Indre og dens eget eiendommelige Væsen. Og nu klager man dog over, at man, i det mindste 1400 Aar derefter, ikke finder "summam Homeri simplicitatem, sensuum veritatem, naturalem elocutionis pulchritudinem, infucato suo habitu placentem." Hvorfor da ikke klage over, at Ynglingen, og endnu mere Manden, ikke længer er Barn? Er da den fortloebende Cultur ikke atligne ved Maleriet med sit Lys og sin Skygge? og kun den Uforstandige vil finde Skønhed udtrykt i et chinesisk, evigt lyst, monoton, skyggelejt Malerie.

Desuden hvad er nu den Mangel paa Natur, som Heinrich og de Andre efter ham skrige sig høse med? Man kunde fristes til med Wessel at tilraabe dem: Gid Fanden være Jer Natur; thi gjenkjender man ikke i vor Digters Fremstilling af Leander den samme Elster, som eksisterer nu, har levet og vil fremdeles, saa loenge Verden er til, blive ved at eksistere, naar han ikke er den blotte aformede Jordklump, fruges consumere natus; og dersom ikke Hero er den ægte, paa vor og enhver Tid eksisterende Evadatter, paa hvem, som Skønhedens Afbillede, Skønheden maa a i folge hendes Nature virke, og som sit det samme og maaske større Quantum af Forsøngelighed, end mangen af hendes moderne Søstre, da er Naturen en Glose, en tom Benevnelse uden Betydning. Man vil have dem afrancesados, det er Tinget; og Musæus maa side for, hvad Aristophanes og vor Holberg have maattet side Daddel for; vante til den overrasinerede Culturs demrende og kjælne argantiske Lamper, sjører den sande Naturals klare og straalende Lys dem i Øjnene; og nu anklager man denne for det, som er vor egen Fejl. Derfor skenke vi gjerne Heinrich hans hele Raisonnement fra Pag. XXXIV til XL, hvor han klapper Musæus paa det ene Øre, og giver ham en Kindhed paa det andet, og som ligner aldeles den gjengse stereotypiske Recensionsform, der begynder med, at Hr. As Arbeide duer aldeles ikke, men ender med: alligevel kan

man ikke nægte Hr. A., at han har store Fortjenester, og at han især har commateret ganske fortresseligt.

Og nu de arme poetiske Billeder! dem troer næsten enhver Udgiver eller Bedstimer af en erotisk Digter at maatte gjøre Jagt paa, ret som travle og mistænksomme Douaniers, naar en berygtet Smugler er i Farvandet. De have en østhetisk Tarif at gaae efter, og den hedder:

"Den sande Følelse er stum for en Hund,

Og den staer Beegplaster paa hans Mund."

Ja vist nok er dette, hvad det Ydre angaaer, muligt og tænkeligt, men saa taler hans Indre, saa lever og rører det sig desto mere i hans Hjerte; og just dette er Digerens Kald, og Hensigten af den store Evne, som himlen har meddeelt ham, at hans Læbe kan udtales, hvad den Anden kun føler, og at i hans Skjonne Ord og Digtning staer klart for vort Øie det, som rørte sig hos den Anden udi hjertets dybeste Grunde. Og dog staer der den kolde Bedsmmer, for hvem Slight er fremmed, og som derfor aldrig burde besfatte sig dermed; stirrer dumt paa det Hele (ἀχετον ίδαν), liig den taabelige Tilkuer ved falsomme Kortkunster, og skriger paa Djævelskab, Unatur, Forblindelse af Øine og Hexerie. Vor Læsning af de Gamle skal ikke slove og afstumpe vor sande Følelse og Sande for det Skjonne; og ved at bedomme de græske erotiske Digtter burde vi vel betænke, at de ere Borgere af den Nation, hos hvilken en Diger senior lod Eros ordne det forvildede Chaos, og lod ved denne bevingede Gud Lys og Orden faldes frem i den dumpe Masse. At de endelig høre til den Nation, hos hvilken allerede den mere end 3000 Aar gamle Orpheus kunde i sit Ἰυμίαμα til den μέγαν, ἀγνόν, ἐρασμιον, ηδὸν "Ἐρωτα synge om ham, som den πάντων κληῆ δας ἔχοντα,

συμπαιξοντα Γεοῖς ήδε Ινητοῖς ἀριζάποις".

μένος γὰρ τέτων πάντων οἷνα κρατύει.

Hvi skulle vi da tvivle om, at den, som af denne bevingede Gud bliver begeistret og styret, seer klarligen ind i det, som for den kolde Beskuers Øie ligger som et dunkelt Matmulm? Denne seer vist nok ingen Roser at opspire der, hvor den straalende Hero sætter sine Gødder, men ingen Gud har taget Taagen fra hans Øie; og med samme Grund kan han harmes paa Thydiden, der godt kan

Fjelne mellem Guder og Mennesker i Iliadens 5te Sang, naar Athene har borttaget τὴν ἀχλάδην, ἡ πρὸν ἐπῆσεν, eller paa Æneas, naar han, seet af Ingen, staer selv og skuer Alt.

Derfor skenke vi gjerne Heinrich den Sagacitet, at kunne finde Heil, og Anledning til Daddel hos det Digterarbeide, som han dog maa formodes blot for dets Værdie at have paataget sig at udgive, lige fra det første Vers, hvor han desiderat judicii subtilitatem, fordi Musæus, efter de ældre Epikers Maade, anraaber Musen om Bistand, lige til v. 314 o: imod Slutningen af Digtet, hvor han førstegang roser ham, men dog efter tager sit Bisfalde tilbage ved det forslidte Tillæg, at han sikkert maa have haft en anden og ældre Digter for Øie, uden at det i fjerneste Maade er ham muligt, at bevise sin Beskyldning for Plagiat. God dog enhver Udgiver af de Gamle, der medbringer saa siden rigtig Sands for sin Auctor, vilde tænke paa N. W. Schlegels herlige:

Ach! wir klopfen umsonst an der Vorwelt eherne Pforte:

Keiner, den Hermes Stab röhrete, kehret zurück.

Nur Traumbilder entflattern von da, und Schattengestalten:

Scheuchet auch die nicht fort! Laßt sie uns Genien seyn.

Den Eneste, som med dybere Sands har vurderet Musæus som Digter, er Franz Passow, og de faa Blade, som indeholde denne Burdering, ere ogsaa det eneste ret gode ved hans Udgave. Hos de Andre lyder det enten som hos Heinrich og Monet (i Ménagiana Vol. III. pag. 287) paa et forsøst ham, eller, som almindeligst er Tilsællet, paa tomme Lovtaler i Superlativus, uden Documentering og uden Beviis, der, som et tomt Mundsvær, blive ogsaa modtagne med tomme og ligegyldige Øren. Er det mere end Ordklang, naar vi høre Canter raabe: elegans et suave poematum! eller Falkenstein: bonus et elegans poeta! eller Fabricius: venustum carmen, et mollissimis versibus compositum! eller Caspar Barth: omnia limpidissima, floridissima, compta et dulcia! eller Kromayer: multo venustissimum fœtum, elegantissimam summi ingenii prolem, et poema suavissimum! eller Reyer: carmen ab omni parte Atticam venustatem et ingenuum cultum fert! Ipsum certe Amoris opus, ubi cum Gratias Venus certare videtur! Utinam plura ipsius ingenio tincta nobis superessent poemata! eller Frankenmanden de la

Mauze: *L'ouvrage est plein d'exactitude, de delicatesse, le style est pur, les expressions choisies! eller Rondelli, der endelig synes at besvime under Udraab: scriptio quam læta! quam florida! quam venusta! argumentum ut blandum! ut molle! ut patheticum! ferreus sit, qui non legat!* Ligesom om tomme og ubeviste Exclamationer vare at ansee som critikk eller æstetisk Burdering.

Derimod råsonerer Passow ganske fortreffeligt, og fixerer med æstetisk Skarphed den rigtige Standpunkt for Digtet. Alt, hvad der hører til Formen, siger han, er i Digtet antik, Sprog, Vers, Udtryk og Fremstilling; men Sujetet aldeles modernt, og just derved opstaaer i dette herlige lille Digt en Forbindelse af det Nye og det Gamle i en saa hoi Grad, som i intet andet Digt, end i dette, er Tilsædet; og det skulde holde haardt at opvise blot et eneste Sted, hvor det ene Princip har aldeles aflest sig fra det andet. Forholdet til det quindelige Kjøn, som just ikke er Hellenernes meest ærefulde Side, blev mere ubundet, da Grækenlands frie og republicanke Forfatning ophørte; ligesom Hellenerne ogsaa lærte senere i Rom et mere utvunget Forhold til det quindelige Kjøn. Dog virkede med endnu skjønnere Meenhed den fromme Kjærlighed, som fra den lyksaliggjørende Læres Stifter selv og hans første Bekjendere, vistnok umørkelsigt, men med oplivende Kraft, udbredte sig over Jorden, og som efterhaanden blev Moder til den romantiske Poesie. Men da den udvortes Form ikke saa let lader sig danne, saa maatte der inدرæffe en Art af æstetisk Interregnum, en Mellemtilstand, i hvilken Formen var den gamle, men det indre Væsen nyt; og just i denne Tid falder Digtet om Hero og Leander. Derfor finde vi den eensidige sandelige Materialismus i den antike Kjærlighedsnydelse mildnet ved en fin, ligesom henvistet, Ande af en hsiere Længsel, der hæver sig ud over Øjet blikkets Nydelse. Den senere Tidsalders blæde Sentimentalitet har endnu en fast Form, fordi den er endnu ifort det klassiske Klædebøn, og fordi den livsfroe Kraft endnu ikke er adskilt fra den blysomme Følelse. Derfor træder i Digtet det Antike tydeligt for Dagen, da det ligger i Formen; hvorimod det Moderne ligger i Ideen, o: saavel i at gjøre Kjærlighed til Gjenstand for et epist Digt, som i den yndige Afveksling med epigrammatisk opstillede Vis-

Ieder og Anticheser, hvori den høieste Længsel saa gjerne søger at udtsomme sig; ligesom den lumre Sommerhimmel søger, i mangfoldige farvede Lyssfatteringer, ligesom at skaffe sig Luft, en Eiensdommelighed ved Digtet, som kun uørt Slovhed har funnet dadle som en feilagtig Tidssmag.

Til denne Udvikling vil jeg blot tilføje nogle enkelte Beværkninger om Digtet i Almindelighed. Sædvanligvis regnes det mellem de episke, sjældnt man ikke ganske kan indse, paa hvad Grund; eftersom den blotte Invocation til Musen, Kjærligheds-gudinden, eller hvo det ellers er, som forstaaes ved Ææ, nevpe er ene ifstand til at skaffe det den Plads. Jeg vilde hellere ansee det som et erotisk Digt, indklaedt i den ældre episke Form, end som et selvstændigt Epos; eftersom det mangler altfor meget af det, som Theorien forlanger ved et Digt af den Art. Fabelen nemlig, som man kalder det, eller Planen er slet ingen, uden den, som Begivenhedernes Gang nødvendigvis maatte føre med sig; endvidere mangle Episoderne aldeles: Handlingens Vigtighed og deraf udpringende Interesse er mere den, som de Elskende selv og den Situation, hvori de ere satte, tilveiebringe, end den, som ved Digteren er tillagt; og begge de Elskendes Charakterer er kunde kun tages fra den Side, hvori Kjærligheden havde sat dem, og altsaa ikke erlange den Specialitet, som Esthetikens Theorie betinger som Pligt. Ikke noget episk Digt altsaa, efter den nyere Tids mere abstraherede Ideer, maa man vente sig i Hero og Leander, men kun en tro Eftersigning af den ældre Form, saaledes at det bliver at ansee som en Mythe om Kjærligheds Magt, fortalt, uden videre poetisk Pynt, som en historisk Begivenhed. Og just der i tænker jeg mig, at Eftersigningen af det ældre Epos ligger. Ikke nemlig i en Simplicitet, som var forgaaeet i Tiden, og som kunde ligesaa lidet kaldes tilbage, som Manden i sine modnere Dage kan kalde sin Barndomsalder tilbage, men i at begge fremstille det Overnaturlige, Phantastiske, fort det Vidunderlige som om det var historisk. Gjenstanden nemlig for det ældste Epos vare Bedrifter af den Tids Heroer, eller Phantasien Productioner om Gudernes Liv og Virken, hvilke ogsaa i Folkets Øje eksisterede dengang som virkelige Begivenheder. Disse, saavel Guder som Hælte, grebe for meget ind i deres Tilværelsse, til at ikke den simple

Fortælling, uden videre digterisk Pynt, maatte interessere dem; og just deraf flyder den betydningsfulde Simpelhed, som, selv i Sammenstødet af saa store Begivenheder, særkjender det ældste Hesleniske Epos. Selv de ministeria og interventus deorum, som senere Tider have abstraheret derfra, og indført i det episke Dige under Navn af det Underfulde, eller det episke Maskinerie, og som paa vor Tid blive, om Digteren ikke besidder den objective Kraft, ligesom at opløfte Dækket, som Tiden lod nedrusse for den svundne Verden, en tom Efterligning af den ydre Form, selv disse, siger jeg, eksisterede dengang med historisk Sandhed.

Just i denne Overeensstemmelse troer jeg at finde Lighed mellem vor Digters Arbeide og den ældste episke Form, saa at denne derved bliver aldeles antik, om ogsaa dets indre Wesen og egentlige Tendenz er modern. Overhovedet kan jeg ikke noksoni forstås over den digteriske Ejendommelighed, det har, som, paa Sproget nær, gjør Digtet næsten til en Ballade fra vor egen Tid; og havde Hardouin taget det fra den Side, troer jeg næsten, man kunde have tilgivet, ja bifaldet hans Mening, naar ikke andre Data holdt os tilbage. Man behøvede blot at udføre Musæi Ord i en brugelig lyrisk Balladeform, og Enhver vilde troe, at den var fra vor Tid; ja selv det, som den nyeste Poesie har anerkjendt som det Betydningsfulde, finder man fortresseligen anvendt her. Hvilken Fest giver nemlig Anledning til deres Møde? Venus' og Adonis'; thi stakket som den sidstes Liv og som den førstes Kjærlighedsglæde ville begge de Elskendes vorde. I deres Elskovs første Timer tumsler sig den brogede Brimmel i lystige Masser: efterhaanden drager hver til sit, og i den dunkle Tempelhal staae de Forladte tilbage med den eensomme, uheldsvangre Lampe. Da han kommer atter, slukkes Lampen, og i den samme Stund den ulykkelige Svimmers Livslys; og herligere kunde Musæus neppe have gjendrevet hine, der klage over Mangel paa Smag, over Unatur, fort over Alt, hvad i dette Digt ikke findes, end ved den herlige, tragisk store og simple Maade, hvorpaa han ender Digtet: "Saa udi Ødens Stund de kjærligen nsde hinanden."

Det bedste Bevis paa det lille Digs poetiske Værdie af give de talrige Udgaver og Oversættelser, som i alle Sprog ere foranstaltede deraf, og som sikkerligen ikke er tilfældet med hans an-

dre Samtidige, Nonnus, Coluthus, Tryphiodorus, for ikke at tale om Aristonet og Achilles Tatius; derimod vil man finde, at denne Mangel paa Behandling ikke er tilfældet med en anden samtidig, og temmelig aandsbeslagtet Digter, nemlig Longus, Forfatteren af Hyrderomanen Daphnis og Chloe. Alene Oversættelserne af Musæus i de forskjellige Sprog helsbe sig til nogle og tredive. Den første Gang, Musæus saae Lyset, var 1486, 4. trykket med Capitalbogstaver, og kun græsk: senere blev Digteren både 1517 og 1519 udgivet med Proclus og med Orpheus. Det Samme var tilfældet endnu sildigere 1526, da det blev udgivet i Köln med en poetisk Metaphrasis af en Constanzer Canonicus Wilhelm de Mara; og i Paris udkom det 1538 med en Commentar af Johannes Watelli. Endnu 1549 udgaves det paa Græsk og Latin i Paris tilsliget med Babrias og Esops Fablet, endelig i Henrici Stephani poetæ principes heroici carminis, Paris 1566, fol. Den første Udgave, med tilføjet Commentar, som nærværende Udgiver har brugt, er den følgende fra Antwerpen 1575, som det henværende Skolebibliothek besidder, og som er udgivet af Andreas Papias fra Gent. Dog er Musæus egentlig kun et Anhang til Dionysii Digt de situ orbis (*τριπληγνος*); Numærkningerne ere faa og ikke betydelige, Oversættelsen metriske; og mere paa denne end paa Texten ere de tillagte nouulæ beregnede. Den følgende af Caspar Barth fra 1608 er ikke at overkomme; meget maa den vel ikke have været værd, eftersom han selv (Adversarior. libr. XX. cap. XXI. pag. 100) kalder den en inconsideratam et a notis pauperem editionem. Derimod ubarbeidede han en anden Udgave, om hvilken han sammesteds vmodigen lamenterer saalunde: multas bonas et utiles res secundæ editioni adnotaveram, librumque tradideram typographo, ab aliis persuasus editum iri, sed ipsi sex anni sunt, cum de ea nihil inaudivi. Doleo in primis de interpretatione nova, quæ mihi cum illis notis intercidit, quam non viliorem sane habebam, quam Andreæ Papiæ, Christiani Florentis et Fabii Paulini.

Dog kan man slutte sig til Barths første Udgave — thi den anden kom aldrig — fra den fem Aar derefter udkomme Udgave med Commentar af Johannes Weiz, der er ganske i sin Forfængers diffuse Maneer. Men selv denne, og jeg tor næsten sige Enhver,

maa staae tilbage for den efterfølgende Mester i græsk-latinse Ord-gyderie, nemlig Daniel Pareus (Francof. 1627), hvis Commentar i Smaglosshed, Ordbram og Pedanterie vil vanskeligt finde sin Lige. Skal han nævne Homer, kan han ikke undlade at tilfsie en græsk Compliment, saasom ἡράων ἀρετῆς κύρυξ eller Μεσῶν Φέγγος; taler han om Casaubonus, flux στόλος καὶ σδραιώμα litteraturæ; Caspar Barth. χαρίτων ὁ φιλάκιος, δὲ πάντων εἰδῶς; Musæus πιερική μέλισσα λιγύθροος og saaledes i det uendelige. Overhovedet ligne mange af hans Complimenter den, som Eschenbach (Argonaut. B. 15) giver Scioppins, fordi han ikke ved, at φέρνυς er et Epitheton til Priapus; miror, siger han, Scioppium, optimæ alias de Priapo meritum, hoc tamen Priapi nomen non adverisse; en Art Complimenter, hvorved man ikke ofrer Nøgelse blot, men kaster Bedkommende Nøgelsekarret selv i Hovedet.

Den næste Udgave og Commentar er af Paulus Voetius (Ultraj. 1645), hvis Anmærkninger, just ikke af Vigtighed, ere opagne af de Senere saasom Schrader og Kromayer. Et Par År derefter (London 1649, 4.) blev Digtet i Forbindelse med Vion og Moschus meget pynteligt udgivet af David Whitford, som fsiede dertil en ret behagelig metrisk Paraphrasis i latinske Vers. Dog endnu finder man ikke i de hidtil ansorte Editioner noget fuldstændigt critisk eller exegetisk Apparat, end ikke i den næste (Paris 1678) af J. Rondelli, hvori blot er collationeret en til den Tid ubekjendt Pariser-Codex. Derimod er den næste af Kromayer (Halæ Magdeb. 1721, 8.) af de ældre ikke at foragte, om end den critiske Deel er fattig, og den exegetiske af ulige Værd, alt som han uddrager forskjellige af de Eldres Noter. Saaledes findes enkelte gode Bemærkninger af Bergler, Heumann og Gesner ved Siden af det taabeligste Snak af Groebel, Schottgenius og Weiz, hvorfaf især de to første have travlt med at deriverere de græske Ord fra det phœniciiske eller hebraiske. Mere critisk Værdie besidder den næste Udgave af Mathias Nover (Leiden 1737), som indeholder Varianter af 7 Codices i Sammenhold med 17 forskjellige Udgaver, en hidtil ikke udgiven (men særdeles slet) Scholiast, Oversættelse og faa Anmærkninger. Nagtet Arbeidet er af en attenaarig Yngling, maa man dog tilstaae, at det er det første vigtige critiske Apparat til

Museus, og saaledes var der meget arbeidet formid for Johannes Schrader (Leuwarden 1742), hvis Udgave jeg endnu troer at burde anse for Hovedoplagsstedet for critiske og exegetiske Oplysning til vor Digter. At Schrader har en Rem af Hudten i Henseende til at opdynge Citater, som enten intet bevise, eller bevise kun det, som eet eneste kunde afgjort, er unøgteligt; men den samme Feil er haade Heinrichs og de Øriges Skjødesynd. Bedre, om ogsaa lidt smagfuldere, er sikkertigen ikke C. F. Heinrichs, som udkom i Hannover 1793, 8. Det Critiske er mindre betydeligt, og Exegetiken indeholder i mindre Overflodighed noget nyt og godt, end idelige Udfald paa Commentatorerne i Almindelighed. Paa denne følger en lille Haandudgave af L. H. Teucher, Lips. 1801, paa hvis Titelblad han beretter, at han har emenderet (noviter emendavit) Texten, uagtet den hele Emendation bølser sig til 2 Steder, B. 125 og 181, som han dog forhudler, især paa det sidste Sted, ved at læse *år* for *ås*.

Den sidste Udgave — thi den allernyeste af Moebius er meest til Skolebrug — er af Franz Passow, Leipzig 1810. Den tydke hexametriske Oversættelse er haard, knudret og fuld af uharmoneiske Dactyler, og den halve Deel af Bogen optages til en uhen-sigtsmaessig Undersøgelse om Museus Atheniensis, hans Werker og Virken i Livet, som jo aldeles ikke hører hid, da Digtet ikke er af ham; og kun den fortrinlige Udvikling af Digtets Eiendommelighed (99—107) samt nogle af de critiske Bemærkninger (171—191) turde have varig Interesse.

Vi gjøre nu Overgangen til de, hos forskellige Nationer foranstaltede, Oversættelser af Digtet, hvis Tal, som ovenfor er meldt, er temmelig betydeligt. Dog har jeg hos Spanierne ikke kun antruffet een Oversættelse, fjsndt jeg troer, at det ikke engang har været Forfatterens Hensigt at behandle den græske Text paa anden Maade, end saaledes, som Schiller i sin Ballade Hero und Leander (Gedichte II. 6—19) har benyttet den. Forfatteren er den som Sonetdigter bekjendte Juan Boscan, og laborerer af den samme Feil, som de sydlige Digtere, især de spanske, naar de producere sig i den fortællende Art, lide af, at de spinde Historier førdesles trættende og vidtrukket ud. Han behandler den græske Text som et Thema, over hvilket han har poetiske Variationer at

gjøre. Som Beviis paa denne Paastand vil jeg anføre Musæi
tvende Vers:

Aldrig hun søgte at nærme sig dit, hvor Pigerne samles:
Gik ei heller, som Zevnaarsmoe, til de yndige Dandse.

hvor Themaet hedder:

No andava en competencias ni assonadas,
Ni en cuentas con agenas hermosuras.

Variationen derimod, som har Udspring af et Fragment af en spansk
Munkeprædiken, saaledes:

En tanto, que esta vida ella sostuvo,
Non pudo amor entralle en su morada;
Porque no suele subir a escala vista,
Ni suele romper muros, ni por fuerza;
Entrar dinde le echon con buen tiento,
No vince, a quien no quier ser vencido.
Solo para ladron dizen, que es abil,
Y nunca os hurtara cosa, que valga,
Sino quando os vea, que estays durmiendo,
Y quando estays en gran tropel de gente,
Adonde estays vanamente attento.

Påa denne Maade bliver han endnu længe ved i en trættende Præ-
ketone, og Fr. Passow maa nok ikke engang have seet Boscan,
naar han siger: "er hat sich ziemlich genau an den Musæos gehalts-
ten, und erreicht daher ohne Mühe alle die hohen Schönheiten des
griechischen Gedichts." Desuden tanker jeg, at hvad ikke Anlægs-
gets og Planens Brede ødelagde, det maatte hos Boscan ganske
gaae tilgrunde under de senvige urimedede Hendecasyllaber. Af ita-
lieniske Oversættelser har jeg aldeles ingen funnet opspore; i det
mindste ere de yderst faa, som existere, temmelig uoverkommelige
hos os.

Hos Engelanderne ere derimod flere, og den ældste af
disse er Christ. Marlowes, sjældt den efter Wartons Udsigende
(i History of english Poetry III. 434) ikke blev fuldendt. Dog
blev den siden fortsat og tilendebragt af Homers bekjendte engelske
Oversætter George Chapman, som tildeler Originalen den meget
enthusiastiske Titel "the divine poem of Musæus, first of all
books". Den saae lyset London 1606 og 1616 i et saa curieust

Udvortes, at den hele Bog er kun to Tommer lang og een Tomme bred, altsaa i det snurrigste Bogformat, man kan tænke sig, og et øgte typographise Diminutivum. Af de senere Versioner, saasom Robert Stapletons, Oxford 1645; af Thomas Hoys, London 1682; Lorenz Eusdens 1716; George Ballys 1747; John Slades 1753; Francis Fawkes 1766, har jeg især sammenlignet den nyeste af James Grame 1795. Han deler Digtet — man seer ikke til hvilken Nutte — i twende Æsger, pynter omhyggeligen comme à l'ordinaire paa sin Original, og lægger især megen fransk Theaterpathos ind, som gjør allermeest ved Digtets Slutning en ubehagelig Virkning, eftersom den græsste Digter just der har tagget en kostelig Simplicitet. Saaledes lyder Digtets simple Finale heel paratistisk paa følgende Maade:

Heaven (he sayd) I yield;

Nor struggle longer with my fate; adieu,
My lovely Hero! Out, ye stormy winds!
O bear me, bear me from the Sestian shore!
Suffice one lovers death! — The greedy wave
Clos'd on the rest. Already morning dawn'd,
Joyless and sad, when lonely in the tow'r,
Feigning Leanders tread in every blast,
Hero sat pensive, whilst foreboding sighs
Did shake her tender frame. Impatient grown,
She from the windows view'd the frightfull deep,
High swell'd and boisterous. Who can describe
Her souls distress? But what must she have felt?
What suffer'd, when she saw his mangl'd corse,
Dash'd on the rock below? she from her breast
The various garment tore, and headlong leapt
The height prodigious! Side by side they lay,
A loving pair, united even in death.

Hos de Franske har man allerede af Clement Marot en Oversættelse i rimede Vers, som, med Hensyn paa Tiden, han levede i, ikke er ilde, og som, om den end ikke besidder Originalens Harmonie og Lethed, dog udmærker sig, efter sin Natur, ved Methed, Livelighed og Naivitet: og som i det mindste staer høit over Scarpons burleske Buffomancer, der ved sin Trivialitet, lave og kry:

bende Stiil, forhener fuldkommen at stædes til Forglemmelse.' Leanders Død lyder saaledes hos Marot:

nul dieu aquatique

A son prier n'a l'oreille inclinée,
Et n'a l'amour sceu vaincre destinée.
Car, tout rompu de ceste impetueuse
Emotion de la mer fluctueuse,
Aux jambes eut les puissances debiles;
Ses bras mourans devindrent immobiles:
Et en sa gorge entroit avec l'esoume
Grand' quantité d'eau, pleine d'amertume.
Finalement le vent par sa rudesse
Estaindre vint la laterne traistresse,
Avec la vie, et l'ardente amitié
De Leandre, digne de grande pitié.

I den nyere Tid have Franskemandene helst valgt at oversætte Musæus i Prosa, og af disse har især Anonymen M*** E** (Der overhos vedet holder meget af det cacherede, eftersom han daterer sine prosaiske Oversættelser af de Gamle snart fra Sestus, snart fra Pasphus og snart fra Syracusa) vundet megen Reputation.

Hos Hyde er ne finder man, at Digtet til forskjellige Tider har været oversat, og af disse synes mig især Fuldas, Danquards (Heidelberg 1809) og endelig Passows (1810) at være de bedste. Danquards er over al Maade troe, og derved maa ikke lidt siiv; hvorimod Passow er mere frie, men dog ingenlunde frie for knudrede Dactyler. Paa Dansk have vi ingen uden Prams i Jamber, som findes i Forsøg i de skjonne Videnskaber Vol. VII. pag. 133. Dette første Forsøg til en hexametrisk Oversættelse, haaber jeg, paa Grund af den anvendte Flid og Arbeidets eiendommelige Banselsighed, maa vorde gunstigen modtaget. Musæus tilbyder nemlig sin Oversættet nogle ganske særegne Anstedsstene, som ikke lettelig træffes hos nogen anden Digter. Ikke at tale om hans lange Perioder, der i den hexametriske Versesform ere trykkende, saa er han især en Under af abstract udtrykte Ideer, der falde tungt at give paa Dansk, naar Verset tillige skal beholde Originalens Vie: lighed, hvorpaa man seer Prover i de første tyve Vers, for ikke at tale om de paa mange andre Steder i Digtet mædende Tilfælde.

Hvad Anmærkningerne angaaer, da forlangte Digtet ikke mange; at trætte Læseren med Varianter til Steder, hvor Vulgaten gav mest god Mening, stred imod min Overbevisning; og at udtegne af de forhaanden værende Commentarer en Række af Anmærknings, som Enhver paa de angivne Steder selv kunde søge, ansaae jeg for overslodigt. Jeg valgte derfor at give faa, men mine egne, Bemærkninger, for enten at forsvare den Læsemaade, hvorpaa min Oversættelse byggede, eller, hvad der er hyppigst, for at gjøre en og anden østhetisk Bemærkning, der kunde forsvare Digterens, ofte ubilligen antastede, Tact for det Sande og Skjonne imod dem, hos hvem Bogstavet ofte syntes mig vel meget at have qualt Aanden og Følelsen.

M O T Σ A I O T

T A K A Θ'

HΡΩ ΚΑΙ ΜΕΑΝΑΠΟΝ.

M u s e i   D i g t

om

Hero og Leander.

D

~~~~~

Eἰπὲ, θεὰ, πονηρίων ἐπιμάρτυρα λύχνον ἐρώτων,
Καὶ νύχιον πλωτῆρα θαλασσοπόρων ύμεναιών,
Καὶ γάμου ἀχλυούντα, τὸν οὐκ ἴδεν ἄρθιτος Ἡώς,
Καὶ Σηστὸν καὶ Ἀβύδον, ὅπῃ γάμος ἔννυχος Ἡροῦς.
5 Νηγόμενόν τε Λεάνδρον διμοῦ καὶ λύχνον ἀπούσῳ,
Λύχνον ἀπαγγέλλοντα διακτορίην Ἀφροδίτης,
‘Ἡροῦς νυκτιγάμιοι γαμοστόλον ἀγγελιώτην,
Λύχνον, ἐρωτος ἄγαλμα, τὸν ἀφελεν αἰθέριος Ζεὺς
‘Ἐννύχιον μετ’ ἄεθλον ἄγειν ἐς διμήγυρων ἀστρων,
10 Καὶ μιν ἐπικλῆσαι τυμφοστόλον ἀστρον ἐρώτων,
‘Οττι πέλεν συνέριθος ἐδωμανέων ὁδυνάων
‘Ἄγγελίην τ’ ἐφύλαξεν ἀκοιμήτων ύμεναιών,
Ποὶν χαλεπὸν πνοιῆσιν ἀήμεναι ἐχθρὸν ἀήτην.
‘Αλλ’ ἄγε μοι μέλποντι μίαν συνάειδε τελευτὴν
15 Λύχνου σβεννυμένοιο, καὶ ὄλλυμένοιο Λεάνδρου.
Σηστὸς ἔην καὶ Ἀβύδος ἐναντίον, ἐγγύθι πόντου,
Γείτονές εἰσι πόληες ‘Ερως δ’, ἀνὰ τόξα τιταίνων,
‘Αμφοτέροις πτολίεσσιν ἔνα ξυνέκεν δῖστόν,
‘Ηίθεον φλέξας καὶ παρθένον οὔνομα δ’ αὐτῶν
20 Ιμερόεις τε Λεάνδρος ἔηρ, καὶ παρθένος Ἡρώ.
‘Η μὲν Σηστὸν ἔναιεν, ὁ δὲ πτολίεσσον Ἀβύδον,
‘Αμφοτέρων πολίων περικαλλέες ἀστέρες ἀμφω,
Εἴκελοι ἀλλήλοισι. Σὺ δ’, εἴ ποτε κεῖθι περήσεις,
Δίζεο μοι τινὰ πύργον, ὅπῃ ποτὲ Σηστιὰς Ἡρώ
25 Ἰστατο, λύχνον ἔχονσα, καὶ ἡγεμόνευε Λεάνδρῳ.
Δίζεο δ’ ἀρχαίης ἀλιηχέα πορθμὸν Ἀβύδον,
Εἰσέτι που υλαίοντα μόρον καὶ ἐρωτα Λεάνδρον.
‘Αλλὰ πόθεν Λεάνδρος, Ἀβύδόθι δώματα ναιῶν,
‘Ἡροῦς ἐς πόθον ἤλθε, πόθῳ δ’ ἐνέδησε καὶ αὐτήν;

Lampen, der vidned' om hemmelig Pagt, du besynde, Gudinde !
Svommeren ogsaa, der iled' ved Nat til sin Pige paa Havet,
Bryllupet, feiret i Malm, som Eos, den evige, saae ei,
Samt, hvor hun ægteb' om Midienat, Albydus og Sestus.

- 5 Alt om Leander, den Svommer i Soe, og om Lampen jeg hører,
Lampen, der bringer et hemmeligt Bud om den Elskendes Ønsker,
Brudgomledende Vink fra Hero, som ægteb' om Midnat ;
Lampen, et Kjærlighedslys, som Zeus, der throner i Æthren,
Burde, for natlig Daad, indlemme i Stjernernes Samqvem,
10 Samt forlehne den Navn af Elskovs ledende Stjerne.
Selv den haver jo deelt den ræsende Kjærligheds Qualer,
Samt bevarede troe sit Bud om den Elskendes Bagtfund,
Til den rædsomme vind kom frem, og stormed' i Harme.
Musa, du skenke mig hjælp, naar baade jeg synger om Lampens
15 Bratudstukkede Lys, og om Ynglingen, styrtet i Doden !

Evert for Sestus Albydus laa; da de ligge ved Havet,
Fjernes de Byer ei langt. Brat spændte Eros sin Bue,
Og een KjærlighedsSpiil han sendte til Byerne begge,
Som fortærde en Yngling og Moe. De Elskendes Navne
20 Var Leander, en elskelig Svend, og hans Pige var Hero.
Hun var i Sestus's Bye; men han var i Staden Albydus,
Straalende begge i Fædrenes Hjem, som de lysende Stjerner,
Lige hinanden i Alt. Om muligt du færger derover,
Flux du føge det Baarn, hvor Hero fordum i Sestus
25 Stod, med sin Lampe i Haand, og ledte Leander ad Veien.
Sog det gamle Albydus's Havn, hvor de Belger sig bryde,
Og begræde endnu Leanders Elskov og Held.

Hveden oprandt i Leanders Hu, hvis Hjem var Albydus,
Omhed for Hero i Sestus's Bye ? Hvad fængslede hende ?

- 30 Ἡρῷ μὲν χαρίεσσα, διοτρεφὲς αἷμα λαχοῦσα,
 Κύπριδος ἦν ἱέρεια, γάμων δ' ἀδίδακτος ἐοῦσα,
 Πύργον ἀπὸ προγόνων παρὰ γείτονι ναῖς θαλύσσῃ,
 Ἀλλη Κύπρις ἄνασσα· σαυροσύνη δὲ καὶ αἰδοῖ
 Οὐδέποτ' ἀγρομένης μεθωμίλησε γυναιξὶν,
 35 Οὐδὲ χορὸν χαρίεντα μετήλυθεν ἥλιος ἡβῆς,
 Μῆμον ἀλευομένη ξηλήμονα θηλυτεράων
 Καὶ γὰρ ἐπ' ἀγλαῖη ξηλήμονές εἰσι γυναικες·
 Ἀλλ' αἱεὶ Κυθέρειαν ἵλασκομένη Ἀφροδίτην,
 Πολλάκι καὶ τὸν Ἐρωτα παρηγορέεσσε θυηλαῖς
 40 Μητρὶ σὸν οὐρανίη, φλογερὴν τρομέουσα φαρέτρην.
 Ἀλλ' οὐδὲ ὡς ἀλέεινε πυριπνείοντας δῖστούς.
 Άη γὰρ Κυπριδίη πανδήμιος ἥλθεν ἑορτὴ,
 Τὴν ἀνὰ Σηστὸν ἄγονσιν Ἀδώνιδι καὶ Κυθερείη,
 Παναυδίη δ' ἔσπευδον ἐς ἱερὸν ἥμαρ ἵπεσθαι,
 45 Ὁσσοι ναιετάεσσον ἀλιστερέων σφυρὰ νήσων,
 Οἱ μὲν ἀρ' Λιμονίης, οἱ δὲ εἰναλίης ἀπὸ Κύπρου·
 Οὐδὲ γυνὴ τις ἔμιμνεν ἐνὶ πτολίεσσι Κυθήρων,
 Οὐ Λιβάνου θυέντος ἐνὶ πτερούγεσσοι χορεύων·
 Οὐδὲ περικτιόνων τις ἐλείπετο τῆμος ἑορτῆς,
 50 Οὐ Φοργίης ναιέτης, οὐ γείτονος ἀστὸς Ἀβύδου,
 Οὐδέ τις ἥψιθέων φιλοπάρθενος ἢ γὰρ ἐκεῖνοι,
 Άλεν διαρτήσαντες, ὅπη φάνταις ἑστὶν ἑορτῆς,
 Οὐ τόσον ἀθανάτων ἀγέμενον σπεύδοντι θυηλάς,
 Ὅσσον ἀγειρομένων διὰ κάλλεια παρθενικάων.
 55 Ἡ δὲ θεῆς ἀνὰ νηὸν ἐπώχετο παρθένος Ἡρῷ,
 Μαρμαρυγὴν χαρίεντος ἀπαστράπτουσα προσώπου,
 Οἵτι τε λευκοπάργος ἐπαντέλλοντα σελήνη.
 Ἀκρα δὲ γιονέων φοινίσσετο κύλα παρειῶν,
 Ὡς ὁόδον ἐκ παλίνων διδυμόζουσιν ἢ τάχα φαίης,
 60 Ἡροῦς ἐν μελέεσσοι ὁόδων λειμῶνα φανῆναι·
 Χροιὴν γὰρ μελέων ἐρυθαίνετο· μισσομένης δὲ
 Καὶ ὁόδα λευκοχίτωνος ὑπὸ σφυρὰ λέμπετο πούρης,
 Πολλαὶ δὲ μελέων Χάριτες ὁέον. Οἱ δὲ παλαιοὶ
 Τρεῖς Χάριτας φεύγαντο πεφυκέναι εἰς δέ τις Ἡροῦς
 65 Ὀφθαλμὸς γελών ἐκατὸν Χαρίτεσσι τεθήλει.
 Ἀτρεκέως ἱέρειαν ἐπάξιον εὔρατο Κύπρις.

- 30 Hero, en elskelig Moe, udsprungnen af Kongelig Oldæt,
 Var indviet til Cyprias Moe. Uhyndig i Elskov
 Leved' hun der, udi Fædrenes Taarn, ved de nærlige Vover,
 Selv en herstende Cypria stjæn. Blusærdig og dydig
 Sogte hun aldrig at nærmie sig did, hvor de Piger forsamlies :
- 35 Gik ei heller, sjondt Teynaarsmoe, til den yndige Chordands,
 Vogtende sig for den drillende Spot af de nidsyge Qvinder,
 Da imod Skjønhedens Glands hver Pige misundelig steler.
 Altid mildnedede hun Aphrodite, Cytheres Gudinde ;
 Ofte, med Offer i Haand, hun nærmed' sig Eros saa bonlig,
- 40 Samt hans himmeliske Moder, af Stræk for det luende Røgger ;
 Dog — hun sikkredes ei for de ildudstrommende Pile.
 Alt sig nærmede Cyprias Fest, der beseges i Mængde,
 Hvilken man feired' i Gestus's Bye til Aldonis og Cypriis.
 Flux, for at nyde den festlige Dag, de iled' i Hobe,
- 45 Hvilke paa Dernes Kyst, omkrandset af Belgerne, leved' ;
 Deels fra Hæmoniens Egn, og deels fra Cyperens Øeland.
 Ikke en Qvinde forblev tilbage i Byen Cythere ;
 Ingen, som danser i Chor paa det duftige Libanons Toppe,
- 50 Heller ei Phrygiens Mænd, samt Folk fra det nære Abydus ;
 Ynglingen mindst, som af Piger er kær ; thi sandeligt disse
 Samles jo hyppigen did, hvor et Ny her meldt om en Festdag.
 Neppé de sysle saa slintt, med Offer at bringe til Himlen,
 Som med at nyde det deilige Syn af de samlede Qvinder.
- 55 Alt udi Guddommens Hal stod ungdomsfrodigen Hero,
 Funklende frem med en lysende Glands fra det yndige Asyni,
 Maanen saa liig, naar den stiger i Skye med de straalende Kinder.
 Midt paa Kinder af Sne steg rodmende Kredse af Purpur,
 Liig tvesarvede Blomst udi Rosernes Bræger : man tyktes
- 60 Ganste at skue af Roser et Beed i den Yndiges Legem.
 Lemmerne skimred' i Rosernes Skær : saa ofte hun fremtraad,
 Roser at spire man saae under Trin af den hvidklædte Pige.
 Mangen Charite fra Legemet steg ; thi feiled' de Gamle,
 Alt Chariterne vare kun tre; alene fra Heros
- 65 Smilende Die udfoldede sig vel hundred' Chariter.
 Sikkerligt Cypria fandt en Moe, som var Tempelset værdig !

- Ως η μὲν, περὶ πολλὸν ἀριστεύσασα γυναικῶν,
 Κύπριδος ἀρήτειρα, νέη διεφαίνετο Κύπρις.
 Δύσατο δὲ ηὔθέων ἀπαλὰς φρένας· οὐδέ τις ἀνδρῶν
 70 Ἡεν, ὃς οὐ μενέαινεν ἔχειν ὅμοδέμινον Ἡρώ.
 Ή δὲ ἄρα παλλιθέμεθλον ὅπη πατὰ τηὸν ἀλάτο,
 Ἐσπόμενον νόον εἶχε, παὶ δηματα, παὶ φρένας ἀνδρῶν.
 Καὶ τις ἐν ηὔθέοισιν ἐθαύμασε, παὶ φάτο μῆθον.
 Καὶ Σπάρτης ἐπέβην, Λακεδαιμονος ἔδρακον ἀστυν,
 75 Ἡιχι μόδον παὶ ἀεθλον ἀκούομεν ἀγλαῖάνων
 Τοίην δὲ οὐποτὲ ὅπωπα νέην, κεδνὴν θ', ἀπαλήν τε.
 Καὶ τάχα Κύπρις ἔχει Χαρίτων μίαν ὅπλοτεράων.
 Παπταίνων ἐμόγησα, πόρον δὲ οὐχ εὑδον ὅπωπῆς.
 Αὐτίκα τεθναίην λεχέων ἐπιβήμενος Ἡροῦς.
 80 Οὐκ ἀν ἐγὼ πατ' Ὀλυμπον ἐφιμείρω θεὸς εἶναι,
 Ἡμετέρην παράκοιτιν ἔχων ἐν δώμασιν Ἡρώ.
 Εἴ δέ μοι οὖν ἐπέοικε τεῆν ιέρειαν ἀφάσσειν,
 Τοίην μοι, Κυθέρεια, νέην παράκοιτιν ὀπάσσεις.
 Τοῖα μὲν ηὔθέων τις ἐιρώνεεν ἄλλοθεν ἄλλος,
 85 Ἐλνος ὑποκλέπτων, ἐπεμήνατο πάλλει πούρης.
 Λινοπαθὲς Λείανδρε, σὺ δέ, ὡς ἵδες εὐπλέα πούρην,
 Οὐκ ἔθελες ιρνφίοισι πατατρύχειν φρένα πέντροις,
 Ἄλλὰ πυριπνεύστοισι δαμεὶς ἀδόκητον ὁὕστοις,
 Οὐκ ἔθελες ζώειν περιπαλλέος ἄμιορος Ἡροῦς.
 90 Σὺν βλεφάρων δὲ ἀπτοῖν ἀεξετο πυρσὸς ἐρώτων,
 Καὶ ιραδίη πάφλαζεν ἀνικήτου πυρὸς ὄρμη.
 Κάλλος γὰρ περίπυνστον ἀμωμήτοιο γυναικὸς
 Ὁξύτερον μερόπεσοι πέλει πτερόεντος ὁὕστον·
 Ὁφθαλμὸς δὲ ὄδός ἐστιν ἀπ' ὁφθαλμοῦ βολάων
 95 Ἐλνος ὀλισθαίνει, παὶ εἰχεν φρένας ἀνδρὸς ὄδενει.
 Εἴλε δέ μιν τότε Θάμβος, ἀναιδείη, τρόμος, αἰδώς·
 Ἔτρεμε μὲν ιραδίην, αἰδώς δέ μιν εἶχεν ἀλῶναι·
 Θάμβεες δὲ εἰδος ἀριστον, ἐρως δὲ ἀπενόσφισεν αἰδώς.
 Θαρσαλέως δὲ ὑπὲρ ἔρωτος ἀναιδείην ἀγαπάζων,
 100 Ἡρέμα ποσσὸν ἔβαινε, παὶ ἀντίον ἴστατο πούρης.
 Λοξὲ δὲ ὄπιπτεύνων δολερὰς ἐλέλιξεν ὄπωπάς,
 Νεύμασιν ἀφθόγγοισι παραπλάζων φρένα πούρης.
 Αὐτὴ δέ, ὡς συνέηκε πόδον δολόεντα Λεάνδρου-

Hun, der hævede sig mellem Pigerne saare i Nude,
Cyprias hellige Moe, var skøn som en yngere Cypris.

Sagte hun gleed i de Ynglingers Sjæl; og af Mændene ingen
70 Bar, som onskede ei, at til Kone han eiede Hero.

Hvor hun vandrede hen i det velgrundfæstede Tempel,
Blev hun geleidet af Mændenes Blik, deres Tanker og Ønsker,
Og i de Ynglingers Flot ret Mange udbred i Forundring:

"Sparta bereiste jeg selv; Lacedemons Bye har jeg suet,
75 "Hvor vi erfare om Kamp og om Strid for den høieste Skønhed.

"Dog jeg modte ei saadan en Moe, saa elskværdig og tugtig:
"Sikkert har Cypria valgt den yngste Charite til Tærne!

"Træt af at stirre jeg er; dog ikke jeg mættes af Synet:

"Havde jeg hvilet med Hero i Seng —flux gif jeg i Døden,

80 "Ja, som en Gud i Olympen endog, jeg onsked' ei Livet,
"Maar i mit fædrene Borg jeg eiede Hero som Mage.

"Dog, om det sommer sig ei, ved din Præstinde at røre,

"Skænke du mig, Cytherea! til Viv, liig hende, en Ungmoe."

Sligt blev talt i de Ynglingers Flot. Nu En, nu en Ander.
85 Mærked' ei selv sine Saar, men flammed' for Pigen, den skønne.

Elskovssyge Leander! du saae den herlige Ungmoe,
Uden at ville ved hemmelig Braad fortære dit Hjerte.

Da du blev truffen, uventet og brat, af de luende Pile,
Livet du trodsede selv, om du tabte den yndige Hero.

90 Ud fra det straalende Blik forstorredes Kjærlighedsbluen,
Og af en vild og utæmmelig Ild han syded' i Hjertet.

Ta den fortryllende Glands af en Pige, hvis Skønhed er fuldendt,
Er hos de Mennesker sharp, som en lethensflyvende Piilspids.

Just gjennem Diet den gaaer: fra Vinenes rammende Piilstud
95 Saaret begynder, og baner sig Bei imod Ynglingens Hjerte.

Flux han grebes af Skræk, af Frækhed, Skjælven og Blussel:
Engsteligt hæved' hans Barm, og med Skam han folte sig fangen;

Studsede ved hendes Form; dog Kjærlighed qvalte hans Blyhed.
Dristig, og hjulpen af den han samled' Forvovenhed hos sig,

100 Listed' sig sagteligt frem og stilled' sig lige for Pigen.

Skjelmst til Siden han saae, og sendte et svigeligt Tilblik,
Medens ned hemmeligt Bink han Pigen forvirred' i Hjertet.

Der hun bemærkede selv Leanders den listige Elskov,

- Χαῖρεν ἐπ' ἀγλαῖησιν· ἐν ἡσυχίῃ δὲ παὶ αὐτῇ
 105 Πολλάμις ἴμερόεσσαν ἔην ἔκρυψεν ὄπωπήν,
 Νεύμασι λαθριδίοισιν ὑπαγγελέουσα Λεάνδρῳ,
 Καὶ πάλιν ἀντέκλινεν. Ὁ δὲ ἔνδοθι θυμὸν ιάνθη,
 Ὅτι πόθον συνέγε, παὶ οὐκ ἀπεσείσατο πούρη.
- Οφρὰ μὲν οὖν Λεάνδρος ἐδίζετο λάθριον ὥρην,
 110 Φέγγος ἀναστείλασα πατήσεν ἐς δύσιν Ἡώς.
 Ἐπ περάτης δὲ ἀνέφαινε βαθύσκοις Ἔσπερος ἀστήρ.
 Αὐτὰρ ὁ θαρσαλέως μετεπιάδεν ἐγγύθι πούρης,
 Ὅς ἵδε πανόπεπλον ἐπιθρῶσκονσαν ὅμικλην
 Ἡρέμα μὲν θλίβων ὁδοειδέα δάκτυλα πούρης,
 115 Βυσσόθεν ἐστονάχιξεν ἀδέσφατον· ἡ δὲ σιωπῆ,
 Οἴλι τε χωομένη, ὁδέην ἔξεσπασε γεῖδα.
 Ὅς δὲ ἐρατῆς ἐνόησε χαλίφρονα νεύματα πούρης,
 Θαρσαλέως παλάμη πολυδαιίδαλον ἔλιε χιτῶνα,
 Ἔσχατα τιμήντος ἄγων ἐπὶ πεύθεα νηοῦ.
 120 Όκναλέοις δὲ πόδεσσιν ἐφέσπετο παρθένος Ἡρώ,
 Οἰάπερ οὐκ ἐθέλουσα, τόσην δὲ ἀνενείκατο φωνὴν,
 Θηλυτέροις ἐπέεσσιν ἀπειλείουσα Λεάνδρῳ.
 Ξεῖνε, τί μαργαίνεις; τί με, δύσμορε, παρθένον ἔλκεις;
 Ἀλλην δεῦρο κέλευθον ἐμὸν δὲ ἀπόλειπε χιτῶνα.
 125 Μῆνιν ἐμῶν ἀλέεινε πολυκτεάνων γενετήρων.
 Κύπριδος οὐ σοὶ ἔοικε θεῆς οὐραῖαν ἀφάσσειν
 Παρθενικῆς ἐπὶ λέπτον ἀμήχανόν ἐστιν ικέσθαι.
 Τοῖα μὲν ἡπείλησεν, ξοιπότα παρθενικῆσιν.
 Θηλεῖης δὲ Λεάνδρος ἐπεὶ οὐλέν οἰστρον ἀπειλῆσ,
 130 Ἔγνω πειθομένων σημῆια παρθενικάν.
 Καὶ γὰρ ὅτε ἡδέοισιν ἀπειλείωσι γυναικες,
 Κυπριδίων οὐάρων αὐτάγγελοί εἰσιν ἀπειλαί.
 Παρθενικῆς δὲ εὔοδμον, ἐγχροον αὐχένα πύσας,
 Τοῖον μῆθον ἔειπε, πόθον βεβολημένος οἶστρῳ.
 135 Κύπρι φίλη μετὰ Κύπριν, Ἀθηναίη μετ' Ἀθήνην,
 Οὐ γὰρ ἐπιχθονίης ἵσην παλέω σε γυναιξὶν,
 Ἀλλά σε θυγατέρεσσι Λιὸς Κρονίωνος ἔισιν,
 Ὁλβιος, ὃς σ' ἐφύτευσε, παὶ ὀλβίη, ἡ τέκε, μήτηρ,
 Γαστήρ, ἡ σ' ἐλόχευσε, μακαρτάτη. Άλλὰ λιτάσων
 140 Ἡμετέρων ἐπάκουε, πόθον δὲ οἴκτειρον ἀνάγκην.

- Tyktes hun godt om sin Undigheds Magt: forsigtig' hun ofte
 105 Skjulte for Elskerens Blik sit venligtsmilende Alsyn,
 Skjondt hun atter tilnirked' ham Haab ved et hemmeligt Lønblif,
 Som hun hæfted' paa Jorden igjen. Det qvæged' hans Hjerte,
 At hun folte hans Ild, og at Pigen forkasted' ham ikke.
 Medens Leander nu grunded' i Hu paa en hemmelig Lønstund,
 110 Mindsked' Aurora sit straalende Lys, som sank udi Vesten;
 Thi i den anden og dunklere Kant stæg Hesperi Stjerne.
 Et imod Pigen han nærmede sig; og foreget var Modet,
 Saasom han skued', indhyllet i Malm, den stigende Midnat.
 Sagteligt trykkede han den Elskedes rodmende Fingre,
 115 Medens han sukkede dybt og tungt. Hun mælede Intet;
 Men, som i harmelig Hu, hun drog den rodmende Haand bort.
 Dog, da han saae fra den venlige Moe et formisbende Tilník,
 See, da fatted' hans driftige Haand den kunstige Kjortel,
 Dragende hende saa fjernt til en Krog i det herlige Tempel.
 120 Skjondt med nolende Trin ham fulgte den frodige Hero;
 Og, som vilde hun ei, hun hævede Stemmen saalunde,
 Medens med qvindeligt Ord hun haardeligt trued' Leander:
 "Kaser du, fremmede Mand? Hvorhen vil du have mig Arme?
 "Sog dig en anden Bei! Tag Haanden tilbage fra Kjortlen!
 125 "Skjelv for begge Foraldrenes Harm; de ere saa rige.
 "Synd er det ogsaa at lægge sin Haand paa Cyprias Ungmoe;
 "Og til mit Tomfruebuur det er dig umuligt at komme."
 Saa hun truede ham med Ord, som somme en Qvinde.
 Neppe Leander fornam den brusende Daddel af Pigen,
 130 Forend han mørked', at sligt var et Tegn, at den Elskete gav efter.
 Thi saa ofte, som Pigernes Mund imod Ynglinger true,
 Ere de Trudster selv et Bud om en venlig Forening.
 Derfor han kyssed' den Elskedes Hals, den duftende, fine,
 Medens han mælede sligt, dybt rammet af Kjærligheds Piilspids:
 135 "Cypria, kjær efter Cypriis! Athene, efter Athene!
 "Ikke jeg falder dig liig med de jordbeboende Qvinder:
 "Nei, med Dottrene selv af Zeus du kunde forsignes.
 "Held den Fader, som avlede dig! Held være din Moder!
 "Trefold Held det Skjed, som haver dig haaret! Men lyt nu
 140 "Til min ydmyge Bon, og ynk mine brændende Længster!

- Κύπριδος ὡς ιέρεια, μετέρχεο Κύπριδος ἔργα·
 Δευρ̄ ἵθι, μυστιπόλεν γαμήλια θεσμὰ θεαίνησ·
 Παρθένον οὐκ ἐπέοικεν ὑποδρήσσειν Ἀφροδίτη,
 Παρθενικαῖς οὐ Κύπρις ιαίνεται. Ἡν δὲ ἐθελήσῃς*
- 145 *Θεσμὰ θεῆς ἐρόεντα καὶ ὅργα πιστὰ δαῆναι,
 Ἐστι γάμος καὶ λέπτρα. Σὺ δὲ, εἰ φιλέεις Κυθέρειαν,
 Θελξινών ἀγάπαξε μελίφρονα θεσμὸν ἐρώτων,
 Σὸν δὲ ἵνετην με κόμιζε, καὶ, ἵν τεθέλῃς, παρακοίτην,
 Τόν σοι Ἔρως ἥγρευσεν ἕοῖς βελέεσσι πιχήσας.*
- 150 *Ως θρασὺν Ἡρακλῆα θοὸς χρυσόρροπατις Ἔριῆς
 Θητεύειν ἐπόμιζεν Ἰαρδανίην ποτὶ νύμφην.
 Σοὶ δέ με Κύπρις ἐπεμπε, καὶ οὐ σοφὸς ἥγαγεν Ἔριῆς.
 Παρθένος οὐ σε λέκηθεν ἀπ' Ἀρκαδίης Ἀταλάντη,
 Η ποτε Μειλανίωνος ἐρασσαμένου φύγεν εὐνήν,*
- 155 *Παρθενίης ἀλέγουσα χολωσαμένης δὲ Ἀφροδίτης,
 Τὸν πάρος οὐκ ἐπόθησεν, ἐνὶ ιραδίῃ θέτο πάση.
 Πείθεο καὶ σὺ, φίλη, μὴ Κύπρῳ μητριν ἐγείρῃς.
 Ως εἰπὼν παρέπεισεν ἀναινομένης φρένα πούρης,
 Θυμὸν ἐρωτοτόκουι παραπλάγξας ἐνὶ μύθοις.*
- 160 *Παρθενικὴ δὲ ἄφθονγγος ἐπὶ χθόνα πῆξεν ὄπωπήν,
 Αἰδοῖ ἐρυθριόσαν ὑποκλέπτουσα παρείην,
 Καὶ χθονὸς ἔξεεν ἄπον οὐ πέρ ἵχνεσιν, αἰδομένη δὲ
 Πολλάκις ἀμφὶ ὄμοισιν ἐὸν συνέεργε χιτῶνα.
 Πειθοῦς γὰρ τάδε πάντα προάγγελα, παρθενικῆς δὲ*
- 165 *Πειθομένης ποτὲ λέπτρον ὑπόσχεσίς ἐστι σιωπή.
 Ἡδη καὶ γλυκύπικρον ἐδέξατο κέντρον ἐρώτων,
 Θέρμετο δὲ ιραδίην γλυκερῷ πυρὶ παρθένος Ἡρώ,
 Κάλλεϊ δὲ ἴμερόβεντος ἀνεπιτοίητο Λεάνδρου.
 Οφρα μὲν οὖν ποτὲ γαῖαν ἔχεν νεύουσαν ὄπωπήν,
 170 Τόφρα δὲ καὶ Λείανδρος ἐρωμανέεσσι προσώποις
 Οὐ κάμεν εἰσορόων ἀπαλόχροον αὐχένα πούρης.
 Οψὲ δὲ Λειάνδρῳ γλυκερὴν ἀνενείκατο φωνὴν,
 Αἰδοῦς ὑγρὸν ἔρευθρος ἀποστάζουσα προσώπου.
 Ξεῖνε, τεοῖς ἐπέεσσι τάχ' ἀν καὶ πέτρον ὄρίνας.*
- 175 *Tίς σε πολυπλανέων ἐπέων ἐδίδαξε κελεύθους;
 Οἱ μοι! τίς σ' ἐκόμισσεν ἐμὴν ἐς πατρίδα γαῖαν;
 Ταῦτα δὲ πάντα μάτην ἐφθέγξαο· πῶς γὰρ ἀλήτης*

- "Est du ei Cyprias Moe? Udov da Cyprias Syller!
 "Kom, for at vie mig her i din Guddoms hellige Lære!
 "Piger det klæder kun set, at see Aphrodite med Engsten:
 "Moer ei heller er Cyprias Lyft. Ifald du vil hende
 145 "Din Gudindes elskværdige Bud og den hellige Lære,
 "Da er det Bryllup og Seng: og dersom du elsker Cythere,
 "Elle du Kjærligheds Baand, de sode, der værge vort Hjerte.
 "Tag mig, som bedende Mand! om du vil, modtag mig, som Mage;
 "Thi som et Bytte mig Eros traf; og han bringer mig til dig:
 150 "Helten Heracles liig, som Hermes, den snelle, med Guldstav,
 "Forte som bunden afsted, for at trælle for Tardani Pige.
 "Mig har Cypria sendt, og ikke den vise Hermeias.
 "Sagnet erindrer du vist om Arcadiens Moe, Atalanta,
 "Hende, som vraged' engang Milanions, Elskerens, Leie,
 155 "Stolt af sin Jomfruestand. Dog snart blev Cypria harmfuld,
 "Og hendes Tanke nu stod til den forhen vragede Yngling.
 "Elskede, lyde du maa! opvæk ei Cyprias Harme!"
 Sligt han talede', og boied' tilsidst den nægtende Pige,
 Samt, under Elskovsord, omgik den Undiges Hjerte.
 160 Hun jomfrueligt taus, nedslag sit Øie mod Jordens,
 Mens, blusfærdig og blye, hun dækked' de rødmende Kinder:
 Skrabed' tillige paa Jord med Spidsen af Foden, og tugtig
 Trak heel ofte om Skuldrene fast sin synkende Kaabe.
 Sligt er et sikkert Tegn, at Pigen er boiet; thi Taushed
 165 Er, naar Moen er rort, et Lofte om Kjærligheds Gjengjeld.
 Selv hun følede Elskovs Piil, den sode, den bittere;
 Selv opvarmede Kjærligheds Ild den frødige Hero,
 Medens hun flammede høit, ved at skue hans mandige Skjønhed.
 Alt som denne nu hæfted' mod Jord det sørkede Øie,
 170 Blev Leander ei met, med en Elsters funklende Blikke,
 At betragte sin Ungmøes Hals, den fine og skjære.
 Endelig malede hun med en venlig Ros til Leander,
 Medens Undseelsens rødmende Skær befugtede Rinden:
 "Fremmede Mand! dine mægtige Ord selv fælde maae røre.
 175 "Hvo har lert dig en Vei til slig omsnígende Tale?
 "Bee mig, o vee! hvo bragte dig hid til mit Fodelands Kyster?
 "Dog — forgjæves du talede Alt. Kan en vandrende Fremmed,

- Ξεῖνος ἐών καὶ ἄπνυστος, ἐμῇ φιλότητι μιγείχε;
- Ἄμφαδὸν οὐ δυνάμεσθα γάμους δύσιοισι πελάσαι.
- 180 Οὐ γὰρ ἐμοῖς τοκέεσσιν ἐπεύαδεν ἢν δὲ ἐθελήσῃς
 'Ως ξεῖνος πολύφοιτος ἐμὴν ἐς πατρίδα μίμνειν,
 Οὐ δύνασαι σποτόεσσαν ὑποκλέπτειν' Ἀφροδίτην.
 Γλῶσσα γὰρ ἀνθρώπων φιλοκέρτομος ἐν δὲ σιωπῇ
 "Ἐργον ὅπερ τελέει τις, ἐνὶ τριόδοισιν ἀπούει.
- 185 Εἰπὲ δὲ, μή πρύψῃς, τεὸν οὔνομα, καὶ σέο πάτρην.
 Οὐ γὰρ ἐμόν σε λέληθεν, ἐμοὶ δὲ ὄνομα πλυτὸν Ἡρώ.
 Πύργος δὲ ἀμφιβόλητος ἐμὸς δόμος οὐρανομήκης,
 'Ως ἔνι ναιετάουσα σὺν ἀμφιπόλῳ τινὶ μούνῃ
 Σηστιάδος πρὸ πόλης ὑπὲρ βαθυκύμονας ὄχθας,
- 190 Γείτονα πόντον ἔχω, στυγεραῖς βουλῆσι τοκήων.
 Οὐδὲ μοι ἐγγὺς ἔσαιν ὁμήλικες, οὐδὲ κροεῖαι
 'Ηιδέων παρέασιν ἀεὶ δὲ, ἀνὰ νύντα καὶ Ἡώ,
 'Εξ ἀλὸς ἡνεμόεντος ἐπιβρέμει οὐασιν ἥκη.
- “Ως φαμένη φοδέην ὑπὸ φύρεϊ πλέπτε παρειὴν,
 195 Ἐμπαλιν αἰδομένη, σφετέροις δὲ ἐπεμέμφετο μύθοις.
- Λείανδρος δὲ, πόθου βεβολημένος δέξει πέντρῳ,
 Φράζετο, πῶς κεν ἔρωτος ἀεθλεύσειν ἀγῶνα.
- "Ανδρα γὰρ αἰολόμητις" Ἐρωτις βελέεσσι δαμάσσας
 Καὶ πάλιν ἀνέρος ἔλκος ἀπέσσεται· οἶσι δὲ ἀνάσσει,
 200 Αὐτὸς δὲ πανδαμάτωρ βουληφόρος ἐστὶ βροτοῖσιν.
 Αὐτὸς καὶ ποθέοντι τότε χραισμῆσε Λεάνδρῳ.
 'Οψὲ δὲ ἀλαστήσας πολυμήχανον ἔννεπε μύθον·
- Παρθένε, σὸν δὲ ἔρωτα καὶ ἄγριον οἴδμα περήσω,
 Εἴ πνῳ πατρλάζοιτο, καὶ ἄπλοον ἔσσεται ὕδωρ.
- 205 Οὐ τρομέω βαρὺ χεῦμα, τεὴν μετανεύμενος εὐνὴν,
 Οὐ βρόμον ηγήνεται περιπτώσσοιμι θαλάσσης.
 'Αλλ' αἰεὶ κατὰ νύντα φορεύμενος ὑγρὸς ἀκοίτης,
 Νήξομαι· Ἐλλήσποντον ἀγάδδοον οὐχ ἔκαθεν γὰρ
 'Αντία σεῖο πόλης ἔχω πτολίεθρον Ἀβύδον.
- 210 Μοῦνον ἐμοὶ ἔνα λύχνον ἀπ' ἡλιβάτον σέο πύργον
 'Ἐπ περάτης ἀνάφαινε κατὰ κινέφας· ὅφρα νοήσαις
 "Ἐσσομαι ὄλιας" Ἐρωτος, ἔχων σέθεν ἀστέρα λύχνον.
 Καὶ μιν ὀπιττεύων δύντ' ὄψομαι οὕτε Βοώτην,
 Οὐ θρασύν· Ωρίωνα, καὶ ἄβροχον ὄλιον· Ἀμάξης·

"En, som Ingen har kjendt, forvente at nyde min Elskov?

"Offentligt kunne vi ei os nærmere i sommeligt Samliv;

180 "Sligt behager Forældrene ei: og vil du endogsaa

"Her, som en fremmed, tilreisende Mand opstaae dig en Bolig,

"Kunne vi dog, udi Smug, ei nyde et hemmeligt Samliv.

"Menneskers Tunge er skjærende skarp, og det, som i Stilhed

"Troes at øves, det hører man tit paa de alfare Veie.

185 "Dog ei derfor du delge dit Navn, og det Land, du er født i!

"Nig du kjender vel alt; thi Hero, mit Navn, er bekjendt nok.

"Hjunt omhulgede Taarn er min høitopragende Bolig:

"Enligt lever jeg der, med een Slavinde til Selskab,

"Uden for Sestus's Bye, hvor Bolgerne styrke paa Stranden,

190 "Nær ved den vildene Soe — sligt hedde haarde Forældre!

"Ei Fevnalbrende ere mig nær: ei Ynglingers Chore

"Nærme sig did; men stedse ved Nat, og fra tidlige Morgen,

"Op fra det stormende Hav kun Boverne summe for Dret."

Sligt hun talte, og dækked' med Slor sine redmende Kinder,

195 Alter blusærdig paany; hvad nys hun sagde, fortrod hun.

Men Leander, som rammedes dybt af Kjærligheds Pile,

Tænkte alene, med Mod at bestaae i den elskende Stridskamp.

Hvem den listige Gud har først betvunget med Pilen,

Læges af Eros igjen i sit Saar; thi den, han betvinger,

200 Først nedtrykker han dybt, men lindrer ham siden ved Bistand:

Saa han sendte sin Hjælp til den elskovsfyge Leander.

Dybt han sikked' til sidst, og mæled' den listige Tale:

"Pige! af Omhed for dig jeg gaaer ad det glubende Havsvælg,

"Flammed' det ogsaa med Ild, var Havet endogsaa uselbart:

205 "Gaaer jeg til Leie hos dig, jeg frygter ei Stormene vilde,

"Ikke jeg gyser for larmende Brol af de Bolger i Havet.

"Midt udi Natten jeg iler til dig, som en Elster fra Soen:

"I Helle sponten ad Boven jeg gaaer; da ikke saa fjernet,

"Nær ved din Bye, jeg besidder et Hjem udi Staden Abydus.

210 "Lad kun alene et Lys, fra din høitopragende Taartind.

"Straale i Mulmet fra Sestus's Strand; thi skuende dette

"Border jeg Kjærligheds Skib: din Lampe skal være min Stjerne.

"Skuer jeg denne, da ændser jeg ei den lave Bootes,

"Ikke Orions Vold, ei Vognen, som Havet ei væder,

"Een, som Ingen har kjendt, forvente at nyde min Elskov?

"Offentligt kunne vi ei os nærme i sommeligt Samliv;

180 "Slight behager Foraldrene ei: og vil du endogsaa

"Her, som en fremmed, tilreisende Mand opstaae dig en Bolig,

"Kunne vi dog, udi Smug, ei nyde et hemmeligt Samliv.

"Menneskets Tunge er skjærende skarp, og det, som i Stilhed

"Troes at oves, det hærer man tit paa de alfare Veie.

185 "Dog ei derfor du delge dit Navn, og det Land, du er født i!

"Mig du kjender vel alt; thi Hero, mit Navn, er bekjendt nok.

"Hjunt ombolgede Taarn er min heitoppragende Bolig:

"Enligt lever jeg der, med een Slavinde til Selskab,

"Uden for Sestus's Bye, hvor Bolgerne skylle paa Stranden,

190 "Nær ved den vildene Soe — slight bedøde haarde Foralder!

"Ei Fevnaldrende ere mig nær: ei Ynglingers Chore

"Nærme sig did; men stedse ved Nat, og fra tidlige Morgen,

"Op fra det stormende Hav kun Voverne summe for Dret."

Slight hun talte, og dækked' med Sler sine rødmende Kinder,

195 Utter blusfærdig paany; hvad nys hun sagde, fortrod hum.

Men Leander, som rammedes dybt af Kjærligheds Pile,

Tænkte alene, med Mod at bestaae i den elskende Stridskamp.

Hvem den listige Gud har først betvunget med Pilen,

Læges af Eros igjen i sit Saar; thi den, han betvinger,

200 Først nedtrykker han dybt, men lindrer ham siden ved Bisstand:

Saa han sendte sin Hjælp til den elskovssyge Leander.

Dybt han sukked' tilsidst, og malede' den listige Tale:

"Pige! af Omhed for dig jeg gaaer ad det glubende Havsvælg,

"Flammed' det ogsaa med Sild, var Havet endogsaa uselbart:

205 "Gaaer jeg til Leie hos dig, jeg frygter ei Stormene vilde,

"Ikke jeg gyser for larmende Brøl af de Bolger i Havet.

"Midt udi Matten jeg iler til dig, som en Elsfer fra Soen:

"I Helle sponten ad Voven jeg gaaer; da ikke saa fjernet,

"Nær ved din Bye, jeg besidder et Hjem udi Staden Abydus.

210 "Lad kun alene et Lys, fra din heitoppragende Taarntind

"Straale i Mulmet fra Sestus's Strand; thi kuende dette

"Border jeg Kjærligheds Skib: din Lampe skal være min Stjerne.

"Skuer jeg denne, da ændser jeg ei den lave Bootes,

"Ikke Orions Bold, ei Vognen, som Havet ei væder,

- 215 Πατρίδος ἀντιπόροιο ποτὲ γλυκὺν ὄφμον ἴκοιμην.
 Ἀλλὰ, φίλη, πεφύλαξο βαρυπνείοντας ἀήτας,
 Μή μιν ἀποσβέσσωσι, παὶ αὐτίκα θυμὸν ὀλέσσω,
 Λύχνον, ἐμοῦ βιότοιο φαεσφόρον ἡγεμονῆα.
 Εἰ δὲ ἔτεόν γε ἐθέλεις ἐμὸν οὔνομα παὶ σὺ δαιγναῖ,
 220 Οὔνομά μοι Λείανδρος, ἔϋστεφάνου πόσις Ἡροῦς.
 "Ως οἱ μὲν κρυφίοις γάμοις συνέθεντο μιγῆναι,
 Καὶ νυχίην φιλότητα, παὶ ἀγγελίην ὑμεναίων,
 Λύχνου μαρτυρίγονιν, ἐπιστώσαντο φυλάξειν,
 Ἡ μὲν φῶς τανάτειν, δὲ σέ κύματα μαρῷ περιῆσαι.
 225 Παννυχίδας δὲ ἀνύσαντες ἀκοιμήτων ὑμεναίων,
 Ἀλλήλων ἀένοντες ἐνοσφίσθησαν ἀνάγκη,
 Ἡ μὲν εὖν ποτὲ πύργον, δέ δὲ, ὁρφναίην ἀνὰ νύκτα
 Μήτι παραπλάζοιτο, λαβὼν σημήια πύργον,
 Πλῶε βαθυρρήπιδος ἐπειδὴν δῆμον Ἀβύδον.
 230 Παννυχίων δὲ ὀύρων κρυφίοντος ποθέοντες ἀέθλους,
 Πολλάκις ἥρήσαντο μολεῖν θαλαμηπόλον ὁρφνην.
 "Ηδη καναπέπλος ἀνέδραμε νυκτὸς ὅμιχλη,
 Ἀνδράσιν ὑπνον ἄγουσσα, παὶ οὐ ποθέοντι Λείανδρῳ.
 Ἀλλὰ πολυφροίσθοιο παρὸς ἥρόνεσσι θαλάσσης
 235 Αγγελίην ἀνέμιμνε φαεινομένην ὑμεναίων,
 Μαρτυρίην λύχνοιο πολυκλαύστοιο δοκεύων,
 Εὐνῆς τε κρυφίης τηλέσκοπον ἀγγελιώτην.
 "Ως δέ ἵδε καναέης λιποφεγγέα νυκτὸς ὅμιχλην
 Ἡρῷ, λύχνον ἔφαινεν ἀναπτομένοιο δὲ λύχνον,
 240 Θυμὸν Ἔρως ἔφλεξεν ἐπειγομένοιο Λείανδρον.
 Λύχνῳ καιομένῳ συνεκαίετο πάρο δὲ θαλάσση
 Μανομένων ὁδίων πολυηχέα βόμβον ἀκούων,
 "Ερεμε μὲν τοπρῶτον, ἐπειτα δὲ, θάρσος ἀείρας,
 Τοίοισι προσέλευτο παρηγορέων φρένα μύθοις.
 245 Δεινὸς Ἔρως, παὶ πόντος ἀμείλιχος ἀλλὰ θαλάσσης
 Ἐστὶν ὕδωρ, τὸ δὲ Ἔρωτος ἐμὲ φλέγει ἐνδόμινχον πῦρ.
 Λάζεο πῦρ, κραδίη, μὴ δείδιθι μήχυτον ὕδωρ.
 Δεῦρό μοι εἰς φιλότητα· τί δὴ ὁδίων ἀλεγίζεις;
 Ἀγνώσσεις, ὅτι Κύπρις ἀπόσπορος ἐστι θαλάσσης,
 250 Καὶ κρατέει πόντοιο, παὶ ἥμετέρων ὄδυνάων;
 "Ως εἰπὼν μελέων ἔρατῶν ἀπεδύσατο πέπλον

- 215 "Naar jeg kan naae til mit fjernede Hjem, din venlige Rhede.
 "Kjære! dog vogte du maa de sværthenstormende Vinde,
 "For at jeg ikke skal doe, naar brat deres Aande har slukket
 "Lampen, som er i mit Liv en lysudbredende Leder.
 "Om du med Sikkerhed vil fornemme, hvorledes jeg hedder,
 220 "Da er Leander mit Navn, din Elster, bekrandsede Hero!"
 Saa de enedes her, udi hemmelig Omhed at knythes:
 Elskov i natlig Stund, samt Budet om Kjærligheds Time,
 Lampens blussende Lys, de besluttede Begge at vogte:
 Hun at tænde sit Blus, og han gjennem Bolgen at svemme.
 225 Efter at Natten var næsten forbi ved de vaagende Favntag,
 Vort fra hinanden med Sorg, og nodigen skiltes de Begge,
 Hun imod Taarnet igjen, han ud i det dæmrende Matmulm.
 Sigte fra Taarnet han tog, for ei paa sin Vandring at vildnes,
 Da til den grundede Bye, til det vide Abydus, han svommed.
 230 Begge mod hemmelig Kamp udi natlige Nydelser haged,
 Ønskende, Midnattens Mulm, der bereder dem Leie, maa komme.
 Hyllet i dæmrende Slor fremgik det natlige Merke,
 Bringende Mændene Sovn, dog ikke den omme Leander.
 Alt ved Bredden han stod af Havet med brusende Vandet,
 235 Ventende ene det Kjærlighedsbud, som lyste i Mulmet,
 Stirrende hen mod det traurige Lys, der om Kjærlighed vidned,
 Fjernthidflammende Bud om et godt, men et hemmeligt, Leie.
 Som hun nu stued' den mørknende Mads lysstukkende Taage,
 Hero antændte sit Lys: da Lampen begyndte at flamme,
 240 Unstak Eros igjen Leanders, den Glendes, Hjerte.
 Lampen oplued' — han lued' selv; men da han ved Havet
 Horte den bragende Larm af de vildhenrullende Bolger,
 Først han sjælvende stod, men flux oploftende Modet,
 Gjed i sit Indre han Kraft, imedens han malede Saadant:
 245 "Eros er vild, og Havet er grumt: — dog findes i Sovn
 "Vand alene; men Kjærligheds Flid dybt flammer i Hjertet.
 "Hjerte! benyt da din Flid! frygt ei for den brusende Vandstrem!
 "Frem mod den elskede Moe! Hvi ængster dig Bovernes Soegang?
 "Har du forgjættet, at Cypria selv er en Datter af Havet?
 250 "At hun har Magten paa See, og tillige i det, som du lider?
 "Sligt han malede', og hurtig han trak fra de yndige Lemmer

- Ἀμφοτέρης παλάμησιν, ἐώ δὲ ἔσφιγξε παρήνῳ,
 Ήίόνος δὲ ἔξωρο, δέμας δὲ ἔρδυψε θαλάσση.
 Λαμπομένου δὲ ἔσπευδεν ἀεὶ πατεναντία λύχνου,
 255 Λιτὸς ἐών ἐρέτης, αὐτόστολος, αὐτόματος νῆσος.
 Ἡρῷ δὲ, ἥλιβάτοι φαεσφόρος ὑψόθι πύργου,
 Λευγαλέης αὔρησιν ὅθεν πνεύσειν ἀγήτης,
 Φάρεϊ πολλάκι λύχνου ἐπέσπεπεν, εἰσόκε Σηστοῦ
 Πολλὰ καμὼν Λείανδρος ἔβη ποτὲ ναύλοχον ἀπτήν.
 260 Καὶ μιν ἐὸν ποτὶ πύργου ἀνήγαγεν· ἐκ δὲ θυράων
 Νυμφίον ἀσθμαίνοντα περιπτύξασα σιωπῆ,
 Ἀφροκόμους ῥαθάμιγγας ἔτι στάζοντα θαλάσσης,
 Ἡγαγε υμιφονόμοιο μυχοὺς ἐπὶ παρθενεῶνος,
 Καὶ χρόα πάντα πάθησε, δέμας δὲ ἔχριεν ἐλαίφ
 265 Εὐόδμω, φοδέω, καὶ ἀλίπνοον ἐσβεσεν ὁδμήν.
 Εἰσέτι δὲ ἀσθμαίνοντα βαθυστρώτοις ἐνὶ λέπτοις
 Νυμφίον ἀμφιχυθεῖσα, φιλήνορας ἵαχε μύθους·
 Νυμφίε, πολλὰ μόγησας, ἢ μὴ πάθε νυμφίος ἄλλος,
 Νυμφίε, πολλὰ μόγησας, ἄλις νύ τοι ἀλμυρὸν ὑδωρ,
 270 Οδυή τέ ἰχθυόσσα βαρυγδούποιο θαλάσσης·
 Δεῦρο, τεοὺς ἴδρωτας ἔμοις ἐνικάτθεο κόλποις.
 Μὲς ή μὲν ταῦτ' εἴπεν· ὁ δὲ αὐτίκα λύσατο μίτρην,
 Καὶ θεσμῶν ἐπέβησαν ἀριστονόδου Κυθερείης.
 Ἡν γάμος, ἀλλ' ἀχόρευτος· ἔην λέχος, ἀλλ' ἀτερ υμνων·
 275 Οὐ Ζνγίην "Ἡρην τις ἐπευφήμησεν ἀοιδός·
 Οὐ δαιδῶν ἥστραπτε σέλις θαλαμηπόλον εὐνήν·
 Οὐδὲ πολυσπάρθμω τις ἐπεσπίρτησε χορείη,
 Οὐχ ύμεναιον ἀεισε πατήρ, καὶ πότνια μήτηρ·
 Ἀλλὰ λέχος στορέσασα τελεσσιγάμιοισιν ἐν ὥραις,
 280 Σιγὴ παστὸν ἐπηξεν, ἐνυμφονόμησε δὲ Ὁμίγλη,
 Καὶ γάμος ἦν ἀπάνευθεν ἀειδομένων ύμεναιών·
 Νῦξ μὲν ἔην πείνοισι γαμοστόλος, οὐδέ ποτ' Ἡώς
 Νυμφίον εἶδε Λείανδρον ἀριγνώτοις ἐνὶ λέπτοις·
 Νήχετο δὲ ἀντιπόδοιο πάλιν ποτὶ δῆμον Ἀβύδου
 285 Εννυχίων ἀπόρρητος ἔτι πνείων ύμεναιών.
 Ἡρῷ δὲ ἐλιεσίπεπλος, ἐοὺς λήθουσα τοκῆα,
 Παρθένος ἡματίη, υγκίη γυνή. ἀμφότεροι δὲ
 Πολλάκις ἥρησαντο πατελθέμεν ἐς δύσιν Ἡώ.

Kappen med Hænderne af, og bandt den om Panden i Knude;
Foer saa i Søen fra Land, og kasted' sit Legem i Havet.

Frem bestandig han gik paa sin Vej mod den lysende Lampe.

255 Selv udgjorde han Alt, sin Roerkarl, Styrer og Snække.

Hero, som straalende Lys, stod høit paa det luftige Taarntag,
Mod den fortærrende Wind, saa ofte den blæste ved Stormen,
Dækende ofte med Kjolen sit Lys, indtil udi Gestus
Op paa den rolige Strand Leander med Moie sig hæved'.

260 Flug til Taarnet hun forte ham hen; da hun nærmest sig Doren,
Trykked' hun sagte og ømt sin stonnende Elsker til Barmen,
Skjøndt han drypped' endnu af Belgernes skummende Vandstænk;
Forte ham ind i sit Jomfruebuur, saa fortroligt og dunkelt;

Næsed' tillige hans Hud, og salved' hans Legem i Ølse,

265 Fiint som en Rose i Dust, og betog al Lugten af Seewand.

Dybt han aanded' endnu, da hun gik til det svulmende Leie,

Og, i sin Brudgomis Favn, saa talte i Kjærligheds Udtynk:

"Brudgom, meget du leedst, hvad en Brudgom ellers ei udstod!

"Brudgom, meget du leedst! nu nok af det belgende Saltvand,

270 "Samt den fiskige Lugt af det kraftigtalarmende Havsvælg!

"Kom da nu hid, og hvil i min Favn paa det meisomme Arbeid."

Medens hun talede sligt, han bandt jomfruelig Gjord los,

Og indviede sig i den venlige Cyprias Lære.

Bryllupet stod uden Dands; ved Leiet ei tonede Hoisang;

275 Sangeren ønsked' ei Held fra den samlivstiftende Here;

Fakler ei lytte med Glands trint begge de Elskendes Leie.

Ingen med Lyftighed sprang i en munter og hoppende Chordands,

Og Hymener ei lod fra en Fader og hederlig Moder.

Stilhed reded' dem Seng, da Bryllupstimen var kommen;

280 Laushed Leiet opstog: Natmulm udzirede Bruden.

Bryllupet stod uden Sang, som ellers man hører at synges:

Den, som ledsgagede Bruden, var Nat; thi suede Gos

Ikke Leander som Elsker igjen paa det vanlige Leie.

Hjem til Albydus han svømmmed' igjen, hiinsides af Havet,

285 Uden at mørttes ved Tanken endnu om de natlige Favntag.

Hero, i kostelig Dragt, foruden Forældrenes Videns,

Moe ved Dag, var om Midnat gift; dog ønskede begge

Mangen en Gang, at Sølen maa gaae til sin vestlige Hvile.

- "Ως οἱ μὲν, φιλότητος ὑποκλέπτοντες ἀνάγκην,
 290 Κρυπταδίη τέρποντο μετ' ἄλλήλων Κυθερείη.
 Ἀλλ' ὅλιγον ζώεσκον ἐπὶ χρόνον, οὐδὲ ἐπὶ δηρὸν
 ἄλλήλων ἀπόντα πολυτιλάγκτων ὑμεναίων·
 Ἀλλ' ὅτε παχνήεντος ἐπήλυνθε χείματος ὥρῃ,
 Φριπαλέας δονέουσα πολυστροφάλιγγας ἀέλλας,
 295 Βένθεα δ' ἀστήρια, θεμείλια δ' ὑγρὰς θαλάσσης
 Χειμέριοι πνείοντες αἴει στυφέλιξον ἄηται,
 Λαίλαπι μαστίζοντες ὅλην ἄλλα τυπτομένης δέ
 "Ηδη τῆς μέλαιναν ἀνέλκυσε διχθάδι κέρδος
 Χειμερίην καὶ ἀπιστον ἀλυσιάζων ἄλλα ταύτης.
 300 Ἀλλ' οὐ χειμερίης σε φόβος πατέρυνε θαλάσσης,
 Καρτερόθυμε λέανδρε· διακτορίη δέ σε πύργου,
 "Ηθάδα σημαίνουσα φαεσφορίην ὑμεναίων,
 Μαινομένης ὕτρωνεν ἀφειδήσαντα θαλάσσης,
 Νηλείης καὶ ἀπιστος. ὅφελλε δέ δύσμιορος Ἡρώ
 305 Χείματος ισταμένοι μένειν ἀπάνευθε λεάνδρου,
 Μηνέτ' ἀναπτομένη μινυώριον ἀστέρα λέπτων.
 Ἀλλὰ πόθος καὶ μοῖρα βιήσατο· θελγομένη δέ
 Μοιράων ἀνέφαινε, καὶ οὐκέτι δαλὸν Ἐρώτων.
 Νὺξ ἦν, εὗτε μάλιστα βαρυπνείοντες ἄηται,
 310 Χειμερίης πνοιῆσιν ἀκοντίζοντες ἄηται,
 "Αθρόον ἐμπίπτουσιν ἐπὶ ὁγημῖνι θαλάσσης.
 Άη τότε καὶ λεάνδρος, ἐθήμονος ἐπίδι νύμφης,
 Αυσκελάδων πεφόρητο θαλασσαίων ἐπὶ νάτων.
 "Ηδη κύματι κύμα πυλίνδετο, σύγχυτο δ' ὕδωρ
 315 Λιθέοι μίσγετο πόντος· ἀνέγρετο πάντοθεν ἦκη
 Μαργαριμένων ἀνέμων· Ζεφύρῳ δ' ἀντέπνεεν Εὔρος,
 Καὶ Νότος ἐς Βορέην μεγάλας ἀφέηνεν ἀπειλάς·
 Καὶ πτύπος ἦν ἀλίαστος ἐρισμαράγοιο θαλάσσης.
 Αἰνοπαθῆς δέ λεάνδρος ἀκηλήτοις ἐνὶ δίναις
 320 Πολλάκι μὲν λιτάνευσε θαλασσαίην Ἀφροδίτην,
 Πολλάκι δ' αὐτὸν ἄναπτα Ποσειδάνωνα θαλάσσης·
 "Ατθίδος οὐ Βορέην ἀμνήμονα πάλλιπε νύμφης·
 Ἀλλά οἱ οὕτις ἀρηγεν, "Ἐρως δ' οὐκ ἡρεσε Μοίρας.
 Πάντοθι δ' ἀγρομένοιο δυσαντέη κύματος ὄρμῃ
 325 Τυπτόμενος πεφόρητο, ποδῶν δέ οἱ ἀκλασεν ὄρμῃ,

Saaledes nøde nu hver den Lyft, som de nødigen fjulte,

290 Og med hinanden de frydede sig udi hemmelig Elskov.

Dog tilsammen de levede kort; og ikke i lang Tid

Nøde de begge den Lyft, til hvilken han vandrede fjerntfra.

Alt sig nærmede Dagene brat, under Winter og Riimfrost,

Som medbragte den skuddrende Wind og de hvirvlende Storme.

295 Havets urokke Grund, samt Vælgernes fugtige Grundlag,

Rystede Stormene dybt, som blæste med vinterlig Kulde,

Pidkende Havet med hvirvlende Kast. Imedens det sloges,

Snekk'en, den sorte, alt droges paa Land ved de dobbelte Kyster

Af den Skipper, som frygted' for Storm og det trolose Havsvælg.

300 Angst for Sæn og vinterligt Brag dog skremmede ikke

Dig, Leander med kosteligt Mod! thi Melding fra Taarnet,

Bringende dig sit sædvanlige Bud om den Elskendes Alttraae,

Vakte dig atter, at prøve paany det opirrede Havsvælg,

Grusomt og uden Bestand. — Du burde, usalige Hero!

305 Heller i Vinterens Tid henlevet foruden Leander,

End antænde paany den slukkede Kjærsligheds Fakkel.

Dog — sligt Elskov og Skjæbnen bed! i sin brændende Længsel

Tændte hun Lampen, der lued' til Dod og ikke til Elskov.

Nat det var, da med grueligt Fart de forsterkede Vinde,

310 Blæse med vinterligt Brag, og frem sig kaste med Brusen,

Gor, udi samlet Hob, at skytte mod Stranden af Havet.

Da opmuntrede Haab om den vanlige Pige Leander,

Graadig, at børes igjen paa Ryg af de larmende Bolger.

Vove mod Boverne sog; dybt blanded' sig Brændinger sammen:

315 Havet mod Himmelens steeg. Fra samtlige Sider opvæktes

Brag af den kampende Storm; mod Zephyrus brusede Eurus,

Medens til Boreas lod fra Notus oprørende Trudser,

Og et uendeligt Brag gjenlod fra de larmende Bande.

Stædt i den voldsomme, hvirvlende Strom, den arme Leander

320 Sendte ret ofte en Bon til Gudinden paa See, Aphrodite:

Bød tillige saa tit til Vælgernes Konning, Poseidon,

Medens han kaldte i Boreas' Hu den Altiske Pige.

Dog det frugtede ei; imod Parcerne evner ei Eros.

Tid af det samlede Vand, hvis Kraft han uheldigen mødte,

325 Rammet omtumledes han: snart bortsvandt Styrken i Goden,

Καὶ σθένος ἦν ἀδόνητον ἀκοιμήτων παλαιμάσιν.
 Πολλὴ δὲ αὐτόματος χύσις ὕδατος ἔργες λαιμῶν,
 Καὶ ποτὸν ἀχογῆστον ἀμαυρακέτον πίεν ἄλμης
 Καὶ δὴ λύχνον ἅπιστον ἀπέσβεσε πικρὸς ἄητης,
 330 Καὶ ψυχὴν καὶ ἔρωτα πολυτλήτοιο Λεάνδρου.
 ‘Η δέ, ἔτι δηθύνοντος, ἐπ’ ἀγρύπνουσιν ὀπωπαῖς
 ‘Ιστατο, νυμαίνουσα πολυκλαύτουσι μερίμναις.
 ‘Ηλυθε δέ Ἡριγένεια, καὶ οὐκ ἵδε νυμφίον Ἡρώ.
 Πάντοθι δέ ὄμημα τίτανεν ἐπ’ εὐρέα νῶτα θαλάσσης,
 335 Εἴπον ἐσαθρήσειν ἀλώμενον ὃν παρακοίτην
 Λύχνου σβεννυμένοιο. Παρὰ ιρηπῖδα δὲ πύργου
 Θρυπτόμενον σπιλάδεσσιν ὅτ’ ἔδρακε νεκρὸν ἀκοίτην,
 Δαιδαλέον δήξασα περὶ στήθεσσι χιτῶνα,
 ‘Ροιζηδὸν προκάρηνος ἀπ’ ἥλιβάτου πέσε πύργου.
 340 Καὶ δέ Ἡρώ τέθνηεν ἐπ’ ὄλλυμένῳ παρακοίτῃ,
 ‘Αλλήλων δὲ ἀπόναρτο καὶ ἐν πυμάτῳ περὶ ὄλεθρῳ.

Dg ubevægelig var i de roende Arme hans Svemkraft.

Selv nedstremmede Skyl, udi talrig Mængde, i Ganen,

Dg en fordærvelig Drif han drak af det mægtige Saltvand.

Just d a slukked' uvenligt en Storm den forræderske Lampe,

330 Derhos Elskov og Liv hos den dybtnedtrykte Leander.

Medens han dvalede der, da stod med vaagende Blikke

Pigen, og leed i sit bølgende Sind af de qvalfulde Tanker:

Morgen'en dæmrede alt, dog skued' ei Hero sin Brudgom.

Rundt over Havets den mægtige Ryg hun spendte sit Øie,

335 Om hun ei evned' et Sted at skue sin vandrende Mage,

Nu, da Lampen er slukt. Men ak, da ved Hoden af Taarnet

Magen hun skued' som Liig, og knust af den takkede Fjeldkant,

See, da reev hun om Brysket itu sine yndige Klæder,

Medens hun fasted' sig ned, med et Skrig, fra den kneisende
Taarntind.

340 Der, ved den Elskedes Liig, nu vandrede Hero i Doden,

Dg i den sidste Stund de kjærligen nøde hinanden.

Numærkninger.

B. 1. Ved Æda forstaae Nogle Venus, Andre Calliope, og efter Andre Grato. Eigemeget er det, da man vel kan indsee, at Invocatioen seer til een af Muserne. Genitiven *iμεναν* maa forstaaes ved et tiltænkt *Έρενα*. Ævrigt er det Skade, at just Begyndelsen (B. 1-13) har ved et Tilselde faaet et saa contort Udvortes. Det kunde næsten synes, som om Musæus ved denne Ouverture vertentibus crucem fixerit. Jeg har redet mig ud deraf, efter mangfollige Prøver, saa godt som det lod sig gjøre, og blot tilladt mig, at punctere efter det tiende Vers, da jeg maatte befrygte, at flere end de, som have Neuschateaus svagelige Hexameterbryst, kunde, naar dette ikke stekte, tage deres Handedrag, og opgive Modet til at gaae frem.

5. å̄s̄w er meget let at forklare, naar man tænker paa det ligeledes hos Horaz agiterede Sted om Pollio (Ord. II, 1. B. 18). Eigensom han der, ved Lesningen af Pollios Bog, hører de commanderende Borgeransørere, saaledes hører Musæus, ikke Leander, heller ikke den sprutende Lampe, men Musen, som fortæller ham om Leander.

8. Heinrich finder mange Knuber, som først skulle opløses, forinden han kan forstaae *ἄγαλμα ἔπωρος*. Men figer da ikke Musæus i dette og næste Vers, at Lampen maa tænkes som en Stjerne, og navnligen Kjærlighedsstjerne (thi *ἄγαλμα* er enhver Art Ziir)? Derved kommer man meget naturligen til at tænke paa den egentlige Kjærlighedsstjerne, Hesperus, og da finde vi hos Bion (VIII, 1, 2) følgende Ord, som bevise min Menings Rigtighed, at Salen ei er om Lampen selv, men om Lampen som Stjerne, hvorved den bliver en Kjærete for Elskende. Stedet hedder hos Bion:

Ἐοτες, τὰς ἐπατάς χρύσεον φάος Ἀρρογενειας,

Ἐοτες, οὐαρέας ἱερὸν, φίλε, νυκτὸς ἄγαλμα.

I B. 23-27 vil man letteligen lægge Mærke til en Sentimentalitet, der i det mindste ikke er i den oprindelige gamle Tids Aand; og man maa forbausies over den Lighed, som denne Digression har med den nyere Tids Balladeform, naar den moderne Digter i denne anmoder os om, at gaae hen i den øde Ridderborg, og offre en Taare til Rudolphs og Biolantas Minde. Jeg skulde sikkertigen troe, at det vilde holde haardt, at opvise af den ældgamle Tids Arbeider et lignende Træk.

32. Jeg har fulgt Læsemaaden *ἀπὸ προγόνων*: efter som disse betyde just Slægtninger, uden Hensyn til Fader og Moder, altsaa majores in genuere; og *ἀπὸ* antyder en slægtstabelig Derivation fra en Anden. Forresten har jeg i Exercitationes philologicæ pag. 33 sqq. talt udførligere om *ἥρως ταῖς*.

45. *οὐρανός* (om enhver Udkant, ikke blot om den nedre Deel af Menskelets God, men ogsaa om en Strandkant) er ligesaa metaphorisk som *πρέπεις* B. 48 istedetfor *ἐν ταῖς ἄκραις*. Forresten er *ζῷον* en species istedetfor *genus ναιον*.

62. De, som klage saa meget over fastidiosus ornatus paa dette Sted, ville erindre sig, at den gamle Hesiodus lader i Theogonien (B. 194) om just ikke Roser, dog *ποίην* og alfsens Urter, vose op under Aphrodites Hædder, da hun førstegang stiger op af Havet; ligesom ogsaa paa det Sted, hvor Jupiter og Juno sove (Iliadens §. 347), Lotus og Safran og Hyacinther opspire. Ligeledes fortjener det at mærkes, at den samme billedelege Idee om de hundrede Chariter B. 65 findes saavel hos Alciphron III, 1. som hos Aristonet I, 10, for ikke at tale om Strato, der i sit 23de Epigram aldeles ordret udfører dette galante Ordbspil. Bliver forresten Petrarcas Sonetter mønstredt saa strengt, som Musæus' let henkastede Digtspil her er blevet af hele Commentatorflokke visiteret, da gik nok mange vakkre concetti over Lauras Hine i Lyset. Og hvad forlanger saa Digerteren ved sit letflyvende lille Væsen? Dog vel ikke, at vi med bärkhaarde Hænder skulle gaae paa Jagt efter det, gribe det, knuse det, og derpaa frige: "var det ikke andet?" Vilde den Slags æstetiske Philologer dog tanke ret meget paa Goethes nydelige:

Es flattert um die Quelle
Die wechselnde Libelle;
Mich freut sie lange schön;
Bald dunkel und bald helle,
Wie der Chamäleon;
O daß ich in der Nähe
Doch ihre Farbe sähe!
Sie schwirrt und schwebet, rastet nie!
Doch still! sie setzt sich an die Weiden.
Da hab' ich sie! Da hab' ich sie!
Und nun betracht' ich sie genau,
Und seh' — ein traurig dunkles Blau!

Det gaaer i denne lettere Slags Poesie, hvortil dette Digt (og, uagket dets comiske Tendenz, vilde jeg ihenseende til Behandlingen gjerne minde Læseren om den noget beslægtede Gressetffæ Ververt) ustridigen hører, som med den lettere aandfulde Conversation. En Pedant vilde kunne optegne meget som fejfuldt, der just opfyldte sit Niemed, imedens det, som Foster af Dieblikkets rafte Indgivelse, tilfredsstillede just derved, at

det med samme Letheb blev modtaget som givet. Som om en Digter ikke kunde sige: "Den Pige er skøn; det er som hundrede Grazier springe ud af hendes Hine?" En anden Digter kunde gjerne sige med Holberg: "jeg lægger ti til," uden dersor at gjøre nogen Buſt mod den poetiske Negnebog.

75. At her tales om virkelig holdte Skønhedskampe, og at altsaa Stedet ikke skal forstages i nogen metaphorisk Betydning, derom kan neppe tvivles.

96. For at dette Vers ikke skal synes at indeholde nogen Modsigelse, som det jo visstnok ved første Biekaſt synes at indeholde, efter som han ikke paa eengang kan drives af Blyhed og Dristighed, maa man erindre sig, at det gaaer med Leander, og formodentlig med enhver Elſter i den første Kjærlighedsstorm, som med Eoli Uveir i Wneiden, at modsatte Storme følge saa umiddelbart ovenpaa hinanden, at de næsten synes at være samtidige og forenede i Tiden og Rummet, uagtet de dog, skjøndt i den hurtigste Vexel, følge paa hinanden.

100. Lanken i dette Vers oplyser Tibulls I, II, 20. meget, hvor han lader den Gamle "docere, pedem nullo ponere posse sonor"; ligesom samme Digs næste Vers:

illa viro coram nutus conferre loquaces,
blandaque compositis abdere verba notis,

udtrykker vel Leanders *resūmata ἀρθογα*.

104. ἐν' ἀγλαιῆσσι. Man spørger, hvil Skønhed? Naturligvis hendes egen; thi Ovid siger i ars amandi I, 614:

Elſværdige troe de sig Alle;

Ogsaa den grimmeste Moe synes dog godt om sin Form.

V. 116 oplyses godt af Weisses lyriske Lieder (II, 204), hvor det hedder:

Die kleine Hand wird sich zwar wehren,
Doch wird ihr leichter Kampf dich lehren,
Daß sie es gerne gab.

133. Om denne Nakkehøfen, som ganske ikke er efter vore Begreber, har Schrader samlet endel til dette Sted; hvormed kan sammenlignes N. Kroessings lærde Ufhandling om Kys i Ottos nye Hygæa November Heste 1824.

150. Historien om Jardani Datter Omphale og Hercules er især behandlet af Ovidius i Fasti II, 305 sqq. Ligeledes er Historien om Atalanta og Milanion nofkom fortalt af Apollodor III, 9. 2. og dertil Heyne; hos Elian i Variae Historiae XIII, 1. og dertil Perizonius, for ikke at tale om Spanheims vidtløftige Undersøgelse til Callimachi Hymne til Diana V. 216. Imidlertid maa man ikke forblande denne Atalanta, en Datter af Jasius og en Arcaderinde, med Schoenei Datter, som er fra Boeotien.

V. 178. Læsemaaden ἀποτος er vel ikke saa god som ἀπωτος, som jeg har fulgt.

V. 191, 92, 93. Man lægge dog Mærke til den digteriske Idée, som saa sjælt og saa sandt motiverer Heros Overgang til at elste Leander. Nu er det ikke længere uforklartigt, at Hero bliver Leanders. Hun sad længe, den sjælle Mæ, fjern fra alt, der kunde røre hendes Hjerte, og hørte kun den dumpe Bragen fra Søen. Den livsstroe Pige fandt ikke i denne eensformige, tomme Karmen sin Fryd, og rækker gjerne Haanden til den sjælle Ungling; der vil yde hende den Ømhed, som selv de haarde Forældre have nægtet hende.

208. νήσομαι 'Ελληνοντος er omtrent som Virgils quorum æquora curro (cfr. Æneid. V. 235) istedetfor per mare currere.

213. Jeg antager ingen Forandring i Læsemaaden; og jeg indseer virkelig ikke, hvorfor Casauboni, Salmasii, Fabricii, Tensii og saa mange andre Philologers Auctoritet skal modstrides, naar disse antage, at Diphthongerne ου og ω kunne bruges korte foran en Consonant, eller hvorfor vi skulle bisfalde Brunk, der uden videre emenderer paa een Gang 18 Steder, hvor denne licentia metrica findes Sted. Som om det ikke var tænkeligt, at den gamle Tids Digttere ogsaa kunde, ligesaa godt som den nyere Tids, stundom være ligegyldige mod antagne Negler. Det veed jeg i det mindste, at det er en Parodie paa al lempelig Critik, naar Passow, for at efterligne Brunk, tager nogle Vers af Manethon, hvor just den samme Egenhed forekommer, og som aabenbart viser, at det er Digteten og ikke Codices, der er Skyld deri, og derpaa lader f. Ex. følgende Vers (I. 348.)

εὐτύχες ἐκ γενεῆς ἐσσεῖται τέτο γέμα
stede en critiss Kulbotte og blive til
εὐτύχες ἐσσεῖται τέτο γέμ' ἐκ γενεῆς.

Diphthongens Længde blev vistnok reddet, men en god Hand svæve over de gamle Barkers Levninger for at bevare dem mod Critiker, der behandle desres Text som Brillerne til et chinesiss Gaadespil, hvor man synes godt om sig selv, naar man dog, efter megen Pønsen, sik en Figur ud. At denne Egenhed med Diphthongens Forkortelse foran en Consonant findes hos saa mange og forskjellige Digttere, viser jo dog aabenbart, at nogle maae have synes godt om denne Licenz, og Critikerens Forretning slaeer dog vel ikke derind, hvor man seer, at ikke Tiden, men Digteten selv, har spillet os et Puds. — Hvad de her omtalte farlige Stjerner angaaer, da er Bootes (Arctophylax) som bekjendt farlig for Sømand, ligesom ogsaa Orion, om hvem Heyne især handler til Æneidens I. 535 og IV. 52. Nogenen ο: ursa major gaaer for os aldrig ned, og derfor kaldes den en ὄλκος ἄβροχος.

220. εὐστέφανος maa, som vi see af de gamle Kunstmonumenter, ikke forstaaes om nogen Krands, men om den mitra eller Hovedbaand, som Pi-gerne — og derfor ogsaa εὐστέφανος Κυδέγεια — brugte at ombinde Hovedet

med. Cfr. Gravii lectiones Hesiodeæ cap. XXIII. til det 916 B. i Theogonien.

228. Er der virkelig saa megen Banskelighed, som Heinrich finder, i $\lambda\alpha\beta\omega\pi\sigma\mu\eta\tau\alpha\pi\gamma\gamma\pi$? Kan Leander ikke gjerne tage Sigte bag fra sig, især naar han har lidt Elys ovensra, der folger ham dog noget i Vandet? thi med Heinrich at tænke paa et Baarn ved Abybus, gaaer nok ikke an, da intet saadant omtales. Derimod opstiller jeg en anden Indvending, som synes vigtigere, nemlig den: hvorfor svømmer Leander tilbage? Han er jo kommen som religiøs Gjest, for at vrake Gudinden, ligesom alle de Andre. At han har havt senere en Kjærlighedssammenkomst med Hero, veed jo Ingen, og det er jo først fra nu af, at Svømmekampen skal gaae for sig, naar han kommer næste Nat. Nu svømmer han altsaa uden Behov; thi hans Baad maa jo ligge der: fremdeles uden Nutte; thi han drager jo hjem; og bringer endog Læseren paa den stemme Mistanke, at enten er Leander noget vindig, eller en god Svømmer, eller ogsaa at Arbeidet er let, og intet af de tre Vilfælde bør Læseren kunne sætte sig i Hovedet.

236. $\lambda\upsilon\chi\omega\pi\pi\lambda\omega\lambda\omega\tau\omega\tau\omega$ (eller $\lambda\omega\tau\omega\tau\omega$) betyder vel her den Lampe, som foranledigede ved sit Skin mange Baarer, omrent som det hyppige Hjemmerisse $\sigma\tau\omega\tau\omega\tau\omega$.

245. At være Dommer mellem Gesner & Hindenburg, der finde Leanders Monolog ganske fortæffelig, og Heinrich & Clodius, der forkaste den, vil ikke være let. Hvad mig angaaer, da skal jeg ikke nægte, at jeg altid har fundet den livfuld og poetisk smuk og sand, estersom jeg troer, at man kan forklare saavel hos Musæus, som især hos den tragiske Shakspeare mangt et tilsyneladende antithetisk Wittighedspril af den i den menneskelige Natur liggende Drift til at spøge med det Nædsomme, for ligesom at indgive sig selv Mod. Det farlige Hjeblik er kommet, og under en vild Spøg (thi man maa bare ikke tænke sig ham med Heinrich, som en kold Virtuos, der badinerer), hvorved han døver sin Angst, og søger at dæmpe de indvortes Krig mod hans rasende Foretagende, styrter han sig ud: kort saaledes, som man kan forklare sig Thomas Moores og Enhvers Spøg paa Nætterstedet, der viist ikke oprinder af Letfærdighed, men ere Vandens naturlige Krampestræk. Den, som endnu skulde tvivle, læse den herlige Scene i Aladdin, hvor Noureddins Vand har Hindbad paa Ryggen og synger, viist ikke af Lykighed, den Shakspeariske gruelle Sang: "I Hølved galter haner, som Rattergal og Lærekil; Der svømmer sorte Svaner i Vand, som er af Svovelild". Denne psychologiske Sandhed ligger ogsaa til Grund for Munkens bekjendte: "vil du smage" i Dyveke, hvor det er den indvortes Skubbren, der frembringr den skjærende Conflict mellem det rodfæste Dnde og den spillende Spøg.

249. Om Venus $\vartheta\alpha\lambda\omega\omega\alpha\lambda\pi$, $\varphi\alpha\delta\omega\omega\epsilon\pi\eta$, Latinernes marina, har Brouckhusen samlet en betydelig Deel til Tibulls I. ii. 39. $\sigma\phi\gamma\gamma\pi\pi$ bruges just om at snøre et Klædningsstykke fast ved et Løbebaand.

264. Efter vores Begreber, men ikke efter Oldtibens, funbe det siøbe, at Hero vasker, renser og salver Leander. Schrader Pag. 337 anfører tilstrækkelige Exemplar paa en Vedtagt, som maa forklares af Qvindekjønnets underordnede Stilling i hine Tider. Tøvrigt vil jeg gjøre opmærksom paa den interessante Sammenligning, der opstaaer af at læse samtidigen med dette Sted Salomos Høisang det 5te Cap. 2det Vers og følgg. — Hvad den gamle Skik angaaer i B. 272 om at løse Beltet ved Egteskabets Begyndelse, da har Schrader ligeledes samlet tilstrækkeligt derom fra 340 til 351 i hans Udgave.

280. *πατρὸς ἐπηξεν* tager jeg ikke som Heinrich obseravit, *occlusit thalamum*, som vel ikke her behovedes, men følger hellere Passow om at opflaae et Leie. Dog har jeg hellere fulgt Heinrich med Hensyn paa det 28de Vers, end Passow, som fastser det ud; thi man kan dog neppe med Sikkerhed vide, om ikke Digteren, der i det Hele falder paa dette Sted lidt vel i det Brede, skulde just med Billie have gjentaget den Idee, der synes at have bundet hans Bisald, saa meget mere, som i B. 278 det var Forældrene, som sang, her derimod de tilstedevarende Gjester, hvilket ogsaa var mere almindeligt.

291. Ogsaa her har jeg hjulpet lidt paa Texten ved at coupere den, af hele 9 Hexameter bestaaende, Periode. At det er en fellagtig Fremgangsmåade af den hexametriske Digter, derom kan ikke tvivles; thi ligesom Unstand og Værdighed ere Hovedtrækene i denne Verseart, om den ogsaa kan uddannes til nogen ziirlig Voielighed og Smidighed, saa er dog en forceret Marsch, hvor det ene Vers støder uopholdeligen los paa det andet, stridende mod dens Natur. Tanken riber os fremad. Især hvor Ideerne selv eller Handlingens Vigtighed skynder paa, og derved forceres Recitationen af Hexametrene, som blive ikke alene trættende, men endog unaturlige, naar de ere for talrige. De hexametriske Verskunstnere Homer og Virgil, sjældnt indebyrdes forsøellige selv i det Formelle, ville bevise Rigtigheden heraf.

297. 98. 99. Disse Vers ere de eneste i dette lille Digt, som have lidt meest under critiske Operationer, og Heinrich har Net til at sige, at Stedet er saaledes *criticorum conjectationibus atque erroribus obscuratum*, ut in his tenebris aliquid dispicere difficultimum sit; et pro exemplo proponi potest, quanto expeditior opera sit. *scriptoris, quem tractas, verba pro animi lubitu contorquere et sollicitare, quam ex ea, quæ semel habetur, lectione probabilem sensum elicere.* Hos Kromayer fra Pag. 151 til 158 har man den hele Harrago af Conjecturer, til hvilken nu kan lægges Passow Pag. 186—190, sammenlignet med Fortalen til hans senere udkomne Kongus Pag. LXV sqq. Jeg mener da, at *δικθάδι χέρσω* maa beholdes som en noget anomalist Constructionsmåade for *eis δικθάδι χέρσοις*: baade ved Gestus og Abydus: *τυπτομένης* bliver ligeledes beholdt som en absolut Genitiv, med undersættstaat *άλος*. Derimod vil det holde

haardt, at redde Bulgaten *ἀπέλασε*; thi, uagtet Heynes Bisalb, kan jeg dog ikke faae nogen Trost af Heinrichs Forklaring, som beholder Bulgaten, og troer, at Meningen er den, at Søemanden lader Skibet løbe paa Grund, fordi det ikke kan redbes. Jeg mener derimod, at *ἀνέλυσε*, foreslaaet af D'Orville, er bedre, da *ἀνέλυσεν* just betyder subducere naves; hvorhos Passow meget rigtigen heder os at erindre, at han selv (B. 212. 255) har kaldt sig KjærlighedsSkib; og det maatte dog nok være ham vel saa kjært, at stige paa Land hos den elskede Hero, som Skipperen, at faae sit Skib halet op paa den sikkrende Strand.

305. *ἴοτάνας* bruges tit for *εἶνας*, som Latinernes stare for esse.

308. Jeg troer dog, at Heyne har Ret, at *Μοιράων* staar her i lige Betydning med *Μοίρας*, og betyder Døden; thi man kommer ingen Bei med Parcerne som *δύσησον*. Det enkelte Exempel med Meleagers stipes (*δαλός*) betyder, just formedelst sin Enkelthed, Intet; da man tydeligen seer, at dette Eventyr er en ganske egen, og en original Digter tilhørende, poetisk Capriccio, som deraf ikke kan virke bevisende ind i de Attributer, som man ellers tillægger Parcerne.

322. Af Dvids Metamorphosers VI. 677, foruden Apollodors III. 15. 2., er Historien bekjendt om Boreas, der ranede den Attiske Konge Erechthei Datter Orithyia, og førte hende bort til Thracien.

327. Utter finde vi her *ἴογες λαῖμῳ* for *eis λαῖμον*.

330. Efter dette Vers følge i en Venetianer- og Vaticanercodex folgende to Linier, som Heyne mener burde indsættes efter Vers 332, naar man rettede Subjectet i første Vers til Object. Alle de øvrige Critiker og Eregeter have dog forkastet dem som uegte, og der er intet Spørgsmaal om, at de ere særdeles matte. De hedde saaledes:

Νεκτες δ' ἀγριόθυμος ἐπεσβολήσιν αἴτης.

"Ηδη γὰς φθιμένοιο μόγον θέσπισσας Δεάνδρα.

Dog bliver disse Liniers Slaphed endnu overgaat af den Interpolator, som, formodentlig ikke nojet med det simple men dybt følte Finale, som Musæus selv anbringer for sit Digt, har forsørgiget følgende Slutningsvers, der, hvis ellers nogen Interpolation, bærer Præget af Uegthed:

Toῖα δ' ἐγωμανέσσοιν ἔδειλ' ἀπόκειτ' αἰσχοῖς.

Pervigilium Veneris

eller

Hymne til Venuss festen,

et Digt

fra det andet Aarhundrede efter Christus.

I n d e n i n g.

Er denne Cantate digtet til Opførelse? — Undersøgelse om Pervigilierne saavel hos Grækere som Romere. — Vedommelse over de forskjellige Meninger om Forsatteren og Forsøz til at bevise, at Digtet er af Annæus Florus. — Poemets Metrik og digteriske Værdie. — Codicces, Udgaver og Oversættelser.

Forinden jeg gaaer over til en detailleret Undersøgelse saavel om Digtet selv, som den Cultus, der foranledigede det, tillader jeg mig den bemærkning, at Cantaten (tvertimod den antagne Anskuelse) ikke er skrevet til Festen, og ikke bestemt til at affynges, og dette antager jeg saa meget hellere, som man i det Efterfølgende vil see, at mange af Digtets Enkelheder just derved kunne forklares. Hvi skulde ikke det Samme kunne tenkes her, som Tilsældet er med Bions Grav sang og Theocrits Adoniazuser? Emnet var ikke mindre skjent end hūnt, og sørdeles indbydende for en ung Digter (thi at Digteren var ung, i det mindste i den litteraire Verden, see vi af det 89de B.): Vaaren er kommen, Adonis er paasny bragt tillive, Venus og Kjærligheden hæve sig til et forynget Liv, medens unge Piger feire Naturens og Kjærlighedens Fest.

Altter Sang — skal jeg fun tie? Selv for mig er Vaarens Tide:
Taushed sider Musen ikke: Phoebus let kan svigte mig:
saaledes udbryder Digteren, og det vakkre lille Poem bliver til, som en μελέτη ποίησιν, som et Digterstudium, der faldt bedre ud, end han maaßte selv havde ventet, et Foster af Øieblikkets kostelige Stemning, den frugtbare Moder til saa meget Skjont, som den vaklende, betænksomme Epimetheus saa ofte vil tilintetgjøre. Så det vi paa denne Maade tenke os nærvarende Blomsterdigts, der

synes skabt under Graziens Haand, som en ung Digters Product, hvilket ikke var bestemt til Opførelse, men som mere ved indre Drift end ved udvortes Opsordning blev foranlediget, da kunne vi forklare de enkelte Misgreb, som Ungdom og et første Digerforsøg maatte foranledige, uden just derfor, med le Franc og Bouhier, at glemme Horazes gamle, ubi plura nitent, især hvor en saa ungdommelig og frisk Begeistring ret venligen tilvifter os.

Overhovedet ville de, som noie gjennemgaae Commentatorerne blot til dette Digt, lære at indsee, hvormeget de gode Gamle maae side, fordi deres Eregeter og Critiker ikke bruge poetisk Sands nok til deres Læsning. De betragte mere Digtene udvortes Struktur efter engang vedtagne Regler, end virke indenfra, i Analogie med Digteren selv, til at forklare eller rette det, som enten var mindre heldigt fra Poetens Side, eller som slette Afskrivere kunne have sat paa Auctorens Kappe. Under den massive Verselser bliver det fine Kunstuerc k enten aldeles knust (saasom Msr. le President Bouhiers Conjectures) eller i det mindste forvansket, og for endelig at gjøre det Onde fuldendt, nedlægges forudfattede Ideer i Digtene, paa hvilke en Forf. aldrig har tænkt; og hvorledes Arbeidet maa side under de deraf opstaende søgte Forklaringer, er kun altfor klart. Hvor ilde — for at anføre et Exempel — maa ikke det smukke Udbrud i V. 89 "quando ver venit meum" holde her, fordi den fire Idee, at Digtet er en Chorsang, naturligvis ikke lader sig forene med Forfatterens personlige Fremtræden? Derfra have endvidere de mangfoldige, indbyrdes sig selv modsigende, Fordelinger af Digtet deres Oprindelse, som naturligvis gaae i Lyset, da det aldrig er blevet, eller skulde være, opført; og vi skjenke baade Wernsdorf sin προσδή, προτεδή og ἐπεδή, som Bürger, der især behandler Digtet stammeligt, sin Worgesang, Weihgesang, Lobgesang, og endelig Bouhier sit Keisersnit, hvorved han faaer Digtet staaret midt over i to — ueensatte dele.

Overhovedet maa jeg oprigtigen tilstaae, at jeg aldeles ikke forstaar Digtet, naar man skal tænke sig dets offentlige Udførelse, og allermindst Indledningen 3: til 59 Vers, hvor der mere tales om en Fest, der skal tilberedes, end noget, der ved Festen kan være synligt. Hvorledes endelig de sidste Vers, hvor Digteren saa uventet stikker sit eget Hoved frem, kunne forklares cantatemæssigt,

maae de forklare, som hælere ville holde paa den engang forudfæste Mening, end lade Sandheden lyse. Just derfor bliver saa meget i de Gamles Digtninge misforstaet, fordi man ikke tager sit Stade paa det rigtige Punct, og Fleerheden af Commentatorerne bære sig ad, som den, der vilde bedomme en Decorations- eller Theatermalers Arbeide ved at løbe lige ind paa det smuktmalede Fortæppe. Alting seer da grotesk, monstreust og uformeligt ud; gaaer man derimod tilbage fra sin vilkaarlige Plads, og stiller sig der, hvorfra Maleren tog det, da udvikle sig Formerne til deres tilsværlige Proportion, og Alting bliver klart, ordnet og smukt. Saaledes mener jeg da, at, ligesom Theocrit og Bion bevægedes til at digte ved den skønne Mythe om Adonis, saaledes frembragte den unge Digtters livelige Anskuelse af Venusfesten vort Pervigilium, i det Poemet tillige blev et digterisk Procnestuk til den frembrydende Baar.

For altsaa desto bedre at kunne indsee den bessungne Gjenstands Interesse ville vi noiere betragte de Gamles Pervigilier, hvorhos jeg bemærker, at Wernsdorf (poetæ latin. minor. Vol. III. 437) har ikke saa ganske Ret, naar han siger, at Alt, hvad der hører til Begrebet om Pervigilier, aut ignorata esse aut prætermissa Rivino, Sanadono, Scriverio, Bouhierio et aliis; efter som i det mindste Sanadon har ikke ubetydeligt derom i Oeuvres d'Horace Vol. VII. pag. 194 og 95. Vi lære da af Herodot, at det, som Grækerne kaldte *παννυχίς*, *παννυχιόμος*, ή διὰ νυκτὸς ἀγρυπνία, var allerede hos Ægypterne gjængse; og om vi end ikke bisfalde denne Historiekskriver, der vil udlede Alt hos Grækerne fra Milfolkset, saa kan det dog gjerne være, at Hellenerne have fra Ægypterne faaet just disse natlige Feste, for ikke at kalde dem det, som de senere blevé, natlige Orgier, hvorved de troede, at Guderne kunde dyrkes. At de overhovedet vare fremmede (*βέρβαροι*) og ikke byggede paa nogen oprindelig græske Anskuelse, troer jeg at kunne bemærke af en Uttring hos Cicero (de Legibus II. 15), uagtet Stykket af Aristophanes, hvorpaas hans Paastand bygges, er tabt. Han-siger nemlig: *novo s deos, et in his colendis nocturnas pervigilationes sic Aristophanes vexat, ut Sabazius et quidam alii dii peregrini judicati e civitate ejiciantur*, hvoraf man altsaa seer, at Pervigilier vare selv hos dem noget novum alque inusitatum.

Det er imidlertid let at begribe, hvorledes disse Festे kunde tage en saa uheldig Retning, at de blevе, selv i Grækenland, saasom i Theben af Diagondas eller Pagondas (thi Læsemaaderne hos Cicero aberrere), forbudne. Ja vi kunne allerbedst af de comiske Forfattere i Oldtiden indse den skjære Retning, de toge, saasom disse forlægge de fleste hemmelige Elskovshandler, samt disses uheldige Folger just til Pervigilierne, omtrent som Holberg til Kildereiser, Maskerader og Julestuer. Saaledes omtales i Prologen til Plauti Aulularia (V. 35) Lyconides, som den, qui Phædram stupravit noctu, Cereris vigiliis; og naar Aulus Gellius (Noct. attic. II. 23) udvikler Planen til et af Menanders Stykker, i Sammenligning med et romersk af Statius, siger han: filia pauperis hominis in pervigilio vitiata est. Denne Miscredit, hvori de endog hos Romerne stode, gjorde derfor, at dette Folk, som i det mindste i de ældre Tider fulgte Ciceros Lære, mulierum famam multorum oculis lux clara custodiat, ikke tillod dem at indføres. Dette er ogsaa Grunden, hvorför vi iblandt de Love, som han i Numas Land og efter de ældre Romeres Character opstetter, finder blandt andre følgende (de Legib. II. 9): nocturna mulierum sacrificia ne sunto, præter olla, quæ pro populo rite sient (o: bonæ Deæ). Turnebus troer endog at have fundet Beviser for, at allerede Romulus har handlyst disse, af Mænd og Kvinder feirede, natlige Orgier; men om endogsaa disse Bacchanalier just ikke saa tidligen ere forviste fra Romerstaden, saa lære vi dog af Livii interessante Fortælling (XXXIX. 8—19) om de ved Æbutius og Hispala Fecenia opdagede Bacchanalier, at de sildigere blevе paa den strengeste Maade forbudne. De synes kun at have holdt sig hos enkelte italske Folk, eftersom Livius (XXIII. 35) beretter, at Gracchus indtog en Campanisk Leir just ved at bruge det Krigspuds, at gjøre Anfall, da man i et Tidsrum af tre Dage (triduum sacrificatum est) feirede et Pervigilium.

Dog, naar man undtager slige høist enkelte Tilfælde, vare de romerske Pervigilier, hvad ogsaa Wernsdorf meget rigtigt har gjort opmærksom paa, af en ganse anden Character end hos Græske, hvilket jo ogsaa var naturligt efter den strengere Maade, hvorpaa Tingen toges fra Statens Side. Desuden var der hos Romerne en Hovedgrund til at Festen fik den ædlere Retning, den

nemlig, at kun Fruentimmer, uden Overværelse af Mandfolk, fejrede den til enkelte Gudinders, saasom Venus', Cybeles, Ceres' og Fortunas, Ære. Just deraf siger Tacitus (Annal. XV. 44), at, foruden andre Kunster, hvormed man vilde sone Guderne efter den store Ildebrand under Nero, ogsaa pervigilia celebravere sæminæ, quibus mariti erant, hvorhos Grotii Formodning, at man bør læse uni mariti, som noget, der skulde være hæderligere, end ofte at have været gift, falder aldeles bort.

Overhovedet vil man af den berygtede Clodii Historie i Bona Deas Tempel, hvor han af Kjærlighed til Cæsars Kone listede sig ind, noksom kunne see, at det blot var en Clodius, understøttet af meenederiske Bidner, der kunde slippe heelskindet fra, forklædt som Saengerinde, at snige sig ind i sige Damepervigilier. Ogsaa Sesnatets Harme over at Clodius ikke fik den tilbørlige Straf for sin uhyre incestus og for violatae cæremoniæ, viser noksom, at selve Romerne ansaae det for høist utiladeligt, at Mandfolk blandede sig derind. Det er just denne Delicatesse, tænker jeg, der dannede Ægiden for Pervigilierne, og meget maatte beskytte dem mod den Udsævelsesaand, der ellers let kunde faae Indpas; og det bedste Beviis for den i disse herskende Castitet troer jeg at finde i vort Digt, om hvilket selv Sanadon, som finder Adskilligt at anke over, dog maa sige: il est étonnant, qu'un poëte, et un poëte payen, ait fait une pièce si mignone pour une fête si galante, sans qu'il lui ait rien échappé, qui puisse alarmer la pudeur: combien de poëtes de nos jours auroient eu la même réserve?

Man kunde maasee gjøre den Indvending, at man dog ofte i Keisernes Tider finder omtalte Pervigilier, der være fuldkomment Præg af Bacchanalier, og at Tacitus f. Ex. beretter, at ved Vitellii Død var Alt temulenta, indisposita pervigiliis et Bacchanalibus, quam disciplinæ, propiora. Men man erindre sig tillige, at de fleste af disse gode Keisere vare i høieste Grad extravagante, og at de, under dem omtalte, Pervigilier vare snarere private comissiones og Svireslag, hvortil vi af Svetonius lære, at de fleste vare meget genegne. Dette troer jeg endvidere man af det sædvanlige tillagte bacchanalia kan indsee, hvilket Udtryk mere bruges om lystige Gilder, end om offentlige (publica atque universaria) Feste til Bacchus.

Alligevel fulgte det af sig selv, at der med Venusfesten måtte finde nogen, om just ikke betydelig, Afgivelse Sted, og at just hendes maatte feires med større Liv og Interesse end enten Ceres', Fortune eller Cybeles. Deels ansaaes hun jo af Digterne som en Stammoder (Ahnfrau) for Romerne, eftersom de udsprang fra hende gjennem pius Æneas: deels feiredes Festen just i Vaarrens Anbrud, hvorved den saare naturligen fik en Lysthedscharakter, som end ikke i de koldere Lande undlader at ytre sig, naar den nordlige Landmand rider med carnevalistisk Munterhed Sommer i Bye. Hertil kom, at Romernes tiltagende Rigdom, Bølde og Luxus maatte medføre meget, som blot var Foster af de i tiltagende Forhold fordærvede Sæder, Overflodighedens farlige Folgesvend, og at derfor meget fandt Sted i den seneste Tid, som ikke laa i Festens oprindelige Plan. Denne Fest var Veneralia, og dertil svarer ogsaa Alt i vort Digt. Vi vide jo allerede fra Horaz (Od. IV. 11. 15), der omtaler Aprilen mehsem Veneris marinae, at det var denne, især i de sydlige Lande yppige, Maaned, i hvilken Naturens hensumrede Liv syntes atter at vaagne. Eftersom nu Maaneden var indviet til Venus, var det naturligt, at Veneralia, som infaldt den 1ste April, tillige blev en Vaarhøjtid, og en Fest, hvor Venus atter morder sin Adonis, som vender tilbage fra Orcus.

Men for Romere knyttede sig dertil en behagelig Biomstændighed, som baade bevirkede Festens Forlængelse og tillige gjorde den endnu mere kjær i deres Hjerte, og det var den, at den tredie Dag (III Non. April.) var Romuli Fødselsdag. Hvor meget stodte nu ikke her sammen, der maatte vække Glæde? — Foraarets Atterkomst — Kjærlighedsgudindens elskelige Fest, som ved det i Vaaren frembrydende Liv syntes just da at vise sig som et præsens numen — den gamle Quirini Fødselsdag, hans, der havde stiftet Rom, og endelig den Gudindes Festdag, fra hvilken de gjennem Æneas nedstammede tilhøbe. Just derfra kommer den megen Omtale i Digtet om Myrthelunde; thi det var med dette Træs Græne, at de bekransede sig (*εν τέτῳ μηνὶ Δύσατε τῷ θεῷ, καὶ ταῖς Καλάνδαις ἐρεχθιωμέναι αἱ γυναικεὶς μωροίνη λεονταῖ*, siger Plutarch i Numa Cap. 19); og det er just derfor, at Horaz kan ansøre det som et Træk i Foraarets Beskrivelse (Od. I. IV. 9.):

Nunc decet aut viridi nitidum caput impedire myrto;
Aut flore, terræ quem ferunt solutæ.

Kaste vi altsaa nu et Tilbageblîk over det Anførte, da ville vi indsee, at Pervigilier have været hyppige hos Grækerne, som igjen formodentlig have lært dem fra Babyloner eller Egypter, hvorved de maatte faae den hsiere Græd af sandelig Eiendommelighed, som bevirkede, at de bleve forbudne, eller i det mindste paa Gæs delighedens Forlangende git af Brug. Fremdeles faae vi, at de ogsaa hos Romerne stræbte at skaffe sig Indpas; men at disses strengere Charactere forjog dem fra Staten, hvorhos de sildigere, hos slette Keisere forekommende, Pervigilier mere ere at anse som private Sviregilber, end som nogen offentlig Fest. Derimod maatte Vaarens Frembrud, Romuli Fødselsdag, Mindet om Venus, som Symbol paa Naturens fortsatte Liv, og tillige som Romernes Patronesse, foranledigede en ødel, især af taknemmelige Piger og Kvinder feiret, Festlighed. Hvor uskyldig en Metning denne i sit usenværdede Væsen havde, seer man deraf, at Plutarch beretter (questiones roman. pag. 34 i Borhorns Udg.), at, før Festen begyndte, blev en stor Mengde Vin udssæt paa Jorden, for symbolisk at give Folket den Advarsel, at Gudinden hellere ønsker Vinen offret paa Jorden, end at den til Skade for Mennesket skal vorde nydt over al Maade. Og saaledes tænker jeg, at vi ere stillede paa det rigtige Standpunkt, naar vi forestille os en ung Digter, som, uden at ville præstere noget kunstmæssigt, bestemt til høitidelig Opsærelse, lod sig begejstre baade som Menneske og som Rømer ved den tredobbelte Idee, Vaarens Skønhed, Stamfaderens Storhed, og den guddommelige Stammoders Huldsalighed.

Hvad Digtets Forfatter angaaer, da gaaer det her, som hos Musæus, *quot capita, tot sententiæ*; men uagtet enkelte Stænk, der kunde tyde hen til en mindre correct Sprogalder, have dog Alle sat Digtet temmelig høit op i Tiden, ja aldeles Ingen under 250 efter Christi Fødsel. Selve Salmasius og Lipsius have ikke haft Bouhiers clairvoyance, der er den eneste af Alle, der har opdaget, at Digtet har to Forfattere, dont l'un est si digne des bons siècles de la langue latine, que l'autre en paroît éloigné. Gaae vi altsaa meget høit op i Tiden, da finde vi ansete Philologer, som lade Catullus Veronensis være Forfatteren, og til

disse høre endog en Aldus Manutius, Erasmus fra Rotterdam, Meursius og Lilius Gyraldus. Men uagtet jeg ikke troer, at Nozgen vil saa let nægte Ligheden mellem Pervigiliets digteriske Land, og den Catulliske Eleganz, Lethed, Ordfylde og Villedrigdom, saa turde vel snarere den Omstændighed have forledt dem, at Catulls Epithalamium stod just lige foran Pervigiliet i den gamle Codex, hvorefter Aftrykkene toges af Pithou. Lipsius (Elector. cap. 5) meente, at man af det 74de B. kunde udlede, at det maatte være skrevet under August, eftersom patrem og nepotem brugte om Julius Cæsar og August vilde være for folde, naar Poemet ikke var digtet før Augusti Død. Dog denne Lipsii Hjørnesteen synker, naar vi, som siden vil sees, ere nødte til at læse nepotes Cæsares, som igjen foranlediger Andre, saasom Abbé de Longue (adnotationes in P. V. pag. 333), til at lade Digteren leve under Nero, qui non modo adoptione sed materno etiam sanguine postremus Cæsarum fuit.

Uden at man egentlig kan see paa hvad Grund, vilde Joseph Scaliger hellere antage, at en anden Catull, Val. Catullus Urbicus eller Urbicarius, Mimograph fra det første Seculum, har digtet det, til hvis Faveur baade Juvenal (VIII. 186) og Martial (V. xxx. 3.) tale, hvilken sidste endog melder om facundi scena Catulli. Den lærde Caspar Barth (Adversaria XXI. 6) rykker ham ikke ubetydeligt op ved at gjøre ham til den samme som Seneca, en Paastand, der klinger heel snurrig, og som støtter sig paa det svage Beviiis, at Fors. kaldes saaledes i hans Manuscript; men vi skulle længere nede lære at indsee, hvorledes denne Venævnelse er at forstaae paa en rigtig og for denne Undersøgelse sørdeles gavnrig Maade.

Den samme Paastand gør han endnu paa et andet Sted i det anførte enorme Lærdomsapparat (XLIII. 7); men det er mig dog ikke muligt, at indsee, hvad Beviiis der ligger deri, at Mythographen Planciades Fulgentius (hos van Staveren Pag. 605) har i sin Indledning et Vers, hvori næsten ordret B. 20 og 21 forfindes; saasom Fulgentii Tidsalder jo falder først c. 530 efter Christus. Taubmann (til Plautus i Curel. I. 3. 25, hvor det hedder: quid? tu Veneri pervigilare te vovisti, Phædrome?) følger Justus Lipsius; hvorimod Claud. Salmasius, i Anledning af

de enkelte Sprogegenheder, hvorom der i Anmærkningerne vil blive talt, sætter ham ned til Solini Tidsalder, altsaa omrent 250 efter Christus, en Mening, som ogsaa de la Monnoye (*Oeuvres d'Horace par Sanadon Vol. VII. 325*) følger.

Hvad der endvidere forledte de Ældre til at tænke paa Cætull fra Verona, at et Digt af ham gik forud i Hovedmanuscriptet, har vel ogsaa foranslediget Scriverius, som havde laant en Codex af Salmasius, hvori der stod, foruden adskillige Centones, Epigrammer, prosaiske og metriske Stykker, ogsaa endeel af Luxurius, til at antage denne som Forfatter. Luxurius levede i Enden af det femte Seculum, under den Vandalske Konge Trasimundus i Cars thago; og paa denne Grund vilde Lovtalerne over Cæsar, samt det hele Cæsariske Slægtregister, vistnok ikke være paa det rigtige Sted. Desuden, for ikke at tale om, at isaaafald vilde Digtet kommet til at lægge en Mængde Africismer for Dagen, saa er der i Hovedmanuscriptet 48 Siders Distance imellem Luxurii Digte og Pervigilium; hvoraf man seer, at end ikke Afskriven, eller den Codex, hvorefter han igjen skrev, har antaget Luxurius som Auctor.

Efterat vi saaledes have seet de mindre rigtige Hypotheser, (et Par endnu ville vi siden møde,) er det billigt, at vi udvikle en, som er sandsynligere, som, tildeels ytret af Bouhier, senere ogsaa af Wernsdorf er antaget. Ideen, for hvilken næsten Alt taler, imedens Lidet eller Intet for de andre, er den, at Lucius Annaeus Florus, der i Codices ogsaa ofte kaldes Seneca, er Digtets Forfatter, hvad enten vi saa skjelne mellem den under Hadrian levende Diger og Historieskriveren, eller, hvad jeg med Salmasius troer er rigtigere, ansee begge for identiske. Sørdeles Meget taler for denne, og først og fremmest den Omstændighed, at Flori historiske Stil er saa poetisk, at man jo blot paa den Grund har kaldt hans Arbeide en *historia poetica*: hvorhos vi hos Grammatikeren Chrysitus (i den Putschiske Samling Pag. 38) finde et Brev fra ham til Keiser Hadrian, hvori han figer "se poematis delectari". Dette bestyrkes og udvides endnu mere derved, at en af historiæ Augustæ *scriptores*, Spartianus, har i Hadrians Levnetsbeskrivelse (Cap. 16) levnet os en Digerspsøg, vexlet mellem Florus og Hadrianus, som just er i det samme trochaiske Metrum som vort Digt. Florus skrev nemlig til Keiseren: *Ego nolo Cæsar esse,*

Ambulare per Britannos, Scythicas pati pruinias; hvilket Haudrian, der, som bekjendt, var famæ celebris cupidus, og gjerne sagte videnskabelig Navnkundighed, paroderede ved Ego nolo Florus esse, Ambulare per tabernas, Latitare per popinas, Cullices pati rotundos.

Paa denne Maade kunne vi endvidere begribe, hvorfor Barth tænkte paa Seneca, og hvorfor hans Codex indeholdt dette Navn. Denne Formodning vilde jo klinge besynderlig, naar vi tænkte paa den gamle Philosoph; men nu oplyses dette paa en tilfredsstillende Maade, idet vi vide, at Florus kaldes i flere Codices L. A. Seneca Florus, og i enkelte andre simpelthen Annæus, et nomen, der var Senecaerne eget; og saaledes erholde vi derved et nyt Beviis paa Flori Forfatterret: Skulde vi endnu tvivle om at Florus er bleven kaldet Seneca, da eftersee man Lactantius, der i 7de Bog af institut. divin. (de vita beata cap. 15) citerer Flori egne Ord, og dog benævner ham Seneca, naar han siger: non inscite Seneca (o: Florus) Romanæ urbis tempora distribuit in æstates.

Overhovedet maa man legge Mørke til, at Digterens Latinitet i det Hele taget hører til den bedste Tids, og kun i enkelte Ubetrydeligheder, som det vilde være farligt at bygge vigtige Formodninger paa, afgiver fra den. Paa denne Grund kan han ikke sættes synderlig dybere end nær ved den Augusteiske Tidsalder, ligesom man ogsaa i Anmærkningerne vil faae at see; at Meget af det, som er dadlet, som ucorrect, saasom jubeo med ut, gestare for vhere, vel for et, thronus o. s. v. har Haevd af Guldsalderens Skribenter. Desuden er der en anden Egenhed ved hans Sprog, som Sanadon, Bouhier og Wernsdorf have paa forskjellige Maader været paa Jagt efter, nemlig den besynderlige og overvoettes hypsige Brug af Præpositionen de. Denne tager jeg ingenlunde fra den Side, som Hine, der formene, at det er en Africismus, der beviser deterioris latinitatis genus, og hører til vocabula non nisi a scriptoribus superioris ævi usurpata. Isaaafald bliver Ciceron selv en Africaner, naar han siger: audivi hoc de (o: a. v. ex) patre — emit agrum de pupillo Merubonio — de aliquo agrum colendum habere — de aliquo supplicium sumere; som overhovedet mange Exempler kunne bevise, at Udtryksmaaden er,

om ikke absolut at efterligne, dog ikke pessimæ nota. Men dette finder jeg mærkeligt, at just den omtalte, ikke feilagtige, men noget sjeldne, Idiotismes hyppige Brug hos Forfatteren af Pervigis liet stemmer saa frapperende overeens med dens gjentagne Brug hos Historieskriveren, hvilket det er saare let ved talrige Exempler af Flori Epitome at godtgjøre. Da nu samme Brug af Præpositionen de ligeledes forefindes hos Apulejus, med hvem Florus uimodsigeligen var jevnaldrende, saa træffer ogsaa dette sammen; og det er uforståeligt med Bouhier at gaae til Digteren Florus paa Hadrians Tid, saasom det er kun ved en Omvei at komme til et lignende Maal. Heller ikke vil jeg med Bernsdorf bruge Calpurnius (280 Aar efter Chr.) til en Slags terminus, ultra quem non, for Digterens Levealder, og dette blot i den precaire Forudsætning, at Calpurnius har efterlignet Pervigiliet. At Lighed eksisterer, er vist; thi foruden Stederne hos Calpurnius VIII. 5. IV 9, 72. 88, saa forekommer Pervigiliets Udtryk nec me Phoebus respicit fire Gange hos hin; men hvo indestaar os for, at det var hin, som laante fra denne, og ikke snarere denne, som laante fra hin?

Med det ertslangede Udbytte ville vi altsaa standse, og ikke give Hypotheser friere Spillerum, for at det ikke skal gaae os som Augusti (i Ruperti und Schlichthorsis Neues Magazin für Schullehre Vol. III. 247—50), der hellere har villet sige noget Nyt, som var urigtigt, end noget af det Gamle, som turde være rigtigere, og som paa denne Bei udfandt, at det var Flori Kone, som havde forfattet det. De Grunde, hvorpaa han opfører denne sin Paastand, ere saa svage, at man maa undres over den Dristighed, hvormed han debiterer dem. Han finder 1) en Inscription, hvorfra efter en vis Vibius Florus opstætter et Gravmæle for sin Kone Chelidon; men her er Talen jo aldeles ikke om nogen Vibius, men om Annæus Florus. 2) Eftersom Cantaten er bestemt til kvindelig Afsyngelse, saa kunde passeligt en Kvinde have digtet Sangen (et taabeligt Argument). 3) Visse Ejendommeligheder, saasom en kvindelig Snaksomhed (hvor?), Afhold fra alle Eventydheder (som om en Digter nødvendigen skulde være equivoque), smuk mestrikke Harmonie, forenet med uventet Haardhed (hvor? uden paa

Steder, som Tiden har forðærvet) vise en Digterinde: og endelig
4) som Hovedmoment, Poetricens eget Navn Chelidon forekom-
mer i Digtet selv; endskjøndt man maa forbause over den dristige
Paastand, da man ligesaa vel kan sige, at Dronningen af Sabas
Navn bliver omtalt. Foraarsfuglen (χελιδών, chelidon, hirun-
do), siger Digteren, er kommen: det er Vaar: desuden er Sub-
jectet i faciam jo forskjælligt fra chelidon, hvilket i hūnt Til-
fælde maatte falde sammen.

Hvad Digtets poetiske Værdie angaaer, da have Alle bifals-
det den zarte Behandling, der gjør det til et ægte Blomsterdigts
(floridissimum carmen, pièce mignone), og ligesom Werns-
dorf benævner det med det Theocritiske Udttryk ἔρως γλυκεράτερον,
saaledes siger Weizius om det: carmen ipsum floridum est, et
haud invita natum Venere, nec illa dea indignum, vereque
"Ἐρωτος πνέει, 'Αφροδίτην προξενεῖ, atque adeo

Tam liquidum, tam dulce sonat, ut non ego malim,

Quod Peligna legunt examina, lambere Nectar.

Uden imidlertid at ville gaae Digtets høje Værdie for nær, troer
jeg dog, at Clericus maaßke dømmer mindre rigtigt, naar han fin-
der, at det i Simplicitet nærmer sig høit til den Augusteiske Periode,
og at det just anbefaler sig ved sin ubetingede naturlige Skønhed.
Snarere vil jeg bifalde Sanandon og Bouhier, der erkjende Digtets
Fortræffelighed, men dog finde, at der over det Hele hviler en fast
umærkelig Stræben efter lidt poetisk Coquetterie, Noget, som jeg
kunde sige, at den hjertelige Tibull ikke vilde have sagt saaledes.
Den majestatiske Simpelhed synes ei altid at være kjendelig, og
selv i de mange, virkelig fine, Ideer finder man lidt af det, som
en Franskmand vilde kalde je ne sais quelle affectation d'esprit,
Noget, som man vil have Ondt ved at udpege, fordi hver Enkelt-
hed synes smuk, og som dog, liig en sin Meeldug, lægger sig skæ-
delig ud over det skjonne digteriske Rosenbed.

Dog ville vi ikke være saa ubillige mod Forfatteren at før-
kjende hans Værk med Ausonii: multa occurunt fucatius quam
verius, plusque coloris quam succi; og vi tilssie, at dette er den
strengeste Side, hvorfra Digtet kan sees, og selv dette skal kun være
udtalt, for at afraade fra Eftersigning af en Maneer, der let turde
lede Enhver paa Afveie, som med mindre sikker Tact end denne

Digter vilde indklede sit Arbeide i en lignende Form. Jeg skulde troe, at en Romersk Baggesen vilde have frembragt just saadant et Digt, elskeligt i Formen, med mere varm og opluende, end dybtgaaende, Følelse, med en ikke ganske gjennemtrængende Sandhed, og heller ikke frit for enkelte faux brillans, med let, om just ikke fleersdig, Phantasie, med megen Reflection, men selv denne i let og utvungen Graziedragt, med frodig Billedpragt, og endelig i en Indkledning, der viser, at Digteren har Sproget i sin Magt.

Eftersom Digtet imidlertid er smukt, og saa smukt, at det kan tælles mellem Prydelserne for den romerske Poesie, bør vi ikke urgere paa nogen ængstelig Sammenligning med den Augusteiske Periodes maaskee noget mere i det Dybe gaaende Maneer; og mon ikke Catulls Spurvedigt bliver en yndig Digtning, om ogsaa Lucrez staar nok saa hoit i Værdie ved sit dybsindige Læredige? Endvidere at ned sætte hans Digterværdie, som Lefranc i Brevet til Desfontaines, og kalde ham en plagiarius Virgilii, forekommer mig ligesaa urimeligt, som med Andre at ned sætte ham, fordi der i enkelte Steder forefindes nogen Lighed med Ovids Fasti (IV. 82—162) og Lucrez (Begyndelsen af 1ste Sang og V. 736).

Det er dog en fortvivlet Grundsetning, at tilfældig Lighed i Ideer skal nødvendigvis forudsætte Plagiat, selv i saadanne Tilfælde, hvor Almoensteder (topics) maa e føre Overensstemmelse med sig saavel i Ideer, som Ord. Hvor Sangen handler om Vaaren, om Skabningens Gjenfødsel i den smukke Aarstid, om Venus' Indvirkning i Livet, der synes det saa naturligt, at forskjælslige Digtere kunne fatte lignende Ideer; hvilket ogsaa kan finde Sted, naar enkelte Philosophemer, eller cosmogoniske Ideer blive opstillede, saasom B. 58—67. Desuden er det mig ubegribeligt, hvorledes en Digter skal kunne frembringe noget Skjønt og Selvfændigt, naar han ængsteligen maa tenke sig om, hvor der hos en anden Digter staar et Par Ord, han kan bruge. Paa den Maade faaer man en digterisk Harlekinsdragt ud, bestaaende af alle Sorter poetisk Tai, men intet Digt, som fortjener at læses og beundres. Naar f. Ex. Forf. af Pervigiliet siger: per coolum et terras seminali tramite pervium sui tenorem imbuit: Lucrez derimod:

omnis natura animantum

Te sequitur cupide, quo quamque inducere pergis.

Omnibus incutiens blandum per pectora amorem,

Efficis, ut cupide generatim sæcla propagant:

hvorfor skal det da strax hedde Lucretium respexit et imitatus est? Ordene ere jo ikke hinanden lige, og den Idee, at Venus vækker Kjærlighed, kunde flere end Lucrez og Florus falde paa; ja jeg vilde troe, at jeg med samme Skjel kunde sige Lucretius respexit Orpheum (Hymn. LIV. v. 5 in Venerem), γεννᾷς δὲ τὰ πάντα, "Οσσά τ' εν σπανῷ ἔστι, ellers respexit Anacreontem (Od. LI. v. 8), som kalder Venus Μανάρων φύσιος ἀρχάν; og dog har Lucrez nok tænkt ligesaa lidet paa Orpheus og Anacreon, som Florus paa Lucrez.

En Behagelighed ved Digtet ere de trochaiske Vers, brugte allerede fra gamle Tider saavel til Chorlange, som ogsaa til muntre lyriske Stykker, hvorfra Metret ogsaa har sit Navn (Choreus dicitur, quia esset ejus in Choris frequens usus). Hephaestion (de metris pag. 19 og 89 i Udg. af 1721) bestemmer dem til $7\frac{1}{2}$ Fod og anfører som Exempel Ἐρέσιν, πῆ δῆτ' ἀνολβός ἀθροίζεται στρατός. Den latinske Grammatiker Diomedes (de oratione et vario metror. gener. hos Putsch Pag. 508) siger: Trochaicus, idem senarius et quadratus, si verus est, omnes septem trochaeos habet, et semipedem, i. e. unam syllabam; og anfører som Exempel: immerens anus virente secta pinus in Grago. Dog er vor Digter aldeles ikke øengstelig for at variere med pedes, og ligesom han ofte giver os en Spondæus for en Trochaus, saaledes faae vi ogsaa ikke sjeldent to forte som Equivalent for en lang, hvorved følgende fremmede Fodmaal liste sig ind: Dactyler, Anapæster og Tribrahys (—○○, ○○—, ○○○).

Forresten har der været stor Twist, om hvorvidt man skal lade de $7\frac{1}{2}$ Fod løbe uafbrudt, eller man skal dele dem i fire hele og derefter $3\frac{1}{2}$ (le petit vers). Selv den lærde Salmasius (i Udgaven af Historiae Augustæ scriptores VI. pag. 350) holder for Rigtigheden af det Sidste og siger: post tempora Aurelianii trivialibus poetis moris erat, integros trochaicos tetrametros catalecticos per medium scindere; og i Samlingen af de lat. Grammat. finde vi (hos Putsch Pag. 2379), at Beda udtrykkelig forsikrer os:

currit alternis versiculis ita; ut prior habeat pedes quatuor, posterior pedes tres et syllabam. Men de Beviser, han derpaa ansører, ere nyere Munkesange, som jo intet bevise, saasom:

Hymnum dicat turba fratrum, hymnum cantus personet;
eller den gamle Kirkesang:

pange, lingua, gloriosi prælium certaminis.

Sanadon holder sig alligevel dertil, og deler i sin Udgave (saaledes som Bürger i sin letfærdige tydke Behandling) Versene i to, og støtter sig paa, at i enkelte Udgaver af Minucius Felix og Marcianus Capella, og af de faa, i Mythographen Planciades Fulgentius forekommende, Vers den samme Fremgangsmaade er brugt. Men det er og bliver dog en Fejl; thi ikke at tale om, at det er aabenbart usandt, at dette Vers bliver hos Prudentius deelt, da man blot behøver at esterlaae Heinsii Udgave for at opdage Usandheden, saa er det i Øine faldende, at, tvertimod Sanadons Paastand, Afskriverne langt snarere vilde falde paa at skrive for Welklangs og Mas geligheds Skyld det hele Vers i to, end smelte de to sammen til eet langt, der selv ved Afskrivningen vilde incommodere. Hvad disse trochaiske Vers forresten angaaer, da har Andreas Rivinus (coronidis loco) samlet i sin Udgave af Perrigillet alle de antiqua trochaica, som vi hos Ennius, Naevius, Pacuvius, Cicero, Digterne, og endelig i corpus Grammaticorum finde, saavel i hans egen Udgave 49—51, som i Clerici nyere Astryk 158—166.

Med Hensyn paa Texten og dens Udgaver, da vide vi, at der ialt existere fire Codices deraf. Saaledes finder man, at Erasmus fra Rotterdam har seet een Afskrift hos Aldus Manutius, som findes i et franske Bibliothek, eller som maaskee Sannazar havde i Aaret 1504 bragt med sig til Italien, men som Aldus dog ikke synes at have udgivet. Den anden Codex er den Hovedafskrift, som Pierre Pithou (Pithoens) sendte 1579 til Justus Lipsius, som derpaa 1580 udgav den i 1ste Bogs 5te Cap. af sine Electa (Opera, quæ ad Criticam spectant pag. 361—367) i Forbindelse med en critisk Commentar. Den tredie er den, som Jean Lacurne forede til Salmasius, der igjen meddelelte Scriverns den, hvori ogsaa Luxurii poemata fandtes, og den fjerde vilde være den, som Barth figer (Adversar. XVI. 6) at han har været i Besiddelse af, men som maaskee kan have været den Pithou'se. Strax efter Lip-

sins udgaves Digtet af Pithou selv (1587) med en egen Commentar, hvorefter (saavel 1588 som 1592) Jan van der Does (Dousa) udgav og oplyste det, med tilføjet Fragment af et senere fundet, ikke just priseligt, *Pervigilium*.

Hvad der fra den Tid af præsteredes for Digtets Critik og Interpretation indtil Begyndelsen af det attende Aarhundrede, findes samlet i een Hovedudgave (P. V. ex editione Petri Pithoei. Hagæ Comitum 1712. 8), som formodentlig er besørget af Clericus. I denne findes Salmassi og Scriverii Noter, hele Rivini (en Leipziger Professors) grundige, skjønt lidt smagløse Commentar, og desforuden alle Lipsii, Pithoei og Weizii Noter. Hvad der siden den Tid er virket for Digtet, findes ligeledes bekvemt samlet i 7de Volumen af den Sanadonske *Oeuvres d'Horace* (Paris 1752) og bestaaer af Sanadons egen Traduction d'une ancienne hymne sur les fêtes de Venus, avec des remarques critiques pag. 185—262: Gouhiers Conjectures sur le même poème — 319: de la Monnoyes Remarques; Longuerues Commentar og endelig Lefrancs (værdieløse) Lettre à Desfontaines sur le P. V.—352. Efter disse præsteredes intet før J. C. Wernsdorf udgav sine Poetæ latini minores, i hviz 3die Vol. Pag. 422—482 han har optaget Digtet med fuldstændige Indledninger, og et lidet Ex: curs 535—542; paa hvilken igjen Augusti bygger i sine Noter, der med adskillige uheldige Conjecturer ere optagne i det Ruperti: Schlichthorstiske Magazins 3die Bind.

Hvad Oversættelserne angaaer, da finder jeg ikke, at de ere enten mange eller af nogen ubetinget Værdie, en Omstændighed, der maa ske er at forklare af den Vankelighed, som unægteligen dermed er forbunden. Af engelske er foruden Stanleys (London 1652) kun een mig bekjendt, nemlig Digteren Parnells, som findes i complete edition of english poets by Anderson Vol. the VIIth p. 7. Dog synes mig især Restraintet, der i Originalen har en uopnaaelig Blodhed, at klinge ilde hos Parnell. Hvilkens Trom: melyd afgive ikke saadanne Vers:

Let those love now, who never loved before,

Let those, who allways loved, now love the more:
især naar man sammenligner dem med Gouhiers, den eneste fran: skse metriske Oversætters, melodieuſe:

De l'aimable printemps c'est demain le retour:
Que demain tout mortel se soumet à l'amour.

At tale om Bürgers Paraphrase, der i sin Tid gjorde saa megen Lykke, vilde være overslødig, da den saa aldeles afgiver i det Enkelte fra Originalen, at jeg ikke indseer, hvorfor han ikke forandrede ogsaa Overskriften, for at intet skulde minde os om, at det var et romersk Digt. At det dog, uagtet Vanskælheden, var muligt, at give Noget, der var bedre end hine poetiske Variationer, i hvilke man næsten aldrig kan gjenkende det smukke Thema, har C. Kirchner nyligen vist (Die Nachfeier der Venus, i Fr. A. Wolfs litterarische Analekten Vol. II. 558—65). For dem, som kjende den eneste danske Oversættelse, vi have af Digtet, den Lydersagenske i Polychorda, hvilken mere synes at være oversat efter Bürger end efter den latinske Original, vil jeg meddelse Begyndelsen af Kirchners, der vel ikke klinger saa behagelig visesformagtig, som hos Bürger og Sagen, men formodentlig ogsaa vil holde sig lidt længere end hine, der ogsaa have det tilfølleds med lette Chansons, at de leve kun i og for Øiebløkket:

Morgen liebt, wenn nie ihr siebtet: wenn ihr siebtet, morgen
liebt!

Lenz erschien uns, jung und sangreich; Lenz erschien, neu steht
die Welt.

Lenz, das Einklangsfest der Liebe, Lenz, der Wglein Minnezeit,
Da der Hain sein Haar entfaltet vor dem zeugungskräft'gen
Nah.

Morgen, dort, wo Bäume schatten, flieht der Liebe Stif-
terin

Grüner Lauben heitre Wölbung aus der Myrte frischem Neis.
De Haardheder, som Kirchner ikke har funnet undgaae, har jeg
ved flittig Opmærksomhed paa Beklängens Forderinger streebt at sikre
mig for; men uagtet der i dette Digt og i dette Metrum vilde ved
Enderium været meget isaahenseende at vinde, har jeg dog vel vogt-
tet mig for at lade den blotte Klang for Øret tilvende sig Noget,
naar det smukke Digits Materie eller Form skulde udrede Omkost-
ningerne.

Pervigilium Veneris.

Cras amet, qui nunquam amavit; quique amavit, eras amet.
Ver novum, ver jam canorum, ver renatus orbis est.
Vere concordant amores, vere nubunt alites,
Et nemus comam resolvit de maritis imbribus.
5 Cras amorum copulatrix inter umbras arborum
Implicat casas virentes de flagello myrteo.
Cras Dione jura dicit, fulta sublimi throno.
Cras amet, qui nunquam amavit; quique amavit, eras amet.
Tunc cruento de superno, spumeo Pontus globo,
10 Cærulas inter catervas, inter et bipedes equos,
Fecit undantem Dionen de maritis imbribus.
Cras amet, qui nunquam amavit; quique amavit, eras amet.
Ipsa gemmis purpurantem pingit annum floribus.
Ipsa surgentes papillas de Favoni spiritu
15 Urget in nodos patentes: ipsa roris lubidi,
Noctis aura quem relinquit, spargit humentes aquas.
Lacrimæ micant trementes de caduco pondere.
Gutta præceps orbe parvo sustinet casus suos:
Hinc pudorem florulentæ prodiderunt purpurae.
20 Humor ille, quem serenis astra rorant noctibus,
Mane virgines papillas solvit humenti peplo.
Ipsa jussit, mane ut udæ virgines nubant rosæ.
Facta Cypris de cruento, deque Amoris oculis,
Deque gemmis, deque flammis, deque solis purpuris,
25 Cras ruborem, qui latebat veste tectus ignea,
Uvida marita nodo non pudebit solvere.

Hymne til Venusfesten.

Du, som elsked' aldrig, elste! du, som elsked', elst paany!

Vaaren, ung og fuld af Tonner, Vaaren er til Verden født:

Kjærlighed i Vaaren knyttes: Hugle parre sig i Vaar,

Og i frugtbar Føraarsbyge løsner Lundens fine Haar.

5 Snart skal Elskovsstifterinden, under Træets Skyggelye,
Reise sig de grønne Hytter, flettede af Myrthens Green,
Meddens paa sin høje Throne her Dione holder Thing.

Du, som elsked' aldrig, elste! du, som elsked', elst paany!

Af det Himmelblod, som stænkede ned i Søens Vølgeskjød,

10 Pontus, mellem Hippocamper, mellem Havets Hvale blaae,
Lod Dione selv opstige, frem af Havets Fosterkjød.

Du, som elsked' aldrig, elste! du, som elsked', elst paany!

Med de Rosers Purpurspirer selv hun farver Aaret smukt.

Blomsterbægeret, som svulmer under Vestenvindens Pust,
15 Bringer hun til moden Fylde; thi de lyse Stænk af Dug,
Hvilke Nattens Zaager levne, spredes hun som frugtbar Regn.
Zaaren tungt fra Skyen glider: klart den blinker i sit Falb:
Dog den faldne Draabe hviler i det lille Rosenkjød,
Meddens Blomstens Purpurrodne viser dens Blufærdighed.

20 Vædseen, som i klare Nætter dugger fra den høje Sky,
Aarle ned fra Jomfruosen synker som et fugtigt Slør.

Selv hun bød den unge Rose tidligt at formæle sig.

Skabt af Almors sode Rysse og af Cypris' røde Blod,
Quers Glint og Edelstene, samt af Solens Purpurild,
25 Skal imorgen den, som hidtil skjultes i sit røde Slør,
Dugformælet froe oplade Skjødet, som befrugtet blev.

Cras amet, qui nunquam amavit; quique amavit, cras amet.
 Ipsa nymphas Diva luco jussit ire myrteo.
 (It puer comes puellis: nec tamen credi potest,
 30 Esse Amorem feriatum, si sagittas vexerit.)
 Ite nymphæ; posuit arma: feriatus est Amor.
 Jussus est inermis ire, nudus ire jussus est;
 Neu quid arcu, neu sagitta, neu quid igne laderet.
 Sed tamen, nymphæ, cavete, quod Cupido pulcher est:
 35 Totus est in armis idem, quando nudus est Amor.

Cras amet, qui nunquam amavit; quique amavit, cras amet.
 Compari Venus pudore ad te mittit virgines:
 Una res est, quam rogamus: Cede, Virgo Delia,
 Ut nemus sit incruentum de ferinis stragibus.

40 Ipsa vellet te rogare, si pudicam flecteret:
 Ipsa vellet, ut venires, si deceret virginem.
 Jam tribus choros videres feriantes noctibus,
 Congreges inter catervas, ire per saltus tuos,
 Floreas inter coronas, myrteas inter casas.

45 Nec Ceres, nec Bacchus absunt, nec poëtarum deus;
 Te sinente tota nox est perviglanda canticis:
 Regnet in silvis Dione: tu recede, Delia.

Cras amet, qui nunquam amavit; quique amavit, cras amet.
 Jussit Hyblæis tribunal stare Diva floribus:
 50 Præses ipsa jura dicet; adsidebunt Gratiæ.
 Hybla, totos funde flores, quotquot annus attulit:
 Hybla, florum sparge vestem, quantus Ennæ campus est.
 Ruris hic erunt puellæ, vel puellæ montium,
 Quæque silvas, quæque lucos, quæque fontes incolunt:
 55 Jussit omnes adsidere pueri mater alitis.
 Jussit et nudo puellas nil Amori credere.

Cras amet, qui nunquam amavit; quique amavit, cras amet.
 [Ver novum, ver jam canorum, ver renatus orbis est.
 Vere concordant amores, vere nubunt alites;
 Et nemus comam resolvit de maritis imbribus.
 Cras amorum copulatrix inter umbras arborum
 Implicat casas videntes de flagello myrteo]
 Et recentibus videntes ducet umbras floribus.

Du, som elsked' aldrig, elste! du, som elsked', elst paany!
 Venus selv de Nymph'er byder, til sin Myrthelund at gaae.
 (Amor gjerne gaaer med Piger; dog man kan ham ikke troe,
 O Saasom han er aldrig ledig, naar han Pil'en har i Haand.)

Nymph'er, gaaer! hans Vaaben ligge: Amor vil ei skyde meer.
 Han er nødt, foruden Vaaben, nogen er han nødt at gaae,
 At han ei med Piil og Rue, eller Fakkel stade maa.
 Dog, I Nymph'er, vogter Eder! Amor er saa saare smuk;
 5 Selv naar han er ganske nogen, har han sine Vaaben med.

Du, som elsked' aldrig, elste! du, som elsked', elst paany!
 Venus, blye som du, Diana! sender Pigerne til dig;
 "Kun om eet vi ville bede: stjent os, kydske Delia!
 "At vor Lund er fri for Myrden, fri for Dyrets Fægerdssd.
 O "Selv hun gjerne vilde bede; dog du er saa saare kyds;
 "Dinster selv du vilde komme, hvis det klædte Moen godt.
 "Da du saae i trenende Nætter munstre Chor af festligt Folk,
 "Som igjennem dine Lunde træppesiis forened' gif,
 "Pyntede med Blomsterkrandse, under Hyttens Myrthelov.
 5 "Ceres saae du der og Bacchus, ogsaa de Poeters Gud;
 "Thi ned Sang skal Natten vaages, dersom Du tillader det.
 "Lad Dione eie Skoven! viig os Pladsen, Delia."

Du, som elsked' aldrig, elste! du, som elsked', elst paany!
 Reise høit af Hyblas Blomster Thronen os Gudinden bod;
 O Thi hun vil som Dommer sidde i en Net med Grazier.
 Gyd da, Hybla, dine Blomster, talrigt som det hele Aars!
 Spreed dit Blomsterklæde, Hybla, stort som Ennas Rosenmark!
 Der skal Landets Nymph'er være, hver en Klippes Guddomsmoe,
 Hver, som har sit Hjem i Lunden, udi Skoven eller Søe.
 5 Alle har den vingeklædte Amors Moder stevnet hid,
 Men, om ogsaa han er nogen, bedt dem dog at bogte sig.

Du, som elsked' aldrig, elste! du, som elsked', elst paany!
 [Vaaren, ung og fuld af Tonner, Vaaren er til Verden født.
 Kjærlighed i Vaaren knyttes: Fugle parre sig i Vaar,
 Og i frugtbar Høraarsbyge løsner Lunden sine Haar.
 Snart skal Elstovssilfeterinden, under Træets Skyggelye,
 Reise sig de gronne Hytter, flettede af Myrthens Green,]
 For i Gront at søge Skygge, nær den Blomst, som nylig stjod.

- Cras erit, quo primus Æther copulavit nuptias,
 60 Et pater totis creavit vernis annum nubibus,
     In sinum maritus imber fluxit almæ conjugis,
     Unde fetus mixtus omnes aleret magno corpore.
     Ipsa venas atque mentem permeante spiritu
     Intus occultis gubernat procreatrix viribus;
 65 Perque coelum, perque terras, perque pontum subditum
     Pervium sui tenorem seminali tramite
     Imbuit, jussitque mundum nosse nascendi vias.
     Cras amet, qui nunquam amavit; quique amavit, cras amet
     Ipsa Trojanos nepotes in Latinos transtulit,
 70 Ipsa Laurentem puellam conjugem nato dedit;
     Moxque Marti de sacello dat pudicam virginem.
     Romuleas ipsa fecit cum Sabinis nuptias;
     Unde Rhamnes et Quirites, proque prole posterūm
     Romuli, Patres creavit et nepotes Cæsares.
 75 Cras amet, qui nunquam amavit; quique amavit, cras amet
     Rura fecundat voluptas, rura Venerem sentiunt:
     Ipse Amor, puer Dionæ, rure natus dicitur.
     Hunc ager, cum parturiret ipsa, suscepit sinu,
     Ipsa florum delicatis educavit osculis.
 80 Cras amet, qui nunquam amavit; quique amavit, cras amet
     Ecce autem super genistas explicant tauri latus!
     Quisque tutus, quo tenetur, conjugali foedere.
     Subter umbras cum maritis, ecce, balantium greges;
     Et canoras non tacere jussit Diva alites.
 85 Jam loquaces ore rauco stagna cygni perstrepunt.
     Adsonat Terei puella subter umbram populi,
     Ut putes modos amoris ore dici musico,
     Et neges queri sororem de marito barbaro.
     Illa cantat; nos tacemus. Quando ver venit meum?
 90 Quando faciam ut chelidon, ut tacere desinam?
     Perdidi Musam tacendo: nec me Phoebus respicit.
     Sic Amyclas, cum tacerent, perdidit silentium.
     Cras amet, qui nunquam amavit; quique amavit, cras amet

Just imorgen er det, Æthren feirede sin Ægtepagt,
 0 Da, som Fader, han fra Skyen skabte Jordens Foraarspragt
 Og, som Regnens Avledraabe, styrted' i sin Mages Skjod,
 Hvilken, med sit Riselegem, yngled' fort i Frugtbarhed.
 Gjennem Alles Aland og Alarer vifter hendes Skaberpuß,
 Hvilket Elskovsstifterinden styrer med forborgen Kraft.
 5 Gjennem Himlen, gjennem Jorden, gjennem Havet ved vor God
 Udi uafbrudte Nækker ordner hun Forplantelsen;
 Og hun byder Verden kjende, hvordan Ullting yngler frem.
 Du, som elsked' aldrig, elské! du, som elsked', elské paany!
 Selv til Latium hun bragte Troerne, sit Sonnefolk,
 0 Selv hun gav sin Søn tilægte en Laurentisk Kongemø.
 Bestas fydske Pige ledte hun fra Tempellet til Mars,
 Og for Romulus hun stifted' med Sabinerinder Pagt,
 Hveden Nhamner og Quiriter, og, som Æt af Romulus,
 Hun fremkaldte Romas Fædre, og hans Aftom, Keiserne.
 15 Du, som elsked' aldrig, elské! du, som elsked', elské paany!
 Glæden yngler nu paa Landet: Landet føler Kjærlighed;
 Amor selv, Diones Pode, er paa Landet bleven født.
 Dengang han var bragt til Verden, tog ham Marken til sin Barm,
 Hvor fra sode Blomsterkyssé han sin første Næring drog.
 30 Du, som elsked' aldrig, elské! du, som elsked', elské paany!
 See, hvor under Busken strække Tyrene den skolte Krop,
 Medens hver en Art betrygges ved en kjærlig Omhedspagt.
 Under Skyggen ved sin Mage Faaret ligger brægende,
 Og at Fuglens skjonne Toner tie, vil Gudinden ei.
 35 Svanen med sin høje Stemme lyder tonefuld paa Søe,
 Medens Tereus' Datter synger under Poppeltræets Eye.
 Troe man skulde, at hun klaged', kun paa Tonekunstens Biis,
 Om den Elskete, ei som Søster over en barbarisk Mand.
 Skal jeg tie, naar hun synger? Naar er Vaarens Tid for mig?
 40 Naar skal jeg som Evalen stræbe, at jeg standser ei min Sang?
 Taushed skader mig hos Musen: Phoebus vil ei øndse mig.
 Net som Taushed og Forstummen virkede Amyclas Falb.
 Du, som elsked' aldrig, elské! du, som elsked', elské paany!

Anmærkninger til Pervigilium Veneris.

---

2. Canorum er et særdeles malerisk Ord om Fuglenes Nibbren i Vaaren, omrent som Virgils (Idyl. VIII. 22): Mænalus argutum nemus habet, og Moschi λαλεῖ η πίτυς. Det udtrykker overhovedet alt det frodige Liv, som udvikler sig i Vaaren, Fuglenes Sang, Bladenes Naslen, Hyrdernes Fløster, samt det af disse opstaaende Echo. Cfr. Theocrit I. 2. og ὄργιστος B. 57. Uagtet jeg gjerne fulgte Pitheus og Salmasius, der læse: vere natus orbis est (Verden selv blev skabt i Vaar), tør jeg dog ikke forlade Lipsii ver renatus orbis est. Digteren har nemlig øien-synligen havt til Hensigt, at est skulde paa en tredobbelte Maade svare til det tredobbelte ver, og det er vel ikke en af de mindste dotes, som dette Digt er i Besiddelse af, at det iagttager en Ziir og en Pyntelighed i Formen, som man nof finder Exemplar paa i den nyere Poesies Romantik, men ikke saa lige i den classiske Oldtid. Forresten lære vi af Virgil (Georgic. II. 336), som siger:

Ikke ved Jordens fremstigende Bliv, jeg formoder, at andre
Dage har lyft: Aarstiden var ei, som jeg tænker, en anden:
Dengang herskede Vaar: da seirede Verden sin første
Hellige Vaar;

at de Gamle virkelig troede, at Verden var bleven skabt ubi Foraaret.

3. Herfra tænker jeg, at den svenske Palmlad turde have taget sit smukke Foraarbsbillede, naar han i et Digt i Phosphorus siger: Nu tørrer Svalen paa sin Bryllupsal.

4. Imbres mariti er den befrugtende Foraareregn, som gjør, at Traerne kunne springe ud (resolvere crines). Fra Anacreon (XXII. 4), Theocrit (VI. 16), Horaz (Od. IV. 7. 2) kjende vi nemlig de Gamles Maade, at kalde Bladene Traernes Løffer.

5. Amorum copulatrix (i B 7 Dione) er Venus. Man seer altsaa, at de til Gesten opreiste smaae Niishytter (flagellum er nemlig den beielige Ende af en Viingreen), hvori de, som deeltoge i Pervigiliet, opholdt sig, og just derfor bor man forandre gazas til casas, fjøndt hitt

meningeløse Ord er Bulgaten. Foruden Wernsdorf har Bavassor (Antibarbarus pag. 601) villet af det her forekommende Ord thronus bevise Digtets yngre Forfatter, paa Grund af at dette ikke skal kunne bruges som latinſe Endelse istedetfor solium eller sella regia. Alligevel mener jeg, at denne Bemærkning svækkes ved det, at thronus forekommer saavel hos Suetonius (August. Cap. 70, uagtet rigtignok enkelte Codices have toros) som hos Plinius (Histor. natural. XXXV. cap. 9.).

9. Pithoei Codex tilhører det nonsensikaffe: Tuno quivore desuper hoc spumeo pont' de gloou; hvorimod Salmasii Codex har det forstaaelige: Tunc (ɔ: i Baaren) cruore de superno (ɔ: Saturni genitalium cruore, hvilke, som bekjendt, kastedes ned i Havet, og blevet der til spumeus globus) frembragtes Venus af imbris maritis (ɔ: Havet; saasom ogsaa Ennius kalder Havet imber Neptuni). Rivenus læser marinis; men, naar man erindrer sig det 4de Vers, vil denne Læsemaade neppe kunne staae sig imod maritis.

13. Eftersom Talen just er om en Rosfest, er der intet Spørgsmaal om, at man jo maa forstaae dette Partie om Roser, og ikke med Riven og Sanabon om Venus selv, saavel i den animaliske som vegetabiliske Natur. Heller ikke troer jeg, at gemmei flores er, som Augusti forklarer, "schöne, buntfarbige Blumen"; thi saa gaaer Begrebet om Forplantning bort, men snarere ynglende, forspirende Blomster (af gemma, Diet, Spiren).

14. Det er formodentlig papillæ, som forledte Riven til at tanke paa Venus selv; men det er siensynligt eensbetydende med pyramides, obelisci, corymbi papillati, overhovedet det, som Plinius (histor. natur. XXI. 4) kalder alabastros ɔ: den svulmende Blomsterknup, der blot behøver Foraarsvind og den varmende Vaarsol, for at aabne sig (urgeri in nodos patentes). Jeg følger derfor Wernsdorf, der læser nodos patentes ɔ: tumentes, og forkaster Bulgatens notos penates, Blomstens vanlige Hjem; men Blomster, som springe ud, forlade jo ikke derfor deres Hjem. Ikke klogere er baade Scriverii nudos penates, som bygger paa den sagte og koldе Idee, at Penaterne stode om Vinteren uden Krandse, og ventede paa, at Blomsterne skulde i Baaren springe ud, og Riveni mulget intoros tepentes, der skal betyde Marker og Enge. Den rigtige Læsemaade nodos patentes bestyrkes desuden ved et fragmentarisk Digt af selve Glorus, hvor det hedder:

Endelig komme nu Roserne frem, det yndige Foraars
Herligste Værk: paa den første Dag deres Spirer vi ſue:
Knuppen (pyramides) paa næste, der ſkulmer end meer udi bref-
dere Omfang (nodo majore tumentes).

Bægeret ſee vi paa tredie Dag, og den fjerde fulbender
Blomsterets Værk: dog falme de ſnart, naar de plukkes ei hurtigt.
Hvor nodus tumens bruges just om en Blomsterknup, der vil til at bryde,
og aabne ſit Bæger (calyx, calathus).

B. 17—22. Med dette Partie er Ganadon sørbeles forlegen, og af fem Grunde (hvilke især gaae ud paa, at de ikke behøves) vil han forka-
ste det, som indskudt. Da imidlertid Tiraden findes i begge Hovedaf-
skrifterne, og Versene ikke alene ei ere usortstaaelige, men endog sørbeles
kjonne, bør denne Formodning død og magteslos at være. Talen er nem-
lig om den, saavel i Naturen, som i Mennekehjertet, om Vaaren frem-
brydende Kjærlighed, der fremstilles som en Virkning af Venus, som
har opslaaet sin Bolig i de vaarlige Lunde. Eftersom nu Venusbloemsten,
Rosen, spiller en saa betydelig Rolle ved denne Blomsterfest, tænker Dige-
teren sig under Dilogier, eller dobbeltbetydende Ord. (virgines papillæ,
virgines rosæ cfr. v. 20. 21) Rosen, befrugtet af Nattens Dug, men som
endelig ved Morgenens Anbrud lader Taageføret synke, og svulmer nu
frem i den frodigste Fylde; for at prange ved Festen. Just paa denne
Maade kan man forstaae det 19de Vers; thi jo mere Dug der falder ned
i Rosernes Bæger, desto mere svulmer deres rødmende Farve: pudor er
altsaa her at oversætte ved rubor. B. 22. Hverken Ganadons eller Abbé
de Longuerues, og langt mindre Wernsdorffs Forklaring, som især synes
mig uheldig, finder jeg antagelige. Jeg forestiller mig Digterens Idee
saaledes: Kjærlighedens Gudinde, som løb Nattens befrugtende og quæ-
gende Dug synke ned i Blomsternes Bæger, har villet, at de just aarle
(mane) ved Festens Begyndelse, skulde staae frem i deres frodigste Glands
(uvidæ), liig Bruden (nubant), naar hun tugtigen hyller sig til med sit
Slør for sin Brudgom. Derved vinde vi tillige den store Fordeel, at nu
falder Ganadons tredie Indvending omkuld, da han i modsat Fald vilde
havt Met i at sige, at det er et Hysteronproteron, at virgines rosæ i B.
21 solvuntur humenti peplo, og først i B. 22 siges nubere (ɔ: tegi, ve-
lari). Nu er nemlig, efter min Mening, nubant ikke brugt i sin vir-
kelig Betydning om Rosen, men som et billedeligt Udtryk, hentet
fra en Brud, og Tanken bliver denne: nu pranger Rosen i sin friske Mor-
genglands, liig den kjonne Brud, naar hun staaer der for sin Brudgom.

23. Vulgatens fusta prius de cruroe giver naturligvis ingen Me-
ning, og det var derfor godt, at Scriverius ved en heldig Conjectur re-
stituerede det til Facta Cypris d. cr. Cypris bliver altsaa Genitiv, hvor-
hos man erindre sig B. 66 af Bions Grabsang over Adonis, hvor det
hedder: Κύπριος αἵμα ρόδον τίτει. Ligeledes ønskede vel Enhver heller
ocellulis, istedetsfor osculis, hvis Metret blot vilde tillade det; thi Gal-
purnius — en troe Esterligner af Pervigilict — bruger just dette samme
smukke Diminutiv i den femte Eclog. Hertil kommer, at Pithoei Codex
har Læsemaaden oculis; og osculis synes mig at indeholde nogen Modsi-
gelse til B. 79, hvor Amor siges at være educatus osculis florum.

25. Naar Rosen siges her at være sjult med en ignea veste,
da stiles aabenbart ved en Dilogie til det romerske flammeum (Lucan).

II. 361. Plinii histor. natur. XXI. 8), et hoirsbt (dog Falber Plinius det luteum) Brudefør, hvormed sponsa var ved Brylluppet indhyllet.

26. Da marita betyder den af Dug befugtede og derved ligesom befrugtede Nose, maa man endelig følge Bouhiers Læsemaade uvido. Man mærker tillige let, at der endvidere sigtes til, at sponsæ solvebant zonam (h. l. pudorem) marito.

22. Ligesom ovenfor af thronus, har man af dette Vers villet slutte sig til en Forfatter fra en ringere Eproperiode af den Construction: jussit, ut nubant. Alligevel indseer jeg ikke, at han kan deraf synke dybere end den Augustiske Periodes Skribenter, naar vi læse hos Livius (XXXII. 16) jussit, ut peterent, samt I. 17 sciscerent juberentque, ut Senatus decernere. At det Samme er Tilselde hos Cicero viser Ver-rin. II. 67. IV. 12, samt hos Ovid, Heroidernes I. 101; for ei at tale om Plautus, hos hvem Constructionen er hyppig (cfr. Markl. og Wolf ad Orat. pro Domo c. 17). Heller ikke troer jeg, at Galmasius har Ret til at drage en lignende Slutning af det 30te Vers, som om sagittas vexerit fulde sigte til en yngre Tidsalder, da man sagde vehere aliquid humeris, manibus istebetfor gestare eller ferre; thi ikke blot har Plau-tus det Første paa talrige Steder (Mostellaria III. 2. 95. Asinaria III. 3. 109), men selve Horaz siger (Satyr. I. 1. 48) humero vehere.

28. Jeg har forladt den sædvanlige Interpunction, som forvirrer Meningen og river V. 28 altfor meget fra V. 31, og anser V. 29 og 30 som en parenthetisk Mellemsetning, der oplyser de jordiske Pigers Handlemaade i Almindelighed, i Modsetning til Nymphernes in specie. Paa denne Maade lærer man tillige, at puellæ ikke ere Nymphæ, og nu hænger ite i V. 31 ogsaa bedre sammen med ire i V. 28.

37. Compari pudore forklarer Augusti, som hørende til virgines: jeg sender Piger til dig, som ere ligesaa kydske, som du selv, Diana! Men jeg troer dog ikke, at denne Forklaring, uagtet bestikkende ved forsste Dækast, er den rigtige, og det saa meget mindre, som den vilde staae i Modsigelse til Tanken i V. 40. Desuden viser selve Ordenes Stilling, at compari p. hører til Venus, og Tanken bliver da denne: "Venus, som ikke er saa vild og overgiven, som du troer, og har Kydsched ligesaa kær som du, beber dig, Diana." Overhovedet kan jeg ikke tilbageholde den Bemærkning, at jeg troer, de Gamle holdt saa meget af de reenmenneskelige Ideer, de lagde til Grund for deres Venus, at de i det mindste deres Digttere, og i den senere Tid taust gave at forstaae, at det vripne (precieuse ridicule) nonneagtige Bedesøstervæsen udtaltes gjennem Dianas saa udstregne Gasttitet, sjældt hun dog gjerne besøgte en Endymion, vel at mærke, naar ingen Acteon stod paa Euur; thi saa fik han Hundene i Benet. Ja jeg gaaer videre, i det jeg formener, at den Ironie, som dette cacherede Hyklervæsen fremløkkede hos den aabne joviale Hellenerdigter, bevirkede den Spøg, at gjøre just hende, casta Diana,

ἡ μάλη παρέπειος, τις Ιλίθυια ἡ τις Γορδεμόδερην, quæ laborantes utero puellas Ter vocata audit; thi i andet Falld har man med Lucian Ret til at sige: ὅτι εὖτε τὰς τεκύας ἐμαιῶτο, παρέπειος γε καὶ αὐτὴν ἔσαι. Jeg kan vel tænke, at man vil være tilredede med den Indvending, at Læren om Ilithyia gaaer for høit op i Tiden, til at kunne tillade en saa artig Raffinement i Ibeer, og at hvad der kunde falde den vantroe Lucian ind, dersor gjerne kunde være fremmed for den orthodexe Oldtidsdigter, der var stærk i sin Troe; men jeg vil dersor gjøre opmærksom paa følgende. I det vigtige Sted hos Pausanias (Attic. I. 18) see vi, at der var to Ilithyier, i det nemlig Zeus og Hære varer efter cretensiske ældgamle Ecclesiæ Stiftere af Egteskab, saalebes at Ilithyia enten blev i Billed-sproged Datter af Hære, eller, hvad der var simpelere, Juno Lucina selv. Men derimod havde fra Medien, over de asiatiske Kyster ved det sorte Hav udbredt sig en Guddoms Øyrkelse, som man ansaae for Symbol paa de producerende Naturkræfter, og som repræsenteredes ved Maonen paa himlen og ved Koen paa Jorden, forenet med mange Bryster, ligesom hun ogsaa i Scythien dyrkedes som Tyrgudinden, under Navn af den Tauriske. Alt dette blev senere forenet i Latonas Datters Person, og derved kunde denne Sammenblanding alligevel gjerne synke saa meget ned i Tiden, at en saa enkelt Digtercaprice kunde opstaae, og den udtalte Ironie altsaa være meget tankelig. Hertil kommer, at Venus, som jo her staar i sin ædleste Betydning — thi om Venus πάντην ετις Ταλεν aldeles ikke — et digtet og fremfilt i den fuldeste Overeensstemmelse med Natur og Fornuft, og maa, ifølge dieses Bud, være uadskillelig forenet med den pudor, uden hvilken Kjærlighed vilde ophøre at være øbel. Endelig lægge man Mærke til, at det 40de Vers, dersom man ikke antager en sandan Grundanskuelse for Differenten mellem Venus og Diana som Characterer, vil indeholde den største Uartighed til Venus selv, og alle de i Festen deltagende Piger, som det vilde være ubegribeligt, at den Digter, der skulde føre Orbet for dem, kunde tillade sig.

42. Begge Manuscripter have seriatis, hvorved Bouvier uddrager det dristige Resultat, at Digtet maa bestaae af tvende sammenhæftede Stykker, eftersom seriatis (os) skulde antyde, at Festen var nu forbi, og at den efterfølgende Hymne altsaa maatte være et nyt og tilhængt Stykke. Men ikke at tale om, at det i begge Sprogene finder hyppigen Sted, at Perfectets Betydning smelter sammen med Præsens, saa er jo den hele Nod let afhjulpen ved Scrivers ret fortæsselige Emendation, der bemærker, at Aſſriveren har ved Abbreviatur frevet seriatis, og at altsaa seriantes er den oprindelige Læsemåade.

43. Hvad congregis angaaer — hvoraf intet Nominativ synes at eksistere — da kan man ikke frugaae, at det er et Ord af senere Myntning, eftersom det kun forekommer hos Apulejus, Ausonius (Epigr. X. 21) og Prudentius (contra Symmachum. II. 634), som har congregē nexus.

46. Til dette Vers haves ligesaa mange Conjecturer; som Linien bestaaer af Ord, og som et Appendix til dem, som ikke haves, kan foies de mange, som Scriverius havde i Hovedet, men som han standede i Fødselen, i det han, med en Beskedenhed, som saa mange Critiker savne, tilfaaer: plurimas in animo conjecturas habeo, sed omnes vanas. Dog har jeg helst villet følge Ganodon og Bouhier, der forandrer De tenente til Te sinente, en Emendation, der er ligesaa lemfaaeldig, som den giver en hertig Mening og let Overgang til det næste. Augustis Conjectur er heller ikke ilde, som læser: Detinenda (o: transigenda, traducenda, frangenda) tota nox est pervigilli canticus.

51. Man mærker let, at Talen her er om den bekjendte Φυλλοβόλια, hvorom, foruden Andre til andre Steder, Interpreterne handle til Horazos Od. III. xviii. Eigeledes bemærker man, at stare staar her istedetfor ornari, redimiri, adspergi, som i Virgils bekjendte (VI. 300) stant lumina flamma. Endvidere sees af flere Steder, at Hybla var berømt ikke blot for sit frodige Thymian og deraf flydende hertige Honning, men ogsaa for sine mangfoldige Blomster. En Deel af Bjerget strækker sig nemlig hen imod Henna (Enna), en Bye paa Sicilien (Verrin. oratt. IV. 48. Ovid. Fasti IV. 422. Metamorph. V. 385), og hvor riig denne var paa Blomster, kan man see deraf, at Claudian kalder den parens florum, og at det var fra denne Bye at Proserpina blev ranet af Pluto, imedens hun gif og plukkede Blomster. Just paa denne Grund troer jeg ogsaa at burde forfaste Wernsdorfs Læsemaade i B. 52 florum super ut exstet. Idet han tillige tager Hybla som Nominativ, og tænker sig Bjergets Høiide, faaer han den monstreose Idee til Resultat, at Digteren forlanger saa mange Blomster, at de kunne stables op som et Hyblabjerg, et ligesaa unaturligt som bombastisk Billede. Lad endog Eliogabalus (hos Lampridius Cap. 21) have oversat sine Gjester med saa overvattes Φυλλοβόλια, at de qualtes derunder, og lad endog Keiser Gallienus have redet sig hele Senge af Roser — slige extravagante Keisergriller hjælpe dog ikke til at gjøre Ideen endog blot taalelig, og det er at vise for megen Respect for de hensyndeke Keisere, i Faveur af deres Luner, at ville forståe den uskyldige Digters Text. Jeg mener derfor, at Hybla er, som i foregaaende Vers, Vocativ, og twivler saa meget mindre om, at her tales om en Opfordring til Hybla at udbrede en Mængde Blomster, som baade Scriverii Emendation florum funde messem, Rivins florum prome vestem, Lipsii florum rumpe vestem, og endelig Galmasii florum sparge vestem tyde alle hen til det Samme. Jeg har fulgt den Sidste; thi det billedlige Udttryk: Torden klædes i Blomster, findes jo just hos den Digter, som vi finde, at han tit efterligner, Virgil, saasom Georgic. II. 219, quæque suo viridi semper se gramine vestit, og paa et andet Sted vestita est gramine tellus.

53. Ogsaa af den Maade, hvorpaa vel bliver her brugt copulative istebetfor et, har Salmasius (til Capitolini Marcus c. 17) troet at funne hente et Bevis for Digterens yngre og ringere Latinitet. Men siger ikke Virgil (VI. 769) *Sylvius Aeneas pariter pietate vel armis?* Desuden bruger selv Cicero det ikke altid *diageuxtrixō* for aut, men ofte copulative, saasom i det 2det Cap. af Cælius: *multa ejus vel provisa prudenter, vel acta constanter ferebantur; ligesom man ogsaa hos Livius* (I. 42) finder: *bunc ordinem descriptsit vel paci decorum vel bello, hvor vel stiensynligen er et.*

58. Ved dette Vers opstaar en Standsning i Digtet, som man paa forskjellige Maader har sogt at afhjælpe. Bouhier mener, at man uden videre bør med et Alexandervard hugge den gordiske Knude over, og siger, at det hele bestaaer af tvende Digte, som her ere af uvidende Afskrivere knyttede sammen, uagtet den sidste Halvdeel baade er af en anden Forfatter og digtet i en aldeles forskjellig Hensigt. Wernsdorf er mere forsiktig, og troer at faae en selvstændig Mening ud, ved at knytte Verset umiddelbart til Refrainet, eller det foregaaende versus intercalaris, saaledes at Tanken bliver denne: *Elsker Alle, og kommer til Festen imorgen: plukker Blomster til Kransle, og nyder Skyggen blandt de unge Roser.* Dog er denne Palliativcuur vel ligesaa lidet helbredeende, som Nivins, der vil kaste Verset op imellem V. 50 og 51. Deels efter Augusti, deels efter egne Afskuelser, ordner jeg Tingen saaledes: *At her er en Hovedovergang i Digtet, derom kan intet Spørgsmaal være, og derom have ogsaa Alle været enige, om man enten med Wernsdorf vil dele Digtet i tvende, eller med Bürger i trende Dele.* Da den egentlige Hymnus begynder her, er det ikke urimeligt at antage, at den blev indledet ved Gjentagelse af Digtets sex første Vers, hvortil nærværende Linie særdeles net sluttede sig an, i det Opsordringen da lod saalunde: *Opsører Eder Lovhytter, for at den (Waaren) kan bringe Eder Blomster og Skygge.* Heller ikke kan jeg indsee, at det indeholder nogen Uri melighed, at disse Vers ikke findes i Haandskrifterne, eftersom det saare godt lader sig tænke, at de, qua Gjentagelse, ere blevne af Librarii udeladte. Overhovedet troer jeg at opdage i Digtets Gang og Structur noget Lighed med Theocrits berømte *Adoniazusai*; thi ligesom deri Hovedhymnen indledes med mindre vedkommende Biscener, saaledes begynder her den egentlige Cantate med V. 59, som indeholder en Triumph sang til Kjærligheds Priis, og som indledes med de forudsækkede nødvendige Forberedelser. Men for al Ting maa man ikke misforstaae (stjøndt ogsaa dette har været tilfældet) den store Idee, der udgjor Kjernen af Hymnen, og som udtrykkes her med de sydlige Sprogs hele Farvepragt og kostelige Billedrigdom. Den mysteriose Forplantning i det Skabtes Verden tænkte de Gamle sig som en *ιερὸς γάμος* mellem Himmel og Jord (Uranos og Ge, Juppiter og Juno, *γάμος Διός καὶ Ήρας*,

'Hgānā Ἱερογάμια) feiret ved de helligste Feste (cfr. Hermanns' *die Feste von Hellas* I. 120). Saaledes seer man, at de baade i Mysterierne (ἐν ἀρχήτοις τελεταῖς) handlede om dette lykkelige Samliv (εὐδαιμονία γάμου), og at Digterne tillige besang denne frugtbringende og betydningsfulde Forening, ibet saavel Orpheus, som Pisander, og flere Oldtidsdigtere behandlede denne mysteriøse Egtepagt. Ogsaa det bekjendte Sted i Georgicon (II. 324), der ligner saa aldeles dette:

Tum pater omnipotens soecundis imbribus Aether

Conjugis (o: terræ) in gremium lætae descendit,

forklarer Servius som et Symbol paa denne Productionsevne i Naturen, i det Ethren staar for Juppiter, og Juno for Jorden. Ja, ville vi sammenligne de enkelte Dele af Beskrivelsen hos Homer i Iliadens 14de Sang af det bekjendte Kjærlighedsmaade mellem Zeus og Høre, da kan endog den, som ikke ynder den allegoriske Interpretationsmaade af de Homeriske Digte, ikke andet end bifalde Heraclides Ponticus, i det mindste i dette, at Kjærlighedsmadet er en Allegorie om Baartiden, da Urter og Blomster skyde frem af Jorden. Af de mangfoldige Bevisstæder, som Riven, og efter ham Wernsdorf i sit Epimetron (poet. latin. minor. Vol. III. pag. 535) har samlet, er især et Fragment af Eshyli tabte Danaider, samt et lignende af Euripides at mørke, sammenlignet med Lucrez (de rer. natur. I. 251) og Columella (X. 204).

60. vernalis pater o: æther. — nubibus o: imbribus; altsaa er conjux her Tellus, hvorimod procreatrix ipsa (v. 64) er Venus, den personificerede vis procreandi, prolifica vis.

63. Venæ atque mens sigter til alle levende Væseners Legeme (venæ) og Sjæl (mens).

Id-en af B. 66 og 67 er denne: *orditur (imbuit) et progredi facit perpetuum procreationis ordinem (pervium sui tenorem) via geniturae (seminali tramite)*.

69. Som Beviser paa, at Venus holber sin naadige Haand over Romerne, (og hvor tit høre vi ikke Cicero omtale denne Gudebeskjærmelse?) anfører han enkelte vigtige Afsnit af dette Folks Historie, saa som Eneæ Ankomst til Italien (B. 69), hans Egtepagt med Lavinia, Latinerkongen Latini Datter (B. 70), Romuli Fødsel ved Rhea Sylvia (B. 71), Roms første Udvibelse i Magt ved Egtekabsforening med Sabinerne (B. 72), og endelig vidstigende Magt under den sørdbobbelte Bestemmelse af Statens Heelhed: Quirites (Pøbel), Rhamnes (Riddere), patres (Senatores) og Cæsares (Keisere). Deraf folger, at jeg antager Samadons Foranbring, og læser proque prole posterum Romuli, patres creavit, et nepotes Cæsares; sjældt jeg ikke vil nægte, at temmelig mange Ord blive derved forandrede, om endogsaa ikke betydeligen, og heller ikke vil fragaae, at Samadons Formodninger og Forandringer sædvanlig gaae i det Dristige. Wernsdorf forkaster den rigtignok; men

den løber jo dog ud paa det Samme, som hans egen Forklaring, der bygger paa Lipsii Emendation patrem crearet et nepotem Cæsarem, & pro Romuli posteritate suffecit Venus patrem Cæsarem (o: Jul. Cæsar) et nepotem (o: August). Efter hin først opstillede Forklaring, som ogsaa Augusti antager, saae vi Hovedforandringerne, eller Hovededdelene i det romerske Statslegeme angivne: nemlig i ældre Tider Øsbel (Quirites) og Riddere (Rhamnes, cfr. Horat. art. poet. v. 342), derefter patres (Senatet) og endelig Keiserne (Cæsares), hvilket Alt man havde Venus at tale for.

76. En lignende Idee findes hos Tibull (II. r. 67), naar han siger:
Ipse interque greges interque armenta Cupido
Natus et indomitas dicitur inter equas.

79. Denne Næring af Blomsterkys kan Wernsdorf aldeles ikke finde sig i, og forvirrer det sine Digtergevandt, i det han med vægtig Haand vil undersøge, af hvad Toi det er gjort, en Fejl, som besværre alifor ofte hændes Commentatorerne.

81. Jeg foretrækker Augusti's Forbedring subter istedetfor super; thi da genista er en Buskvært, der vorer ikke sjeldent op til Høiden af et Træ, er det ikke let at indsee, hvorledes Tyren kan ligge anderledes end under det.

86. Terei puella er her Philomele, hvis Søster Procne var gift med Thracerkongen Tereus. Ved sororem maa altsaa forstaes Philomele, der klager over (ikke sin egen) men Søsterens barbariske Egtemand.

89. "Naar kommer min Baar?" er et tankertigt og dybtsølt Udbrud istedetfor: Naar skal jeg kunne som Digter synge imellem de mange Andre, hvis Toner lyde til Vaarens Priis?

92. Af Navnet Amycle gives tvende Byer, een i Italien ved Cajeta, og een i Baconien. Om dem begge, dog mest om den sidste, fortelles, at, da der idelig blev meldt om Overfald af Fjender, uden at dette dog var sandt, man tilsidst forbød ved Lovbud, at tale enten om Krig eller Fjender. Da nu tilsidst Fjenderne virkelig kom, var det naturligvis let, at indtage en Bye, som aldeles ikke var forberedt, og som ikke engang vidste af, at Krigen var udbrudt. Virgil (X. 564 og dertil Heynes Excurs) kalder Byen derfor tacita Amycle, og Silius Italicus (VIII. 530) gjør ligeledes den Bemærkning, evertære silentia Amyclas.

Førinden vi forlade det smukke Digt, ville vi endnu kaste et Tilbagelik, for at overskue Gangen i det, og denne vilde da, tænker jeg, være følgende: Vaaren er nu kommen i sin hele Skjønhed, og det er derfor, at Venus samler Alle til en landlig Fest udi Skoven (B. 1—8). Det er i Vaaren, at denne, med Kjærlighed forbundne, Fest bør holdes; thi det er i den Værtid Aphrodite blev født (9—12). Blandt alle Foraarets Blomster bliver ogsaa Rosen, dette Skjønhedens Symbol, løftet frem,

for, bedugget af Nattens befrugtende Vædste, at prange ved den komende Fest (13—26). Alt er beredt, og Venus sender sine Nympfer ud for blot at eftersee, om Alt i Myrthelunden er tilbørligen ordnet: Eros følger med uden Vaaben, dog beder Venus Pigerne at være forsigtige; thi selv uden Vaaben er han farlig (28—35). Andre Nympfer sendes paa samme Tid til Diana, for at anmode hende om, at det vilde Jagtvæsen maa standses i trenede Dage og Natter, for at den forestaaende Glædes- og Kjærligheds-Fest des tryggere kan vorde feiret (37—47); hvorhos Ordre udgaer fra Venus til alle Majaber, Dreader og Hamadryader, at de skulle indfinde sig til Festen, men tillige vogte sig for den vaabensløse Eros (48—56). Nu begynder Hymnen til Venus, som Symbol for den evige Frembringelsesevne, der i Himmel, Jord og Hav viser sig i uafsladelig Gang, udvikler det fort løbende Liv, vedligeholder det Skabte, og udbreder Held og Belsignelse overalt (58—67), men især over de Nomere, som hvis Skytsgudinde hun fra Nationens Bugge troligen har viist sig, lige indtil nu, da Keiserdommet er i Flor (69—74). Dog ikke blot i den mægtige Stad, men ogsaa paa Landet hersker i høieste Grad Glæden over den i Baaren opvagnende Kjærlighedsfylde, og hvor fulde man hellere glæde sig, end der, hvor Eros i Verdens unge Dage blev født, hvor den grønne Eng var hans Amme og Blomsterkys hans Fods? (76—79). Denne kjærlige Stemning ytrer sig overalt i den rolige Natur, imedens tillige Øyre, saavel paa Jorden som i Luften og i Havet, vise deres Glæde over Baaren, og kjærlige Omhed for hinanden. Ogsaa min Time, ender Digteren, bør komme, i hvilken ogsaa jeg synger med Taknemmelighed om Baaren: den er kommen; thi det festlige Kvad er min Tak.

Hvad Unmærkningerne angaaer, da forlangte Digtet ikke mange; at trætte Læseren med Varianter til Steder, hvor Vulgaten gav meget god Mening, stred imod min Overbevisning; og at udtegne af de forhaanden værende Commentarer en Række af Unmærkningsger, som Enhver paa de angivne Steder selv kunde sege, ansaae jeg for overslodigt. Jeg valgte derfor at give faa, men mine egne, Bemærkninger, for enten at forsvare den Læsemaade, hvorpaa min Oversættelse byggede, eller, hvad der er hyppigst, for at gjøre en og anden æsthetisk Bemærkning, der kunde forsvare Digterens, ofte ubilligen antastede, Tact for det Sande og Skjønne imod dem, hos hvem Bogstavet ofte syntes mig vel meget at have qvalt Aanden og Hørelsen.
